

BULGARIAN

BASIC COURSE

Selected Readings

Air Force

November 1964

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
FOREIGN LANGUAGE CENTER

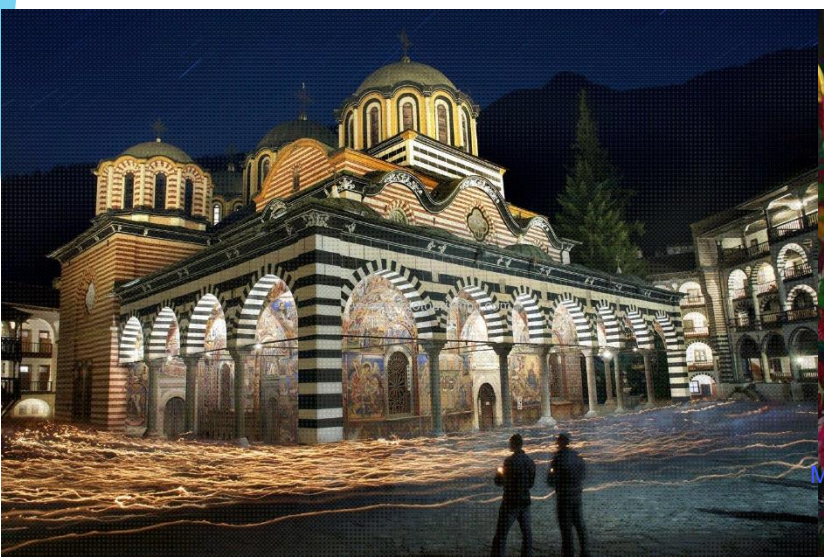

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

1. Летище 1
2. Крилато племе 2
3. Нервите на боя 7
4. Нищо необикновено 10
5. Електробордният механик 14
6. На добър път 15
7. Едно дежурство 17
8. Висша военна академия Г. С. Раковски 21
9. Новите оръжия на армията 30
10. Изпитатели на ракети 34
11. В кабината на самолета 39
12. Като командира 41
13. Лети "Космос - 27" 41
14. Космическата система "Електрон" 42
15. Как са били създадени съветските ракети 43
16. Франция иска да има свои "полариси" 43
17. Талантлив авиоконструктор 45
18. Нова американска провокация 46
19. Американските летци експулсирани 47
20. Ракети за бундесвера 47
21. Ескадрилата лети 48
22. "Летим!" 52
23. Тия, които не излитат 53
24. Нощ без звезди 58
25. Разкажи им ти, приятелю 62
26. Очите на летището 65
27. Трите дни 66
28. Човекът и уредите 67
29. Бази на агресия и провокации 68
30. И майсторим и побеждаваме 71
31. Райна Касабова 72
32. Среща с трета ескадрила 75
33. Парашутисти 79
34. Десант 86
35. Скок от стратосферата 88
36. Скачат смелите 97
37. Трибоец 102
38. През бурята 106
39. Очите на другаря 109
40. Военна стратегия 114
41. Ядреното оръжие и противоядрената защита ... 117
42. Защитни съоръжения срещу ядрени удари 121
43. Син на партията 125
44. Летецът влиза в партийния строй 129
45. Червената ракета 133

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

По време на ученията нашият специален пратеник художникът Мирчо Якобов не остана без работа

Летище

На Мирчо Якобов

Художникът бързаше
по бетонната писта
със блок и моливи,
готов за скица.

Художникът искаше
да остави на листа
едничка поне
сребриста птица.

А те се изплъзваха
изпод молива
и чезнеха мигом
над степта прашна.

Отнесли своята
красота дива,
оставили на листа
крило или опашка.

По-бързи от вихри,
от виелици по-бели —
за тях и просторът
вече е тесен,

а камо ли листа,
който сме взели
и камо ли тази
мъничка песен. . .

АНАСТАС СТОЯНОВ

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Крилато племе-

Репортаж

от ПЕТЬР ДИМИГРОВ

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Отличното 34-о класно отделение от Висшето народно военно-въздушно училище „Г. Бенковски“

Най-дръзновените, и най-крилатите мечти в нашето време стават дела. Но много труд се иска, за да се смени ученическата фуражка с ракетен скафандър. Дълъг и труден земен път трябва да се измине и тогава да се поеме светлата пътека между звездите. Пътят на Гагарин през Космоса първо мина през Оренбургското авиационно училище. Пътят на нашата младеж към полети на шеметни висини и с мълниеносна бързина, към тайнствените примамливи светове води през портала на Висшето народно военно-въздушно училище „Георги Бенковски“.

Сенчестите алеи на училищната градина, младата шума, свежата трева, кристалните струи на водоскоците, многогласният хор на гургулиците, цялата пищна пролет мамят, не, викат с цял глас навън всичко живо. Само курсантите са в тихите класни зали. Очите им са приковани в черната дъска. На нея има сложни чертежи и формули. Който иска един ден да лети със свръзвукови самолети, с въздушни междупланетни кораби, трябва до съвършенство да знае и владее техниката. Затова с такава любов утрешните бранители на родното небе се учат за инженери по самолетите и двигателите, за инженери по авиовъоръжението, за инженери по радио- и електрооборудването на самолетите, за инженери младши пилоти, за инженери летец-щурмани.

В свободните часове може и цигара да се изпуши: може и да се попее; може и тихи разговори да се поведат за роден край, за любими девойки. И това става, но повече време курсантите прекарват в техническите кръжоци, пò им се иска да разработват научни трудове, да конструират, да превземат тайните на техниката. Ходят и в заводите. В Плевенския машиностроителен завод „Н. Й. Вапцаров“ курсант Миндов се изправи пред един от най-големите стругове. Металните късове за обработка бяха тежки над 150 килограма. Не това, а друго привлече погледа на курсанта. Твърда е стоманата и час по час трябва да се сваля ножът на струга, да се точи, пак да се слага, да се центрова. Но най-трудно е, когато при центровката трябва да се сваля и слага детайлът. А това значи много време, много труд. Замисли се курсантът. Мисли той и из пътя към училището, и в часовете, когато другите спяха, и после над чертежите, и в работилницата. Така се роди неговата рационализация за подвижен център. Сега и стругарите от завода центроват, без да свалят тежките стоманени детайли.

Твърда е стоманата. Такива трябва да са и знанията на курсанта. Твърдостта стоманата взема от закалката. Сигурните знания се добиват с труд и постоянство. А точно тоя навик нямаше курсант Йорданов. Точно и затова се стъписа пред изпитите. Уплаши се. И това стана с ученика, който в гимназията разтваряше учебниците само няколко дни пред изпитите и пак получаваше отлични оценки. Това ставаше със сина на инженер в авиополк, с детето, за което майката уверяваше, че е даровито. Родителските хвалби и главозамайването родиха лош плод — страх и незнание. Курсантът се яви пред командирите си.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

— Моля да бъда откомандирован.

— Не мислете за това, Йорданов. Хващайте се за работа и ще успеете.

Остана. Яви се на изпита. Получи слаби оценки по химия, по математически анализ, по дескриптивна геометрия. Другарите му не го оставиха да отпусне ръце. Командирите му дадоха възможност да се яви на поправителен изпит. Курсантът вече започна отдалеко да се готви, да се съветва с преподавателите, да използува всички богати възможности в училището, да набира навик за системен, ползотворен труд. Така той поправи слабите оценки, така с по-твърда крачка се запъти към втория семестриален изпит. Така училищният колектив поправи една родителска грешка.

Колко много ръжда се чисти в здравата другарска среда, колко нови хубави качества разцъфтяват в утрешните строители на комунизма! И тук във военно-въздушното училище са цъфнали кокичета на комунизма. И тук има групи за работа по комунистически. Такава е и групата на 34-о класно отделение. Миналата учебна година групата приключи с много добър успех. Зимният семестър на тая учебна година завърши без нито една слаба оценка. Групата държи не само за оценките. Държи и за честта, за другарството на всички хора в нея. Това добре разбраха някои курсанти. . .

С другари живееше курсант Спасов, а сам другар не беше. Всички се вдигнат на трудов ден, само той ще изклинчи. Навън леден вятър пищи, той тогава иска да се отварят прозорците. Вътре се замърсява въздухът, а навън е свежо и топло — той тогава не дава де се отвори. На един курсант потрябва сапун.

— Нямам, ни люспа нямам!

А много очи видяха през отворената вратичка на шкафчето няколко калъпа сапун. Никой дума не изрече. Но една дума, тежка и обидна, прочете курсант Спасов във всички очи: „Еснаф!“ А после. . . силата на колектива търпеливо и грижливо изтри и тая ръжда от миналото в душата на един младеж. . .

Земни грижи, земни радости. Курсантите имат и друго ежедневие — пак с много труд, но и с много мъжество, с много красота и неусетени от други радости — ежедневието във висините. Само летците знаят романтиката в царството на небесните властелини — орлите. Знаят, защо са остри и бистри очите, защо са яки крилете, защо е устремен полетът, защо е горда осанката на орела. Само младият летец изпитва онова, което изпитва младото орле, когато изхвръкне из гнездото, когато за първи път плесне и се понесе на неукрепналите си криле над бездните бездънни. Свършване нямат разговорите след първите полети на курсантите.

— Какъв пъстър килим, какви сребърни ленти се вият по него!

— А хората пъплят, пъплят. . .

— Забравяш, че си във въздуха! Сякаш плуваш по млечнобяло море, а из него като острови се подават главите на най-високите чуки.

Слаба е човешката реч. Само сърцето под небесносинята курсантска дреха се вълнува, когато на смяна на витловия самолет идва реактивният. Когато човек се извиси не на 1 000, на 2 000, а на 10 000, 12 000 и повече дори. Когато хвърли взор не над планински хребет, над едно поле, над един язовир, над една или две реки, а в един поглед само се вмести приказната картина на толкова километри надалеч!

Не само в летенето на големи височини и с пределна скорост, не само в точната стрелба, не и в мигновеното решаване на сложни бойни задачи през последната курсантска година е героичното. То е в усилията им пак на земята. По тъмно започва и свършва работният ден на аеродрума. Полетите започват в 5 часа сутринта. Машините са изкарани навън в 4 часа. Техниците са влезли в хангарите в 3 часа. До обед траят полетите. После, когато курсантите почиват, инструкторите се занимават с документацията на предварителната подготовка.

Дадена е задача за полет по кръга. От залата, където са разучавали упражнението, курсантите отиват при самолетите. С превързани очи тренират на земята всички действия, които трябва да извършат във въздуха. Действията трябва да са бързи, точни, автоматични, съзнателни. Двеста на сто, както се казва, трябва да се знаят, за да може сто на сто да се изпълнят във въздуха. Разиграване на задачата. Проверка от командира. Контролни въпроси. На тях трябва да се отговори за добра оценка, за да се разреши полет. Преди полета лекарят контролира почивката. Политическите работници следят за настроението. Много действия има още, преди да се отлепи машината от земята.

Почва полет. Излитане, кацане, излитане, кацане — упорито усвояване навиците на птиците. При излитането за 20 секунди над 20 действия трябва да извърши курсантът. Но най-сложната работа и за младия, и за опитния летец е кацането. Не е леко над 5-тонна машина да се приземи, без да се почувствува и най-лек удар. Тридесет сполучливи кацания трябва да извърши курсантът, за да се реши инструкторът да го остави сам в самолета. И уж сам лети курсантът, а двама души изпитват вълнението при първия самостоятелен полет. . .

— Аз 213, разрешете излитане!

Инструкторът слухти до прозорчето на стартовия команден пункт и не може да познае гласа на своя възпитаник. Тревожи се инструкторът, както майката кога за първи път изпраща рожбата си на дълъг и незнаен път. . .

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

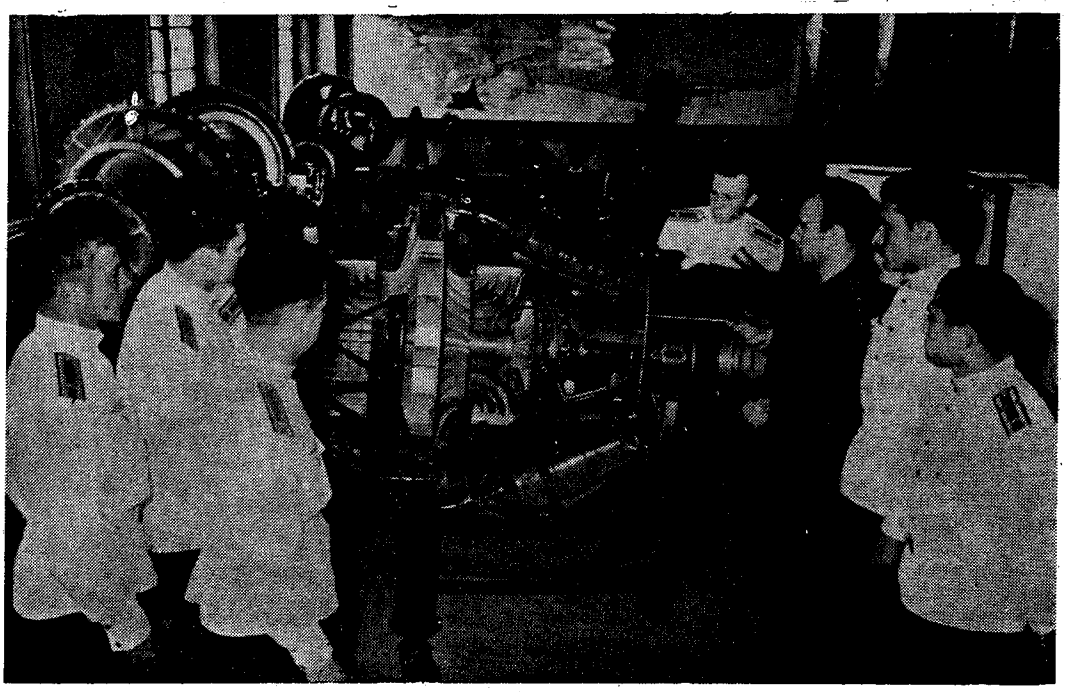

Трябва да познаваш техниката отлично, за да можеш да бъдеш нейн истински стопанин!

Връща се вече самолетът от маршрут. Вместо разрешение за кацане по етера долита друго, тревожно съобщение.

— Левият колесник отказва да се спусне. . .

— Мини над нас да видим!

С остро свистене машината минава над командния пункт.

— Удряй крана с юмрук!

— Не помага. . .

Тревогата расте във въздуха и на земята. Летецът силно натиска лоста с краката, после с двете ръце, с всички сили дърпа крана на колесника. . .

Същата студена пот е избила по челото на инструктора Павлов и сега, когато следи полета. Това се беше случило с него. Сега сърцето му е свито, защото това може да се случи и с неговия курсант. . .

Случи се и с курсант. Не точно това. При насочването за кацане курсант Стаменов не видя солдатката, която показва дали е спуснато носовото колело. На няколко пъти самолетът прелетя над аеродрума. Опасно положение, а в слушалките се чу гласът на командира, съвсем спокоен, без ни една нотка на тревога.

— Провеждай атаки!

С грозен рев се спускаше и издигаше самолетът. Втора, трета атака. Солдатката не се отключваше. Керосинът свършваше. Получи се нареждане за кацане.

— 245! Вие ще кацнете нормално!. . . Къде се намирате? Започвате завоя. . . Така, добре се насочвате. . . Всичко е нормално.

Уверените глас на командира дава спокойствие и на летеца. С умели действия, при пълно самообладание той приземява самолета, дава десен крак, за да излезе на грунда. . . Точното изпълнение на всички указания помогна на младия летец да кацне добре, да спаси себе си, да спаси и машината, та дори и сигналната лампа на земята, която струва само 2 лева. . .

Да летиш добре във въздуха — трябва здраво да стъпяш на земята. Да стоиш здраво на краката си, това още значи курсантът от военновъздушното училище да се готви за добър бранител и за добър гражданин на социалистическото отечество. Беззаветно да обича своята родна Партия и нейния Централен комитет.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

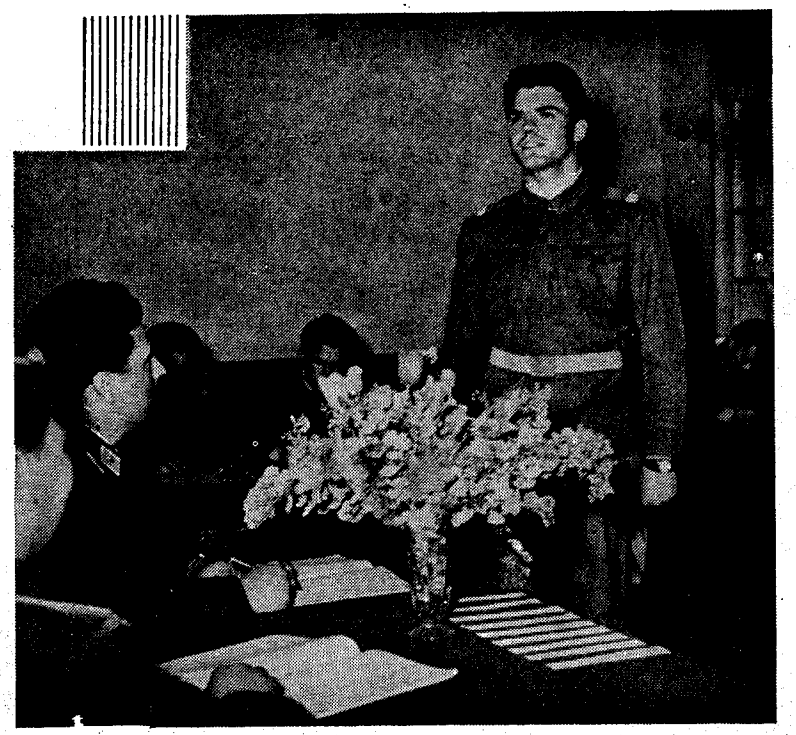

Изпит по тактика. На въпросите на старши преподавателя майор Христов уверено отговаря отличникът-курсант старши сержант Методи Стаменов

Това е сърцевината в работата на заместник-командира по политическата част офицера Костов, това е основна грижа на командирите на дейните партийни и комсомолски организации.

Из целия аеродрум в спалните помещения са останали само дежурните. Другите са в просторния салон. Слушат беседа за моралния кодекс на строителя на комунистическото общество; за героизма на българския войник, за превъзходството на съветската военна техника; за бдителността; за другарството в живота и боя. Или има вечер на младия летец, или среща с по-стари другари от бойните части, или гледат филми. После салонът е празен, целият живот се пренася на стадиона, в читалнята, в парка, в кооперативните блокове или градината.

Където и когато да срещнем курсанти от Висшето народно военно-въздушно училище „Георги Бенковски“, винаги ще ги познаем. Не само по спретнатия им вид, не и по златните криле на фуражките им, а по делата им като защитници на родината и утрешни покорители на Космоса.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

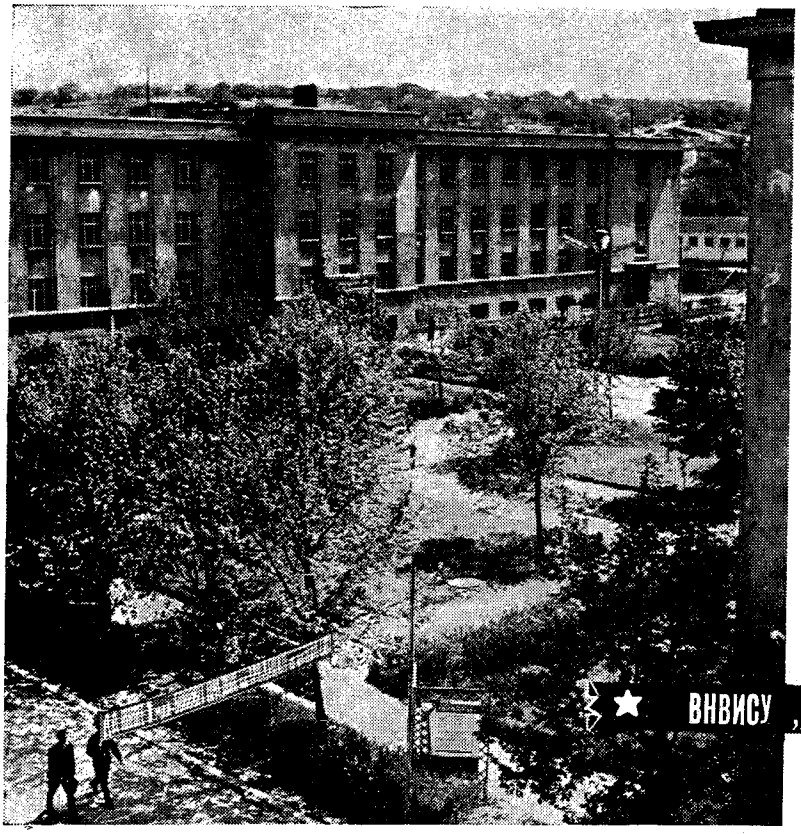

От полковник
ИВАН
АРЖЕНТИНСКИ

НЕРВИТЕ НА БОЯ

Така наричат свързочниците.

Чрез тях командирът предава своята воля, своята творческа мисъл, която кове победата.

От всички велики военачалници на миналото са останали мъдри мисли и сентенции за значението на бързината, с която са предавани заповедите им. Най-малкото, в случай на поражение те са се опитвали да се оправдаят с лоша свързочна служба. И наистина неведнъж везните на победата са натежавали само от няколко спечелени минути. За боя минутата е голям отрязък от време, много време.

За една минута свръхзвуковият летец прелетява петдесет километра, а новите картечници дават хиляди изстрели. За една минута може да бъде унищожен милионен град. Не, унищожението му може да бъде извършено дори за част от минутата. Дори за част от минутата може да бъде нанесено поражение на цяла армия, да бъде решена съдбата на една държава. . .

На времето Александър Македонски, Анибал и други големи военачалници са избирали своите свързочници само по два признака — безстрашие и бързина.

Безстрашието и сега е нужно за свързочника, както за всички останали бойци. А бързината?. . .

Бързината е дваж. . . сто пъти по-нужна на съвременните свързочници, само че това е вече друга, квалифицирана бързина, при която времето се мери най-често със секунди. . . . дори с десети и стотни от секундата.

Притварям за миг очи и си представям:

— . . . Към нашите граници без обявяване на война са полетели вражи самолети. „Ушите и очите на родината“ са ги открили и следят техния път и в момента, когато сянката на самолетите докосне родните предели, срещу тях трябва да се спуснат нашите соколи. . . трябва навреме да полетят срещу коварния враг нашите танкисти, артилеристи, мотострелковите части. Трябва да напуснат своите гнезда за далечен път сребристите птици на страшното възмездие.

Трябва! . . . Но ще успее ли родината навреме да изправи мъжка снага? . . . Думата имат свързочниците.

Да! — казват те. — Родината навреме ще бъде предупредена.

Да! — казва началникът на висшето военно-

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

На упражнения по органична химия. Началникът на катедрата майор Атанас Нанов (вдясно) и курсант младши сержант Иван Иванов

Един от най-оживените кръжоци във Висшето народно военно инженерно-свързочно училище „Г. Дамянов“ е този по радиотехника

На снимката: инженер капитан Стефан Николов, преподавател по радиоприемни устройства, с участници в кръжока

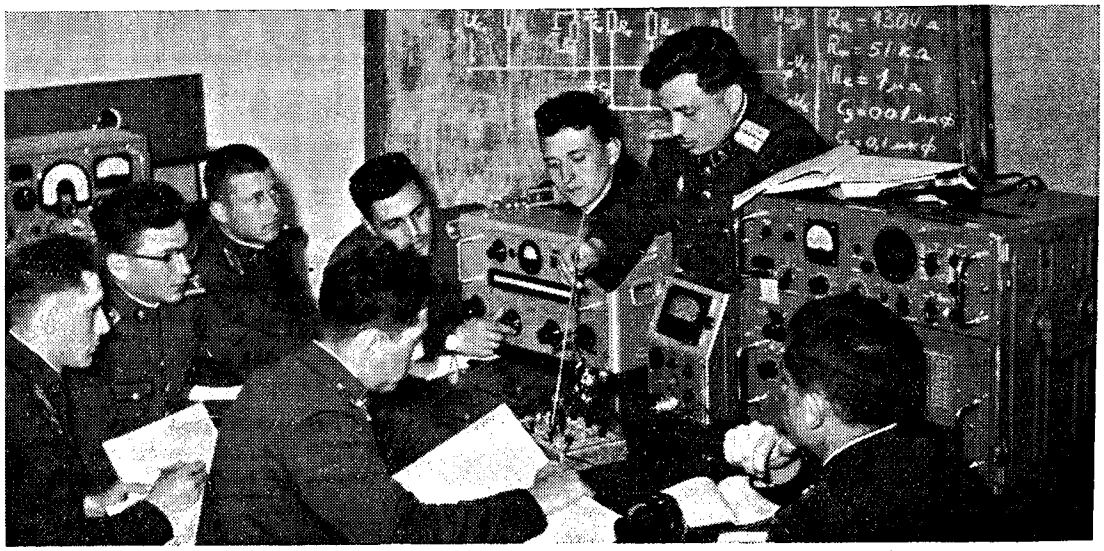

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

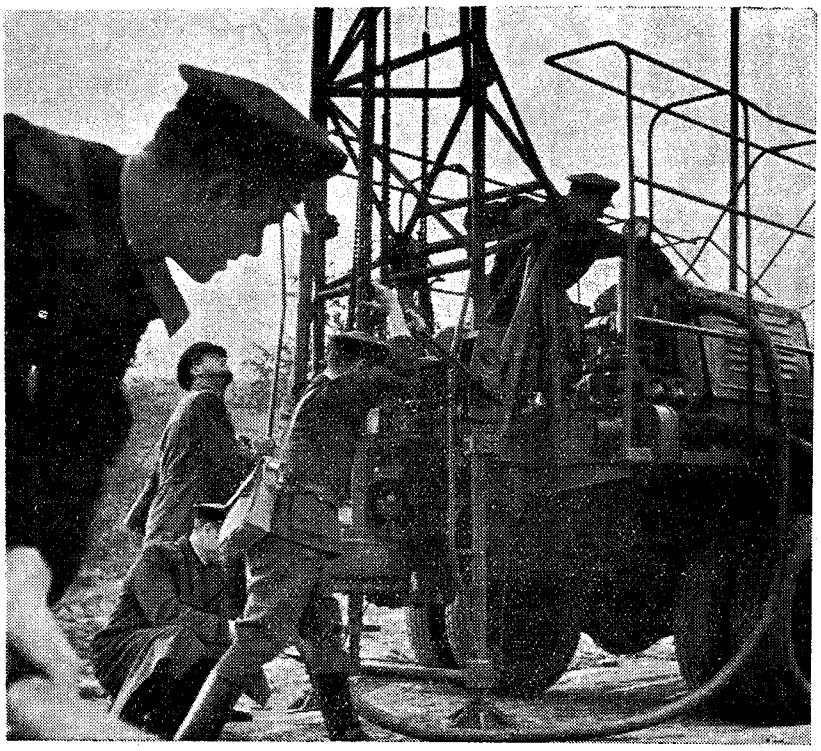

Курсанти от взвода на старши лейтенант Ганчо Павлов подготвят за работа автоматична сонда

свързочно училище полковник Петров, защото подготовката на нашите свързочници отговаря на всички изисквания на съвременния бой, защото те реагират с бързината на нервите в човешкото тяло, а понякога дори надхвърлят тази бързина.

Съвременният наш свързочник отдавна е престанал да бъде само безстрашен и лекокрил. Сложната свързочна техника и мълниеносният утрешен бой изискват огромна теоретическа подготовка по много специални и общи дисциплини. Тъкмо за това курсантите от Висшето военно-свързочно училище прекарват голяма част от времето си не само в полето, полигоните и класните стаи, но и в многобройните училищни лаборатории. Органична химия, аналитична химия, радиотехника и още много други предмети превръщат младежът, дошъл в училището, в истински специалист инженер-свързочник, майстор на своето трудно дело; превръщат го в командир на нервите на боя, ония нерви, които предават заповедите за изграждането на победата.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

НИЩО НЕОБИКНОВЕНО...

Очерк
от МАРИЯ ПАВЛОВА

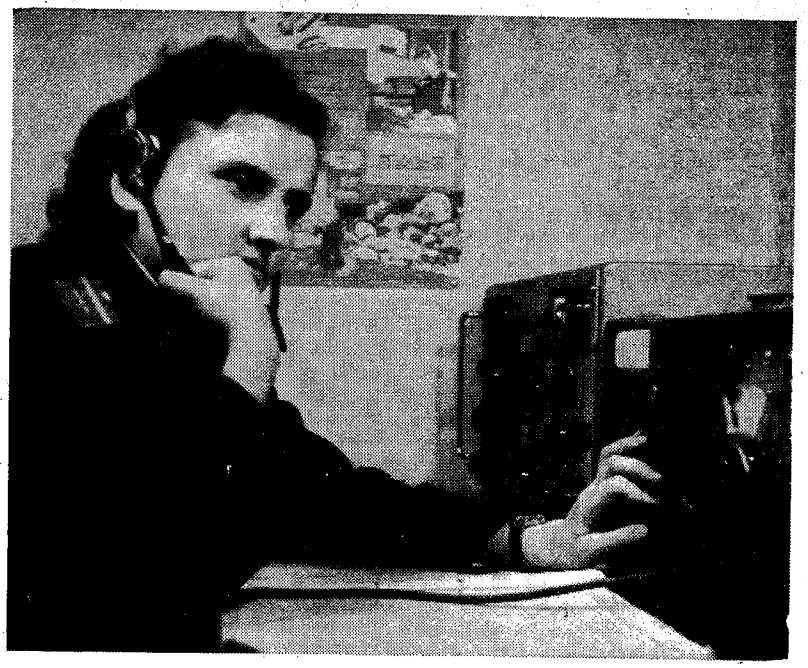

Радистката Вера Захариева, за която разказва нашият очерк

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

— Искате да пишете за мен? — погледнаха ме с изненада тъмните очи на дребничката мургава девойка. — Станало е грешка. Навярно търсите старшина Радева. . .

— Почакайте — едва успях да я задържа.— Няма никаква грешка. За старшина Радева знаят вече, че е отличен радист. Този път трябва да разкажем за вас. . .

— Че какво може да се разкаже за мен? — свиха се особено устните на девойката. — В моята работа няма нищо необикновено.

Нищо необикновено. . .

И все пак. . . Всичко зависи от ъгъла на зрение. . .

Има ли нещо необикновено в мечтите на абитуриентките? Колкото момичета в класа — толкова и мечти! Ето там, на средната редица, седи дребна мургава девойка. . . Тя обича историята, увлича се от географията. . . Мечтае да завърши университет, да прави пътешествия. . .

Това е Вера Захариева. Винаги акуратна, точна, старателна, макар и не от онези, които блясват веднага със знанията си. Може би малко повече стеснителна — и това й пречи. Но когато мечтае, то не се забелязва.

Вера не постъпи в университета. Един ден, в края на лятото на 1951 година, една обява привлече случайно вниманието й: „Открива се школа за радиотелеграфисти."

— Ще отида!

— Ще учиш морз? — погледна я изненадано приятелката й. — Та това е страшно мъчно!

— И въпреки това мнозина са го научили — усмихна се Вера.

— Не! — поклати глава приятелката й. — Можеше нещо друго да избереш.

— Какво? Ти например какво би предпочела?

— Отде да знам — вдигна рамене момичето. — Не съм мислила сериозно. Но да ти кажа право, каквото и да е, няма смисъл. Най-добре е човек да се омъжи. . .

„Ти винаги си спирала дотук" — искаше да й каже Вера, но замълча. Чудно й беше как може човек да прахоса цялата си младост в една-единствена мечта. . . И нима си струва да мечтаеш за женитба?. . . А морзът наистина е труден, но затова пък интересен. . .

Заедно с увлечението си по новото, което я завладя още с първите занимания, Вера започна да изпитва някакъв растящ страх. Пропускаше букви в диктовките. Забавяше се и после напразно се мъчеше да разчете написаното. Все по-често си задаваше въпроса: „Не сбърках ли?"

Заедно с първите мънички успехи се възвърна и разколебаната й вяра. Един ден я похвалиха пред цялата група, че е приела най-добре диктовката и без нито една грешка.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Шестте месеца се изнизаха неусетно. Школата бе завършена. Много вълнения донесоха изпитите. Но истинското вълнение настъпи, когато я назначиха на работа в едно войсково поделение.

Вера никога не забрави първия си работен ден. Седна пред апарата, а в ушите ѝ всички звуци се сляха в едно. Ръката ѝ трепери, не може нищо да запише. Не може дори да настрои апарата си на вълната, която има отсрещният кореспондент. Умоляващи, пълни със сълзи, очите ѝ се спряха върху войника, който я въвеждаше в работата. Той бе опитен радист, вече в края на военната си служба. Разбра веднага смущението, което я бе объркало. Седна бързо на мястото ѝ и я остави на втора слушалка. Прие позивните на отсрещния кореспондент и започна спокойно да приема. Всичко това трая не повече от минута. Вера превъзмогна първоначалното си смущение и продължи сама.

Минаваха дните. Растеше опитността на младата радистка Вера Захариева. Не след дълго тя положи изпит и получи званието „Радист II клас".

Работеше вече в мрежа с много кореспонденти. Можеше да се свързва с цялата страна. А през 1955 г., третата година, откакто бе постъпила на работа, на амбициозната комсомолка бе оказано високо доверие — приеха я в редовете на славната Комунистическа партия. Вера знаеше — това е не само чест, а и задължение. Затова не оставяше пропиляна минута, свободно време, без да се упражнява. Бореше се за званието „Радист I клас".

Мислите ли, че лесно се получава такова звание? Та това са стотици часове упражнения! Хиляди изписани знака! Помислете — нормата е да приемеш и предадеш 90 знака в една минута.

И този изпит бе издържан с пълен успех, за да дойде редът на друг, малко особен. Изведнъж Вера забеляза, че не ѝ е безразличен едрият момък, техник в поделението, със силни плещи и весели, вечно смеещи се очи.

Двамата с Владимир свързаха съдбите си, за да се появи на света един нов човек — събрал цялата обич и младежки порив на двамата — мъничкият Бранимир!

— Виждате ли, няма нищо необикновено — усмихна ми се мило Вера и поиска да си тръгне.

— А не съжалявате ли, никога ли не сте съжалили, че не завършихте университет?

— Не, нито веднъж. Обичам работата си. Знаете ли — сниши тя леко гласец. — Някога си казвах: каквато и да е работа, само не такава, дето трябва цял ден на едно място да седиш. Виждаше ми се това убийствено. А ето, сега прекарвам 6 часа непрекъснато на едно място, през цялото време мълча и пак не ми е скучно.

— Защо мълчите?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

— Сега работя в една контролна радиостанция. Следя за абсолютното спазване на радионаставленията. Никакъв прав текст, никакъв излишен знак. Всяка нередност се отбелязва в дневника. Ето, вижте. Разбира се, най-много се радвам, когато няма какво да отбележа. . .

Наведох глава. С ясен, акуратен почерк бе отбелязано:

„... 20.45 ч.—Радист от „Н“ предава колебливо.

11.15. — Радист от „Х“ не спазва радиодисциплината.

13.02 ч. — Радист от „Р“ предаде късно радиограма.“

— Би могла да кажеш нещо и за военните занятия — намеси се в разговора ни майор Жеков, пряк началник на Вера—Ти си участвувала в много занятия.

Страните на Вера Захариева леко порозовяха.

— Че какво има за разказване. Бързаш да изпълниш задачата и това е всичко.

— Помислете — усмихна се особено майор Жеков, — при съвременната техника без точна и много бърза радиовръзка всяка войскова част би била като парализирана. Трябва сега, в мирновременна обстановка, да се усъвършенствуват най-малките подробности. Да се кали характерът и волята. Захариева е участвувала в много тежки занятия. А те са огледало на боевата подготовка за всеки боец. Да, и в дъжд, и в кал, и нощем, на лош терен. Винаги е успявала да даде бърза и добра радиовръзка. Дори сега, в тази малка стая. Всеки ден, всеки час, всеки миг тук се воюва. Радистът не знае какво съдържа дадено съобщение. Една нищожна разсеяност, една незначителна грешка може да бъде пагубна.

Беше наближило обяд, когато се сбогувах и излязох навън. Слънцето грееше и бе размекнало снежната пътека покрай оградата на казармата. Спрях на ъгъла, погледнах ясното небе и хората, които затоплениият ден бе събрал на улицата, и ми се щеше да им извикам: „Има слънце и ви е приятно. А после ще се яви незначителен повод и ще станете навъсени. И никому не иде на ум, че в същия миг има хора, които като Вера Захариева са на непрестанна боева нога. Че много пъти, когато спим или се радваме, тази млада жена напуска топлото легло, отмества внимателно мъничките ръчички на своя син, със страх да не го събуди, и тръгва уверена в тихата нощ, за да поеме нощното дежурство. И слуша, и бди, за да бъде тих сънят ни.“

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЕЛЕКТРОБОРДНИЯТ МЕХАНИК

Прожекторите пламнаха и осветиха батонната писта. След малко един самолет блесна със сребърните си криле, приземи се и изрулира на своята стоянка, за да бъде повторно зареден с гориво. Първокласният летец майор Маргитов имаше да изпълни тази нощ още една полетна задача.

Около машината се появи силуетът на електробордния механик. Той направи кратък преглед и включи кабела за запуск. Чу се и познатата команда на летеца:

— Към запуск!

— Чисто. . . — отвърна незабавно дошлият техник на самолета, лейтенант Иванов.

Майор Маргитов натисна копчето за запуск. Турбината на реактивния двигател шумно се завъртя и разпръсна сноп искри. В тоя момент от тялото на самолета потече керосин. На бавни гъсти струйки той проникна в отдушника и от високата температура пламна. На бетонката се появиха големи кълба пламък, които заоблизваха самолета. Никой не виждаше надвисналата опасност! Летецът бе вторачил поглед в бордното табло; техникът се бе покачил на стълбичката, подпряна на самолета. . .

И все пак един тревожен зов:

— Пожар!... Пожар!...— се чу през свистенето на двигателя. Докато Маргитов и Иванов изключат двигателя и скочат долу, един храбрец вече воюваше с пламъците, които застрашително се насочиха към резервоара. А стигнеха ли дотам — ужасната експлозия бе неизбежна!

Има мигове, които отминават със светкавична бързина. Но има и такива, които са мъчително бавни, продължават сякаш цяла вечност, а после трудно се забравят. Такива мигове преживяха всички, които зърнаха, макар и за секунди, самоотвержената постъпка на **електробордния механик старши сержант Ангел Гьочев**. Защото смелчагата, който, без да губи самообладание, с голи ръце и собственото си тяло, се хвърли върху огнената стихия и я потуши, бе именно той.

Майор ЯКИМ ПРИЖИБИЛОВСКИ

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Комунистите от Н-ското поделение избраха капитан Йордан Касабов за свой секретар

На добър път

Малкият Данчо води воловете, зажеглени в олизания хомот, и от очите му капят сълзи. Те са за батьо му. Откараха го с белезници на ръцете. Разправят, че щели и да го съдят — бил враг на царя и държавата.

Стоян Касабов — баща му — с четинясало лице, натиска плуга, Дано земята даде нещо през тази година...

На 9 септември 1944 година заедно с другите деца Данчо тичаше из улиците на Гърмен — зачервен, светнал. Батьо му щял да се върне в село с шмайзер. Момчето го посрещна и в тия дни не се отделяше от батя си.

През 1952 година лейтенант Йордан Касабов, току-що завършил Военновъздушното училище за щурмани и свързочници, отива да служи в далечен гарнизон. Великолепните самолети летят все по-високо и по-високо — лети и Касабов. Той е секретар на ДСНМ в поделението, дугарите му го обичат. После идва и денят, който той винаги ще помни. Вдигнатите ръце са толкова много, че вземат погледа му. Щурманът Йордан Касабов вече е комунист. Той е все между първите — трудолюбив, из-

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

пълнителен, дисциплиниран. Говори истината в лицето на хората, критикува. Някои подхвърлят, че е черноглед. Други предричат скорошен край на военната му служба — осмелявал се да критикува и нагоре... На тези думи офицерът се усмихва снизходително.

Капитан Касабов е щурман в ескадрилата на офицера Георгиев. И тук е между първите. Решенията на Централния комитет на партията, в които е залегнал смисълът на XXII конгрес на КПСС, го изпълват с вълнение — дори ежедневната му работа придобива празничен дух.

Неотдавна първичната партийна организация в ескадрилата имаше годишно отчетно-изборно събрание. Един след друг комунистите ставаха да разкрият недостатъците в партийната работа. Критикуваха досегашния секретар Лазаров за безразличието му към грешките на комунистите, за откъснатостта му от членската маса.

Капитан Касабов също говори. Той отправи остра критика към доклада: не се ли знаят недостатъците в занятията по политическата подготовка, защо се мълчи за пропуските и в дисциплинарната практика? Той разкрива грешките на партийното бюро, на някои командири. Думите му звучат твърдо. Хората са обърнали очи към него и внимателно го слушат. Какво пък — Касабов казва истини. А само сега ли? Ето такива трябва да бъдат избрани в новото партийно бюро: непримирими, търсещи, вярващи.

В новото партийно бюро единодушно са избрани офицерите Дончев, Янков, Касабов, Колев, а за секретар — капитан Йордан Касабов.

Комунистите са доволни и макар поизморени, напускат района на аеродрума.

А Касабов? . . . Комунистите му вярват, командирите възлагат на него. Ще се справи ли, ще заслужи ли доверието? Той разбира задачите, знае какво трябва да се прави, за да стане още поздрав и по-сплотен колективът от летци, механици и техници. Той знае какво трябва да стори, за да могат всички комунисти да изпълняват още по-добре своя дълг.

Последен напуска поделението. Може би отсега нататък това ще се случва често. Така е винаги, когато дългът е голям.

ГАБРИЕЛ БЕНАТОВ

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Метеорологът майор Занка Малинова при един от метеорологичните уреди

ЕДНО ДЕЖУРСТВО

Репортаж

от майор ПАНАЙОТ ПАВЛОВ, метеоролог

На широко отворения прозорец беше се облегнала жена. Свежият планински вятър галеше загорялото ѝ от слънцето лице.

Труден беше изминалият ден за метеоролога Малинова. Напрекъснато излитаха и кацаха самолети. Те летяха високо, без едно облаче да срещнат по своя път. С всеки час ръководителят на полетите отмяташе в плановата таблица изпълнените задачи. В такова време се лети и ръководи спокойно. Само метеорологът е нещо неспокоен. Въпреки огледалното небе майор Занка Малинова беше нащрек. На стотина километра вали силен дъжд. Огромни черни облаци, прорязвани от мълнии, надвиснали ниско над земята, бяха тръгнали към летището. Буйният вятър ги гонеше пред себе си; мъчеше се да им пробие път.

Синоптичните карти, тия верни помощници на метеоролога, с нанесените на тях данни за времето в множество градове и села от много

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

държави тоя ден трябваше да се анализират колкото се може по-задълбочено. Не бива нищо да остане скрито от острия поглед на специалиста. Всички знания се извикват на помощ заедно с натрупания опит — да може правилно да се прецени. В някои случаи само за един-два часа картината на небето може рязко да се измени. Друг път — с дни може да си остане същото хубаво време.

— Как е фронта? — често питаше командирът. — Да не ни изненада! Нали знаете, че имаме маршрути из цялата страна. Трудно ще съберем самолетите за кацане... Затова внимавайте. На вас разчитаме.

Тия думи те карат да помислиш за хората, които са във въздуха, с които си прекарвал не един ден и една нощ на летището; за веселите им лица; за общите успехи и радости, за семействата им, за децата им. Тия думи отново те изпращат при радиостанциите, за да се вземат колкото се може повече и по-пресни сведения; заставят те да забравиш за обяд и вечеря, да забравиш собствените си грижи, непрекъснато да вдигаш телефонната слушалка и да звъниш от летище на летище, да търсиш все нови и нови данни, за да видиш докъде са стигнали пипалата на облаците; за да може навреме да предупредиш, навреме да се приберат големите метални птици или твърдо да кажеш, че няма опасност, и те волно да се реят в сините небеса.

Ето и тоя ден. Анализът на метеорологичната обстановка показа, че въздушният фронт ще се спре. Сухият и топъл въздух, настанил се през последните дни над страната, и силният южен вятър във височина ще го задържат. Всички признаци говореха за това. Но за да не е пропуснала нещо в мислите си, Малинова се посъветва с централната служба. Там правят повече карти и имат поглед за времето над по-обширна територия. Вятърът до голяма височина си оставаше все силен, южен. Мненията съвпадаха. Със сигурност можеше да се каже, че фронтът няма да дойде. Така и докладва. Но все пак съмнението не и позволяваше да бъде спокойна. Ами ако въпреки всичко студеният вятър успее да се наложи и по трасирания път облаците закрият летището? Дали не е изтървала нещо, което е трябвало да се вземе предвид? Нали подобен случай имаше през пролетта, когато от нищо и никакви облаци заваля такъв едър сняг, че само благодарение на телефоните и на предупрежденията на колегите от другите летища можаха навреме да известят самолетите и те безопасно да кацнат. Не е ли по-добре да се „застрахова"? Да каже, че облаците ще нахлуят? Тогава само заради тая погрешна преценка полетите ще се провалят. Все пак по всички признаци — фронтът се е спрял.

— Другарю подполковник, до края на летателния ден — уверено отговаряше Малинова на командира — времето над нас ще запази характера си.

Летците слизаха от самолетите радостни, че и тоя ден мина добре. Щастлив е и метеорологът, когато загасналата ракета завърши занятията. Щастлив за радостта на тия, които минават с усмихнати лица покрай него...

И колко е хубаво сега на прозореца в една от малкото вечери без нощно летене. Наместо рева на моторите — песента на щурците. След труден ден — една по-спокойна нощ.

Телефонът отново звъни.

Майор Малинова взема слушалката.

— Другарю майор — чува познатия глас на диспечера, — имайте готовност за 4 часа сутринта. Ще изпращаме един самолет за гр. Н. и един по южния маршрут.

— Ясно — отговаря тя с оня обичаен твърд глас, от който се разбира, че човекът отново е на своя пост...

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Вече е минало полунощ, когато от неизстиналата още електрическа крушка отново заструйва светлина. На масата лежи току-що приготвената за разработка синоптична карта. Радистът непрекъснато е приемал по радиото сведенията, а наносвачът грижливо ги е нанесъл. Явно е, че те добре са се потрудили. На картата има много цифри и знаци. Погледът на Малинова минава и се спира върху им. Трябва да се провери във всеки пункт какво е състоянието на редицата метеорологични елементи. Но не е само това. Необходимо е научно да се обяснят причините, които са породили едно или друго състояние, да се търси и намери взаимната връзка между отделните елементи, да се очертаят атмосферните барични образувания, да се разграничат въздушните маси и открият граничните им повърхнини— фронтовете, където времето е най-влошено. Трябва правилно да се прецени какво ще стане с всеки от тях, как се движат, дали ще се разкъсат и разнесат или усложнят и какво отражение ще дадат върху развитието на времето над страната и летището. И всичко това — от земната повърхност до голяма височина. Не трябва да се изпускат и местните условия. При тоя слаб вятър откъм морето например сутринта над Н-ското летище трябва да се образува местна мъгла. Трябва да се предскаже към колко часа тя ще се образува и кога ще се разчисти, така че кацащият там самолет да бъде при подходящо време.

Под вещата ръка на метеоролога синоптичната карта се изшарва от много цветове. Различни линии я опасват. Теорията и практиката вървят ръка за ръка. Започва се разработката на другите спомагателни карти, а след това е ред и на вертикалния разрез на атмосферата. . .

Навън започва да светлее, когато материалите са готови — работени и подробно анализирани, а бюлетинът, който трябва да се даде на летците — направен. В Н-ското летище, както се очакваше, падна мъгла — тънка, слаба, но все пак мъгла, и ще трябва да се поизчака — след два-три часа ще се вдигне. Вчерашният въздушен фронт си е на същото място. Обстановката днес е по-друга и той ще премине над летището, но това ще стане чак вечерта и задачите пак ще бъдат изпълнени. . .

В диспечерската стая с шум влизат летците, готови за полет. Малинова подробно ги запознава с метеорологическата обстановка, при която ще трябва да летят. Не забравя да им обърне внимание върху фронта и опасните явления по него, но бързо да ги успокои, че преди той да настъпи, те ще се върнат. На щурманите дава вятъра на различните височини, за да могат да си направят изчисленията за полета. . .

Самолетите отново поемат високо в простора на среща с още неизгрялото слънце. Комунистката майор Занка Малинова дълго гледа след тях. А изведнъж, сетила се за нещо, забързва към радиостанциите.

Трябва пак да се вземат последните сведения за времето. . .

Летците трябва да познават точно метеорологичната обстановка! Затова и майор Малинова е толкова често между тях

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

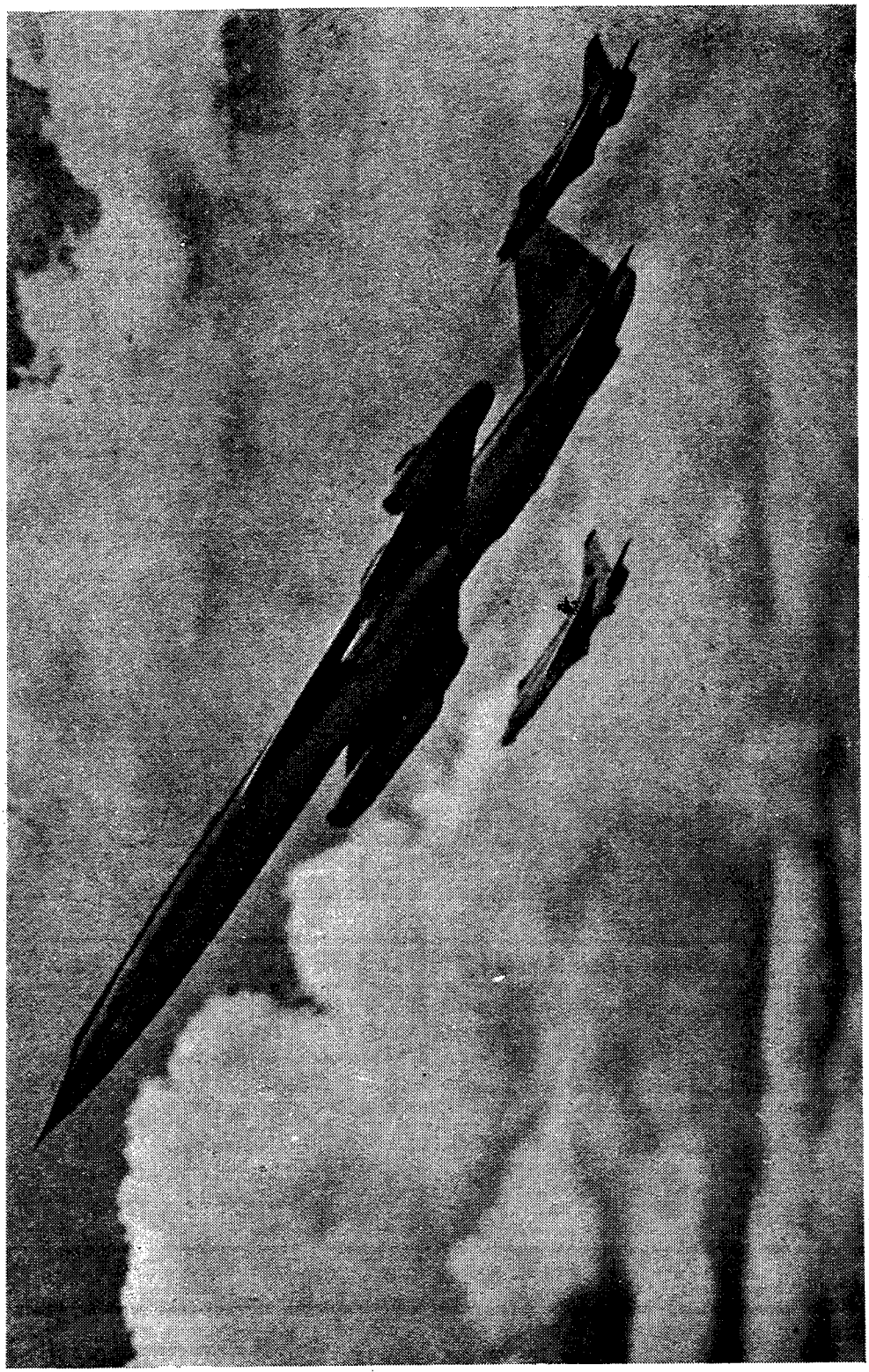

снимка Анатолий Егоров — СССР

По-бързо от звука!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Висша военна академия

Г. С. РАКОВСКИ

Репортаж от АЛЕКСАНДЪР КАРАСИМЕОНОВ

Каква е разликата между обикновените висши учебни заведения и една военна академия? Какво е общото между тях?... Тези въпроси, драги читатели, имат очевидно отговори. Общото? — И тук, и там има преподаватели и слушатели, лаборатории и кабинети, изпитни сесии и изпитни вълнения. Каква е разликата? — Военната академия подготвя кадри за отбраната на страната и това нейно предназначение определя точно профила и насоката на обучението.

Висшата военна академия „Г. С. Раковски" има свое ярко лице, своя атмосфера, има онова неповторимо, което е присъщо на всеки голям колектив. . .

ПО ТИХАТА УЛИЦА

Невисоките зидове и решетъчна ограда, направена от почернелите цеви на някакъв стар модел пушки, винаги са били белязани със знака на неизвестното и тайнственото за децата от трите близки училища, от Подуяне, Редута и Докторския паметник, от тези мирни квартали в източната част на София. Когато в обедните часове по дългата и тиха улица „Шипка" тръгнат на големи групи офицерите със златните пагони, децата се лепят по оградите и в детските глави се раждат ония чудни фантазии, в които всички сме участвували като главни герои, ония измислени, но толкова реални приключения, в които са вплетени

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

детските понятия за героизъм, дълг, смелост, себеотрицание. . . За тия деца една изминала война е оставила следите си само върху страшните снимки и картини от книгите. Те не са чували сирените, знаят за воя на бомбите само от разказите на възрастните. Техните детски дни са непомрачени, светли, спокойни.

За да бъдат дните на децата спокойни, за да грее мирното слънце над тихите улици на града — затова са дошли тук хората със златните пагони.

КОМУ ПРИНАДЛЕЖИ ВОЕННИЯТ?

Започнал е един обикновен учебен ден във факултета, който подготвя командири за мотострелковите части.

Мотострелковата дивизия, дошла на смяна на някогашната пехотна дивизия, е бойна част, в която са включени почти всички видове съвременна бойна техника.

Ето защо учебната програма в този факултет трябва да даде на общовойсковите командири и солидни технически познания. Във факултета днес слушателите минават покрай основните военни дисциплини и курс по висша математика, електроника, ядрено оръжие, химия, физика. . .

Към съвременния общовойсков командир са отправени изключително високи изисквания. В негово разпореждане са необикновени по възможностите и силата си техника и оръжия, бойната обстановка поставя пред него вземането на решения, за които е необходима голяма практическа подготовка, съобразителност, находчивост и дълбоко познаване на съвременното военно изкуство. При това техниката непрекъснато се изменя, бойните възможности всекидневно се увеличават. . .

Това са общите изисквания. На тях е подчинена тая трудова атмосфера, която поразява външния човек, попаднал в академията, в коридорите и класните стаи.

На занятието, водено от преподавателя Калпакчиев — по „организация на свръзките“, точно и аргументирано отговаряше майор Баев.

Широколикият майор Матьо Баев прави впечатление на човек, зареден с енергия. Още една биография, за която трябва да се разкаже, защото тя има много общо с живота на повечето от тези офицери със студентски чанти под мишницата. Няколко събития жалонират биографията му: в годините след народната победа, бригадирските години, юношата завършва техническото училище във Варна, работи в ОК на РМС и постъпва в Школата за запасни офицери. От 1949 г. — работа във войската. Командир на разузнавателен взвод, командир на рота, командир на мотострелкови батальон, обикновената съдба на военен — постоянна смяна на местожителството: Варна, Коларов-

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

град, Сливен. После — година и половина в Москва. Отново в родната войска — командир на батальон в Коларовград. Батальонът става дивизионен първенец. Оттук майор Матьо Баев кандидатствува в академията и на конкурсния изпит е пръв. Една важна дата, която трябва непременно да се отбележи: през 1953 г. Матьо Баев става член на комунистическата партия. Висшето си военно образование младият комунист ще завърши след година-две. Къде ще отидете след това, майор Баев? Този въпрос всъщност е излишен. Военният принадлежи преди всичко на родината.

ВЪРХУ ЕКРАНА

Една зеленикава точка, едно призрачно лещено зърно се движи по малкия екран. Апаратът е уловил ракетата. Трепетният знак се превръща в еднообразно начупена линия, чиито извивки имат точно определени значения. Съседният апарат отбелязва върху екрана си една параболическа, изменяща се крива. Тя определя точната посока на ракетата. . .

Намираме се в неизмеримо сложния свят на радиолокационната техника. Мощните очи и уши на нашата отбрана. Тук, в лабораторията по радиолокация на Инженерния факултет, апаратите прихващат само макета на една ракета, който се върти на подставката си върху съседната маса. Миниатюрната антена улавя движението на ракетата и така се появяват магическите зелени линии върху екраните.

Богатството на лабораториите и кабинетите, многобройността на съоръженията и модерните апарати правят Инженерния факултет при Военната академия най-добре обзаведеното техническо висше учебно заведение в страната.

Характерът на техниката, употребявана във войската, превръща Инженерния факултет в най-разностранен технически институт. Като се почне от мотори с вътрешно горене, мине се през радиотехниката и се стигне до аеродинамика и реактивна техника, при това с най-богата техническа база — огромни са възможностите на академията за подготвяне на технически кадри.

Заниманията тук са не по-малко упорити и напрегнати, отколкото в Командния факултет, вечерите обикновено се използуват за самостоятелни занимания в лабораториите, кабинетите светят до късно.

В съвременната бойна техника са вложени последните постижения на техническите науки. Хората, които управляват тази техника и се грижат за нейната изправност и боеготовност, трябва да притежават задълбочени технически познания. Впрочем това е основната, неотменима насока на днешната армия. Колкото повече военни инженери има нашата армия, толкова по-голяма ще е способността ѝ да нанася мощни, унищожителни удари и контраудари.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Бившият заместник-командир по техническата част в танково поделение офицерът Шипков сега е слушател в Инженерния факултет. Тридесет и три годишният дружелюбен мъж говори само за своя колектив. Осемте души от класното отделение на танкистите със старши офицера Шипков са един сплотен, ученолюбив колектив. Изпитите си вземат обикновено с шестици. Но стремежът към висок успех при тези хора не е самоцел. Тук няма зубрашка амбиция или болезнено честолюбие. Има яснота на задачата, категорично съзнание, че това, което се учи, трябва да се усвои най-дълбоко, защото държавата именно за това ги е изпратила, осигурила им е възможност да се учат и ще разчита на тях. Така успехът става не честолюбива цел, а барометър на честното им отношение към обществото.

И в разговор с Шипков, и после в разговоре с подполковник Кошинов тази мисъл стоеше зад всичко друго. По време на последната сесия, на изпита по физика при професор Саздо Иванов, класното отделение на подполковник Кошинов е получило тринадесет шестици и две петици. При това и за петиците имало колебание — дали да бъдат само петици. Старият професор от софийския Машинно-електротехнически институт, трогнат, казал: „Досега, момчета, през цялата си тридесетгодишна практика, не съм попадал на студенти с толкова добри знания."

МОТОРЪТ

В друг факултет академията подготвя за нашата армия политически офицери. Ясната комунистическа идейност, духът, моралът, патриотичните и интернационални задължения на нашата армия — всичко това е в основата на подготовката на политическите офицери.

И разбира се, висшата военна академия трябва да даде солидни военни и технически знания на политическите командири. Отново се сблъскваме с технически названия, военни термини. Ясно е — отново широта на знанията, отново много по-голяма подготовка, отколкото обикновено се изисква. Запознаваш се с хората, с начина на работата, с този напрегнат трудов механизъм, който трябва да подпомага, да подтиква слушателите. Неволно си задаваш въпроса: как смогват? Ако забравиш, че се намираш във военно учебно заведение, много неща ще ти се сторят невероятни. При това знаеш, че досега факултетското ръководство не е прибягвало до тежки дисциплинарни санкции.

Както в другите факултети, и тук в основата на учебната дисциплина стои възпитателната работа на партийната организация. Отпускането, изоставането в ученето, некоректността, недисциплинарността се ликвидират в партийната група на класното отделение от самите слушатели, без намесата на ръководството. Тук

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

силата на партийната организация се проявява ежедневно. Тя е моторът на високото трудово напрежение, на големия успех.

Характерен случай. Едно класно отделение трябвало да се яви на изпит по радиовръзка — предмет от общата военна подготовка, който не влиза в пряката специалност на политическите офицери. Хората усещали, че не са добре подготвени. Тогава, в неделния ден, всички отново се събрали „тайно“ в академията. На другия ден преподавателят по радиовръзка

Библиотеката на академията със своите 200 000 тома книги е една от най-големите в България и най-посещаваното място от слушатели и преподаватели. На снимката: в картотеката на библиотеката

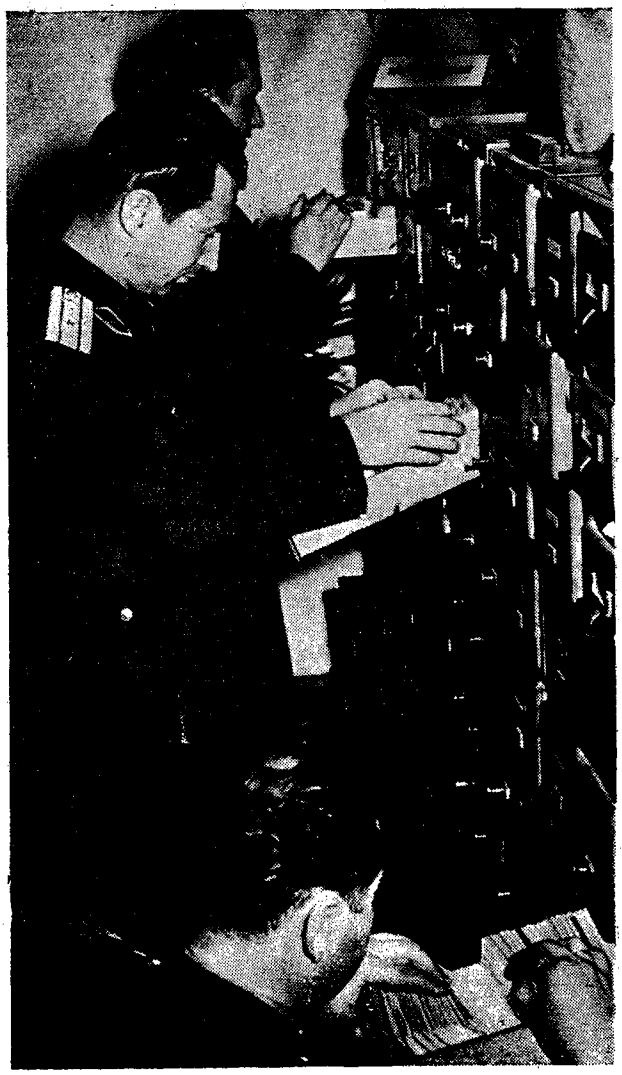

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

искал да пише поне една петица, но нямало на кого. Всички изкарали отлично.

Отново трябва да се обърнем към успеха — в продължение на 5 години във факултета са написани само 3 двойки. През последните години факултетът неизменно е на първо място по успех в академията.

ЛЕТЦИТЕ

Десетина офицери седят съсредоточени пред учебните маси и внимателно слушат лекцията на преподавателя Кузманов. Занятие по бомбомятане.

Съвременните самолети са безкрайно сложни машини с огромни бойни възможности и страшна разрушителна мощ. Разучават се определени бойни положения. Противникът, който трябва да бъде подложен на бомбардировка, е известен, разузнато е местоположението му, числеността, бойната му техника. Съобразно с всичко това командирът на авиационната част определя бойните средства, които трябва да се употребят за неговото унищожение. Ако той трябва да бъде подложен на удар, определя се силата на удара, количеството и редът на самолетите, които ще вземат участие в операцията.

Един възможен случай от съвременната бойна обстановка. Тук, в тази учебна стая, сякаш е концентрирана цялата сила и бойно умение на едно самолетно подразделение. В лекцията се говори съкратено и сбито, с бойни термини и условни знаци, почти с този нерв, който би съществувал в действителна бойна обстановка. За хората зад масите всяка дума на лекцията крие точен смисъл, предизвиква определени асоциации. Всеки от тези млади мъже с високи военни звания е преминал богата и сурова школа на живота по летищата, събирал е своите летателни часове на най-съвременни реактивни самолети, във всевъзможни атмосферни условия, участвувал е в много сложни учения. Той познава всички бойни звена в сложния механизъм на ВВС. За него в лекцията звучи съскащият шум на реактивния двигател, разкъсва се бялата пяна на облаците, набразденатa и разкроена земна картина придобива в погледа му релефните си очертания, истинските си размери, условният противник е разшифрован, хванат в уредите, измерен, оголен е пред неговото оръжие, подложен е на удара, унищожен е. . .

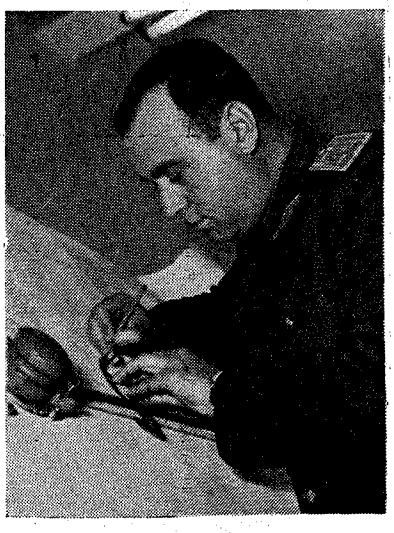

Випускникът по авиоинженерство подполковник Т. Теодосиев подготвя дипломната си работа

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Условният противник? Да, сега той е условен. Ако е истински — обречен е на унищожение. Неволна гордост изпитваш пред картината на родната отбранителна сила, при мисълта, че ние разполагаме с най-съвременната бойна техника и разрушителни средства, с хора, които знаят как най-бързо и най-точно да насочат тази мощ срещу врага.

— Другари офицери!

Командува старшият на класното отделение офицерът Желязков. Лекцията е свършила, офицерите на крака изпращат своя преподавател.

В кабинета по автоматика на академията

Желязков е тридесет и пет годишен мургав мъж с умно лице. Някогашното момче от село Рупките, Чирпанско, е минало през много звена на нашата военна авиация, за да дойде днес, вече старши офицер, във военната академия. Тук знанията от практиката, от многогодишната служба в авиацията се систематизират, придобива се оня висок, широкообхватен поглед, необходим за старшия командир.

Впрочем тези десетина мъже, които тихо прелистват тетрадки и схеми по време на почивката, имат почти същия жизнен път, път с еднаква целеустременост, с еднаква насока към непрестанно лично усъвършенстване за най-отговорна служба на родината.

Безкрайно интересно е да гледаш тези съсредоточени, неотличаващи се с нищо извънредно мъже, когато знаеш, че това са асове

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Самодейците от академията неведнъж с успех са се представяли пред столичните военнослужещи.

На снимката: изпълнение на народния оркестър. Кавалджията (вдясно) е преподавателят подполковник Андон Андонов, гъдуларят — волнонаемният служител Райчо Бойчев, който собственоръчно е изработил всички инструменти на оркестъра

на бойната авиация, че това са хората, чиито самолети си виждал да се забиват в белите облаци, майстори на висшия пилотаж, безпогрешни изтребители, опитни командири.

НЕПОВТОРИМОТО

Висшата военна академия „Г. С. Раковски“ е сравнително младо учебно заведение. В 1958 год. стана обединението на двете самостоятелно съществуващи академии — Военно-политическата и Военно-техническата — с академия „Г. С. Раковски“. През тези години се създаваха и утвърждаваха учебните страници, увеличаваха се възможностите на преподавателите, младият научен колектив на академията си завоюваше авторитет, пишеха се самостоятелни трудове, изследвания, с цялата си дейност колективът на преподавателите направи не един принос към родната военна наука. Днес академията има професори, доценти, кандидати на науката по военните, техническите и общите дисциплини.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Освен отличната материално-техническа база академията разполага с 200 000 тома книги. Двеста хиляди! По книжно богатство може би само Народната библиотека в София превъзхожда библиотеката на академията. При това библиотеката разполага с няколко читални, с индивидуални стаи за занимания. Тук, в една от тези стаи, заварихме над куп чертежи, схеми и тетрадки подполковник Теодоси Теодосиев, слушател по авиоинженерство, който готвеше защита на дипломния си проект: „Реактивен двигател за транспортен самолет". Това е тема, която изисква самостоятелна, оригинална разработка, и в работата на подполковник Теодосиев ще има научен принос.

Край черните асфалтови алеи се открояват червените правоъгълници на волейболните и баскетболните игрища. Физкултурата е на особена почит в академията. Офицерите-спортисти са завоювали неведнъж първо място сред колективите на ЦДНА. Спечелените купи и знамена не могат да се поберат в стаята на физкултурния колектив, затова те като посланици на спорта са пръснати из кабинетите и стаите.

. . .Последна обиколка из академията. Мъча се да определя атмосферата на академията, онова неповторимо и характерно за нея, което се чувствува веднага щом прекрачиш прага ѝ. Може би то се крие в реда, в особеностите на учебния бит, зад които се чувствува сигурна, грижлива ръка; може би в организирания и протичащ с точността на часовников механизъм учебен процес; може би в духа на мъжко другарство, на което не пречи разликата във военните звания. . .

И в крайна сметка зад всичко това стои колективът на преподавателите и ръководителите на академията. Ако се вдълбочиш в биографиите на повечето от тия хора, чиито имена са известни на народа още от борбата против фашизма, трудно би могло да се определи обемът на един такъв очерк. Тези мъже, изпитани бойци на партията и народа от времето на антифашистката съпротива, са здравото ядро, което осъществява сложните, отговорни воински задачи на Висшата военна академия „Г. С. Раковски".

Сутрешните занятия са приключили. Сега — на обед, а сетне отново над книгите, и кабинетите, на полето. . .

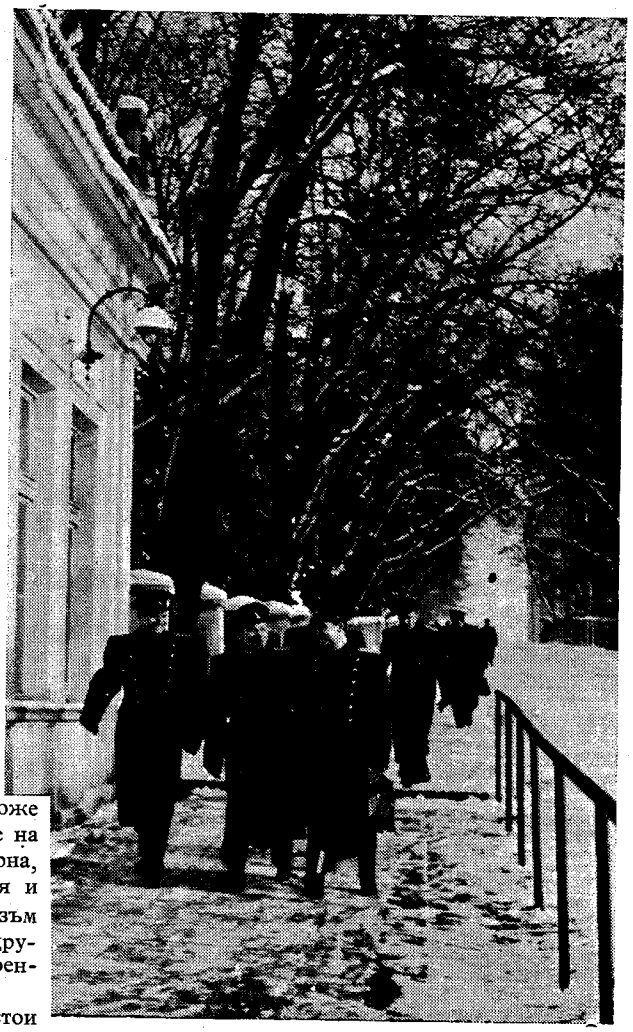

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

От генерал-майор ТЕНЧО ПАПАЗОВ

НОВИТЕ ОРЪЖИЯ И АРМИЯТА

Откриването и внедряването в армиите на оръжия за масово поразяване и по-нататъшното развитие на цялото въоръжение на бойната и транспортната техника в периода след Втората световна война внесоха съществени изменения както в организационната структура на войските, така също и в способите за организиране на бойните действия и в характера на съвременния бой и операции.

Важно място в докладите, изказванията и Програмата, приета от XXII конгрес на КПСС, е отделено на по-нататъшното разработване на марксистко-ленинското учение за войната и армията на съвременния етап и задачите за засилване отбранителната мощ на Съветския съюз и световната социалистическа система. В тях се определя характерът на съвременната война и ролята на родовете войски в нея; посочват се основните особености на началния период на войната и се обосновава необходимостта от постоянна и висока бойна готовност; подчертава се огромната роля на моралния фактор; изтъква се важното значение на мирновременната подготовка на армията и се издига на по-високо ниво ленинската постановка за принципа на партийно ръководство на въоръжените сили.

Съвременната война, ако бъде разпалена, неизбежно ще вземе характер на ракетно-ядрена война, в която решаваща роля ще играят несъмнено ракетните войски, въоръжени с термоядрено оръжие, и танковите и механизирани съединения, въоръжени с ядрени заряди. Но окончателната победа над агресора ще бъде постигната в резултат на съвместните действия на всички видове въоръжени сили.

Разкривайки една от закономерностите на военната наука, Енгелс показа зависимостта на способите за водене на войната от развитието на производството. Той писа: „Нищо не зависи от икономическите условия така, както армията и флотът. Въоръжението, съставът, организацията, тактиката и стратегията зависят преди всичко от достигнатата в даден момент степен на производство и от средствата за съобщения“. Историята учи, че в течение на много столетия във военното дело са били използувани най-

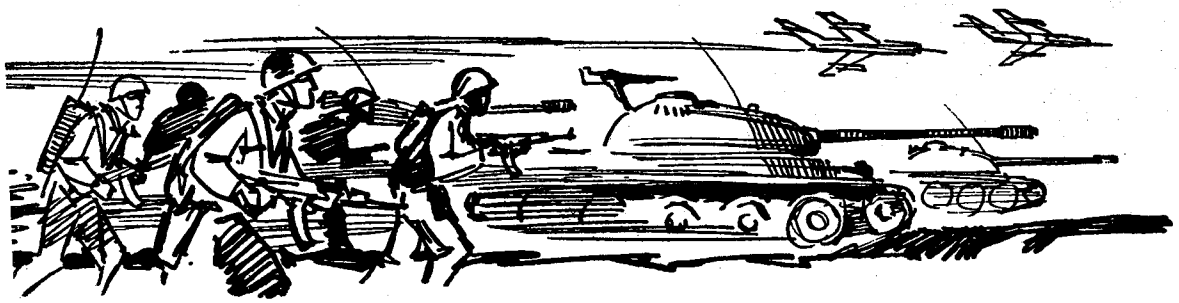

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Съветската бойна техника няма равна на себе си в света

новите достижения на науката и техниката, но внедряването им е ставало постепенно и тяхното влияние върху тактиката и оперативното изкуство са се проявявяли бавно. Опитът от Втората световна война показа нарастващото влияние на машинната техника върху способите за водене на боя. В резултат на масовата моторизация и механизация се повиши значително подвижността и маневреността на войските, което позволи непрекъснато да се увеличава размахът на бойните действия.

Влиянието на начина на производство при различните обществено-икономически формации върху въоръжената борба, върху размаха на бойните действия се вижда, като съпоставим няколко характерни исторически сражения. Така в 212 година до н. е. при Кана е станала битка между картагеняните (50 хиляди души) и римляните (86 хиляди). На фронт от 4 км и при дълбочина 3 км тя е продължила едно денонощие и е завършила с разгром на римляните. Това характерно за робовладелческия период сражение може да се съпостави с Куликовската битка в 1380 година, водена в условията на феодално-крепостническа Русия. В битката на Куликовското поле около 150 000 руснаци се срещат с 300 000 татари и се сражават едно денонощие на фронт 5 км и дълбочина 5 км (без да се смята преследването на разбитите татари). За манифактурния период от развитието на капитализма в Западна Европа е характерно Бородинското сра-

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

жение в 1812 година, в което участвуват около 120 000 руски и 135 000 френски войници, сражаващи се денонощие и половина на фронт 6 км и на дълбочина 5 километра. Всички тези сражения имат почти еднакви мащаби, тъй като действията на човека не се подкрепят от машини. Съвършено иначе изглеждат операциите през машинния период на войните. Така в Берлинската операция през май 1945 г. участвуват около 1 милион съветски войски и 800 000 хитлеристи, а действията продължават 17 денонощия на фронт 220 км и дълбочина 180 километра.

Приведените факти от историята на войните говорят, че въвеждането на машините, моторите и електрическите средства за свръзка многократно увеличи мащаба на бойните действия. Но в съвременни условия развитието на военното дело върви много бързо, главно и вследствие интензивното качествено и количествено развитие на военната техника и особено на въоръжението.

Началото на големите преобразования в областта на военното изкуство след Втората световна война беше поставено с появата на **ядреното оръжие**. Бързото му развитие, усъвършенствуване и въвеждане на въоръжение не само в авиацията, но и в сухопътните и военноморски сили го направи способно да решава както тактически, така и оперативни и стратегически задачи. Английски източници съобщават, че за унищожаване на основните обекти на Лондон е достатъчна една термоядрена бомба от 10 мегатона, а французите считат, че за разрушаване предприятията на основната промишленост на Франция са нужни 10 термоядрени бомби.

Благодарение на своите по-добри тактико-технически данни **ракетите** станаха главен носител на ядрените заряди до целта. Съвременните ракети се изстрелват с високи скорости и имат особено голяма точност на попадение.

Развитието на съвременната **авиация** върви главно по пътя на увеличаване далечината, скоростта, тавана и другите тактико-технически данни на самолета, а така също — на максимална автоматизация на приборите за пилотиране, на огневите средства и пр. С развитието на военно-въздушните сили са свързани и достиженията в конструирането и практическото използуване на **вертолетите** като транспортно средство, за разузнаване, за наблюдение и подобряване управлението на войските, за топографски работи и др. Нов вид въоръжение са **управляемите противотанкови** снаряди. Химическото и бактериологическото оръжие излезе от стадия на лабораторните изследвания, което бе потвърдено още във войната в Корея, а сега и в Южен Виетнам.

Автоматизацията, основаваща се главно на електронната апаратура, прониква все по-дълбоко във всички области на въоръжението. Ако появата на ядреното оръжие и реактивните и атомни двигатели е революционен скок в развитието на „работния“ и „двигателния“ механизми на военната техника, то автоматизацията е революционизиращо явление в управлението на техниката и на войските. Голяма част от образците нова военна техника имат електронни прибори. Модерните електронни сметачни машини могат да обработват данните с огромни скорости, достигащи до 250 000 логически действия в секунда. Автоматизацията на съвременните самолети и безпилотни средства позволява да се извърши без участието на летеца успешно излитане, изпълнение на бойна задача и приземяване.

Все по-актуален става въпросът за замяна на употребяваното във военната техника течно гориво с атомна енергия. С използуването на атомните двигатели се увеличават мощността, скоростта и районът на действие. Радиусът на действие на самолета практически няма да зависи от горивото. Ако сега един свръхтежък самолет с реактивен двигател, носещ 65 тона гориво, може да лети без кацане 10—12 000 км, при атомен реактор той ще може да обиколи земното кълбо няколко пъти, като за всяка обиколка ще изразходва около 400 г гориво.

През годините след Втората световна война значително развитие получиха и другите видове оръжия. Създадени бяха самозареждащи се карабини, реактивни противотанкови гранатомети, безоткатни оръдия и пр. Запазвайки досегашните си качества, новото пехотно оръжие се развива с тенденция да се

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

повиши точността на стрелбата и скорострелността му и да се намали теглото му.

Усъвършенствува се и артилерийската материална част. Сега има оръдия и минохвъргачки с по-големи калибри, стрелящи и с атомни снаряди и мини. Новите артилерийски системи притежават по-голяма точност на стрелбата, далекобойност и огнева мощ.

Не остава назад в своето развитие и бронетанковата техника. Появиха се нови, с повишена проходимост и бързоподвижност танкове, бронетранспортьори и влекачи. Новите танкове притежават много по-здрава броня, мощно и автоматизирано въоръжение, стабилизиращи устройства на оръдията, средства за нощно виждане и стрелба. Военнотехническата мисъл е насочена към внедряването в танковете на атомни и турбинни двигатели, хидромеханически трансмисии, автоматично зареждане на оръдията и управление на стрелбата.

Насищането на армиите с нови бойни транспортни средства и повишената маневреност на войските наложи изменение и на средствата за управление. Радиото стана основно средство за свръзка. Появиха се късовълнови и ултракъсовълнови радиостанции с голям радиус на действие, по-широк диапазон и по-голяма стабилност на вълните. Приложение намира и фототелеграфът за предаване на телеграми и графически документи.

Насищането на армиите с нови оръжия и техника неминуемо налага изменение в организационната структура на частите и съединенията. Тенденциите в развитието на организацията на войските се свежда към: повишаване оперативната и тактическа маневреност на войските, увеличаване ударната сила на частите и съединенията; подобряване и опростяване на управлението; повишаване самостоятелността на частите; намаляване уязвимостта от атомното и термоядрено оръжие и реорганизация на тила.

Внедряването на нови оръжия в армиите наложи създаването на нови родове войски и изменения в съотношението между различните родове войски. Без да се подценява пехотата, нейната роля като един от основните компоненти на въоръжените сили намалява. Артилерията въпреки своето развитие престана да заслужава почетното звание „бог на войната“. Значително нараства ролята на танковите войски, които са най-неуязвими от атомното оръжие и притежават висока маневреност, огнева и ударна сила.

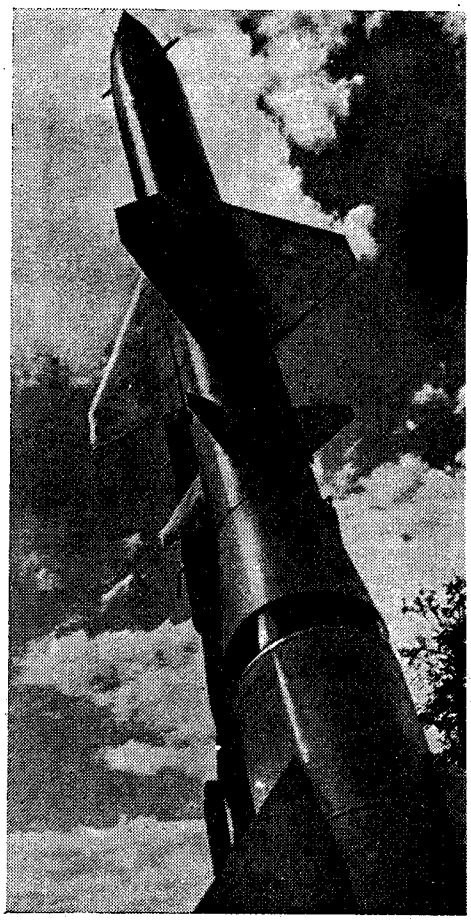

Насоките в развитието на съвременната бойна техника и техническото усъвършенствуване на средствата, с които се въоръжават съвременните армии, водят до неизбежни промени и в способите за организиране и водене на боя. Но изходът на бойните действия ще се решава от хората, овладели до съвършенство оръжието и бойната техника, дълбоко съзнаващи справедливостта на своето дело, искрено и до смърт предани на народа, на социалистическата си родина, на партията и нейния Централен комитет начело с другаря Тодор Живков.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Изгнатель на факел

Инженер-подполковник
Н. ГОРБАЧОВ

Пред старт. Фотоетюд В. Куняев (СССР)

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Няколко завоя по асфалтираните, потънали в гъста зеленина улици и ние се озовахме пред голямото здание с колонада и със светли прозорци към широкия площад. Трудно бе да сдържи човек вълнението си. Ние сме на мястото, откъдето получават „зелена улица“ в живота забележителните съветски ракети. Пред нас е сградата, където вдъхновено и при голямо напрежение работят изпитателите — хора, засега неизвестни на публиката, но истински герои на нашето време.

Още няколко минути и ние беседваме с генерала, който от много години възглавява славния съветски колектив — изпитатели на ракети. Кабинетът му е неголям по размер и просто обзаведен: обикновени маси и столове и три портрета по белите стени. Тая простота и скромност ми направиха силно впечатление. В други, подобни случаи би могло да се очаква пищна обстановка, скъпи и разкошни мебели. Малко по-късно разбрах причината за това. Кабинетът в същност бе спомагателно помещение, защото повечето от времето си изпитателите прекарват на стартовите площадки. Интересно! На това място съжителствуват простото и най-сложното. Простота в обстановката и в обноските; сложност или по-точно невероятна сложност в най-съвършената техника, с която имат работа изпитателите. И така е — там, където се извършват големи, много важни дела, няма никакво място за парадност, външен блясък, шум. Разбира се, простотата тук не означава равнодушие на хората към заобикалящите ги вещи.

В това напълно се убедих. На изпитателите просто е станало втора природа да се вълнуват за всяко поредно изпробване на ракети. Но те също така се вълнуват за „зачислените“ им две-три дръвчета в двора, за чистотата на градските улици, за шахматните и футболни първенства. Главното за тях обаче си остава трудът. Към него те имат тънко, прецизно, дори бих казал благоговейно отношение. . .

Навярно генералът прочете мислите ми и ми заговори именно за труда. Възпълното му лице, насечено от бръчките на времето, се оживи. Личеше, че му доставя голямо удоволствие да изброява имената на отличилите се изпитатели на ракети. Разбирайки обаче, че тая работа ще продължи дълго, той с усмивка разпери ръце:

— Много, извънредно много са тук хората с достойнства, истинските, преданите на труда хора. Между впрочем при нас не става дума за продължителността на работния ден. Той е строго регламентиран на седем часа.

Очите на генерала изведнъж хитро се присвиват:

— Трудът на изпитателите е творчески, а за творческия труд не всякога подхождат строгите рамки — и той добродушно се засмя. — Вие вероятно не сте чували още за „приятното робство“ на изпитателството? Имайте малко търпение, послушайте ме!

И шеговитото настроение на генерала не го напусна до края на нашия разговор.

В що се състоеше работата?

Този ден съдбата ме срещна с много офицери — изпитатели на ракети. Сред тях беше и един комунист-инженер, който ми бе представен твърде лаконично: Костенко — жив и подвижен човек с „тънък нюх“ на изпитател.

Изпитателят на ракети се различава от обикновения ракетчик, който има възможност и време спокойно да опознае особеностите и тънкостите на тая сложна машина, след като тя е постъпила на въоръжение. С изпитателя е друго. Той разполага с много кратък срок, в който да изучи новата машина предварително. Нейният истински характер с всичките му тънкости и особености често пъти става известен едва по време на самото изпробване. За ракетата трябва да се каже последната дума: „да“ или „не“, полага ли й се по-нататък живот или тя само ще увеличи броя на неудачните модели. И ако й е съдено да живее, най-подробно трябва да бъдат посочени нейните достойнства и недостатъци, защото те трябва точно да се знаят при бъдещата й експлоатация от ракетните поделения. Каквото кажат изпитателите, такова ехо ще откликне и във войските.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Да, изпитателите трябва да виждат не само това, което сега става, но да предвидят всичко, което ще стане, след като този образец бъде последван от втори, от трети. Такъв нюх именно притежава и Костенко. Да вземем например инициативността. Възможно ли е изпитателят да действува само в пределите от „а“ до „б“ на възложените му функции, без да проявява инициатива? Това е невъзможно и дори опасно. Той ще се превърне в един обикновен изпълнител. От Костенко понякога се оплакват: той изземва инициативата даже от онези, които първи трябва да я проявят.

. . . На изпитателите понякога се сервират и такива случаи: не може да се направи крачка напред, без да се изяснят причините за ненормалното поведение на някоя ракета. Така беше и сега. Огромната ракета спокойно лежеше на колесника си в хангара. Хора в бели халати съсредоточено се въртяха около нея. Когато дойде ред до системата за управление, изведнъж се откри непредвидено колебание в изпълнителните механизми.

— Да проверим още веднъж — предложи Костенко.

Провериха. Същият ефект.

Системата за управление в същност обединява в себе си целия сложен „пълнеж“ на ракетата. Автоматите, десетките сложни и разнообразни електромеханични възли са длъжни да работят безукоризнено и безотказно по време на целия полет на ракетата, за да може тя да достигне с най-голяма точност целта. Или както фигуративно се изрази Никита Сергеевич пред американските журналисти — да улучи муха в Космоса.

Костенко се развълнува. Ракетата, която лежеше пред него, му беше допаднала със своите данни и успешно конструктивно решение. А пък и дотук всичко вървеше добре!. . .

„Колебания, колебания. . . . — размисляше Костенко. — Откъде ли се взеха?. . .“

Инженерите изказваха различни предположения и се мъчеха да открият причината на неизправността.

„По тоя начин доникъде няма да стигнем — разсъждаваше през това време Костенко. — Нужно е единомислие.“

И той отиде в хангара при ракетата. Офицерите видяха как бързо започна да включва приборите, а после се изправи и изтри потта от челото си:

— Всичко е вече ясно. Засечка в системата на източника за захранване. Ще проверим. . .

Всички го гледаха с учудване, а неговите зелени очи радостно блестяха под изруселите му от слънцето вежди. Той посочи екрана на уреда — там криволичеше синусоида. В унисон с нейната честота ставаха и въпросните колебания. Сега оставаше да се намери причината за появата на тази синусоида.

Оставаше. . . Близо три денонощия продължи работата около ракетата: отваряха люковете, проверяваха всички системи, „прослушваха“ участък след участък. . . И откриха. Дефектът беше случаен, допуснат при монтажа, както и предполагаше инженерът.

. . . Костенко седи до мен и аз го разпитвам.

— Да, почти три денонощия. . . Питате кога сме спали? — изпитателят смутено се усмихва. — Поспивахме. . . По малко . . .

И мене ми става ясно как са спали. Повторих шегата на генерала за „твърдия работен ден“.

— Точно така е. Не бих могъл да си представя, че някой от нас е способен да си остави работата насред път и да зареже ракетата! И освен това ние доброволно сме приели „приятното робство“: да бъдеш изпитател — значи да се откажеш от някои удоволствия в името на работата. При нас може да се каже, че думата принуда по отношение на труда е непозната. Затова именно генералът е прав, като говори за това „приятно робство“. . .

— А какво мисли по тия въпроси жена ви? — питам го аз, знаейки, че няма и година, откакто инженерът се е оженил.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

— Гледа да попривиква — смее се Костенко.

По-късно чух една семейна история, твърде показателна за беззаветната преданост на изпитателите към тяхната професия.

Една вечер, още не влязъл в къщи, инженер Мостиков започнал пак да се стяга за нощна работа. И без това той бил прескочил само за минутка, за да помогне нещо на жена си. Тя, натежала от плода, се приближила към него със смутена усмивка и тихичко му казала:

— Може би през тази нощ. . .

— Какво приказваш, Надюша! — Мостиков я погледнал учудено, объpсал челото си: би трябвало на всяка цена да остане в къщи, но това било невъзможно.

— Надюша. . . Знаеш ли. . . — той търсел думи да я успокои — може би пък не през нощта, а на сутринта? Нали разбираш? Как може без мене?

И той млъкнал, напълно объркан. Жена му не за първи път слушала подобни неща и затова не се засегнала, а само ласкаво се усмихнала.

— Разбирам. Ще се опитам да почакам.

Но не могла да удържи на „обещанието" си.

Когато на сутринта Мостиков се върнал в къщи, научил, че вече има дъщеря. Бързайки към родилния дом, той си мислел, че през нощта също е направил своего рода „подарък": на още една ракета бил даден пътен лист за живота!. . .

През януари т. г. едни от изпитателите стана кандидат на техническите науки. Първоначално членовете на научния съвет някакси разсеяно слушали отмерената и възглуха реч на изпитателя. Ала това равнодушие било само привидно. Резултатът от гласуването показал: във всички бюлетини членовете на съвета зачертали „несъгласен" и оставили „съгласен". Единодушно решение!

И не е чудно. Изпитателят бе казал „своята дума" в оная област на науката, от която изцяло зависи точността при улучването на целта от ракетата.

А тук има немалко такива изпитатели, за които може да се каже, че са истински, принципиални учени, за които над всичко стоят интересите на работата, държавния, партийния подход към научния труд. В практиката на конструкторите и изпитателите не всичко е рози и цветя. Случват се и неуспехи. Понякога трябва да се преглътне и горчива чаша. Всеки, който прокарва нов път, не е застрахован от грешки. Но е необходимо истинско изкуство, за да се правят по-малко грешки, особено тогава, когато те струват скъпо. И от тази гледна точка изпитателите имат извънредно голяма отговорност: всяко пускане на ракета е резултат на колосалния труд на много хора, на много материални средства. Понятно е, че съзнанието за това действува върху изпитателите и ги кара да бъдат без никаква отстъпка, принципиално строги сами към себе си.

Напуснах моите нови приятели твърдо убеден, че тия хора са стъпили с единия крак в бъдещето, че за тях напрегнатият и неспокоен труд е станал не само необходимост, но и потребност за душата и сърцето. В това е целият секрет на тяхната „болест". През изминалите години имало и такъв случай: на едного от „изпитателите" нещо не му харесало, поискал да напусне и си приготвил купчина удостоверения. Без да погледнат нито едно от тях, началниците му казали да върви, където му видят очите. Когато той искрено се почудил, отговорили му:

— Всеки труд изисква призвание, а за труда на изпитателите вола важи в тройна степен.

Да, изпитателите имат свое висше, главно призвание и цел: във войската на въоръжение трябва да постъпват само отлични ракети!

(Из в. „Красная звезда" — със съкращения)

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

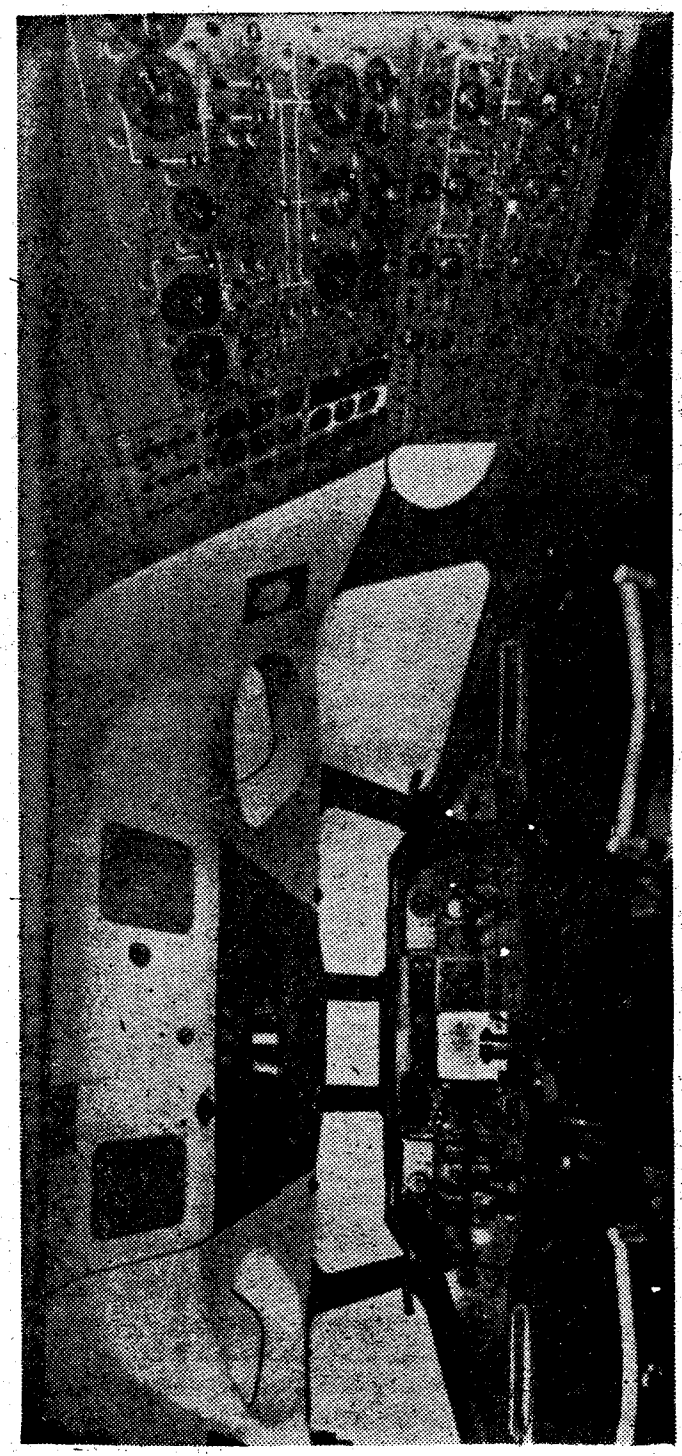

В кабината на съвременен самолет. На снимката ясно личат многобройните прибори и уреди

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

В КАБИНАТА НА САМОЛЕТА

Ако някой летец ви покани да заемете неговото място, не мислете, че погрешно сте влезли в команден пункт на научна лаборатория. Тук всеки квадратен сантиметър е оползотворен. Не е било лесно на конструкторите да вместят толкова апарати, уреди, агрегати и включватели в малкото пространство на кабината.

Седалката не ви ли напомня детска люлка? Когато седнете, ръката инстинктивно хваща лоста за управлението. Напред-назад, плавно и леко е движението му. Ако обърнете глава назад, ще видите хоризонталните кормила — за гмуркане или издигане на самолета. Защо да не изпробваме дали лостът се движи наляво-надясно? Може, разбира се. Но сега хоризонталните кормила или целият стабилизатор стоят неподвижни. Може би се движи нещо от ляво и отдясно? Усетът е важно условие при полета. Сега се движат крилцата. Те наклоняват самолета на ляво и надясно. Краката са опрели в същински велосипедни педали, но не въртят никакво колело, а действуват чрез лостова система на вертикалното кормило за изменение на посоката на полета.

Чудесно! Движенията на самолета в пространството са вече известни.

Колко много включватели има за мотора! Той е с мощен статер, необходима е много електроенергия. Тази електроенергия ще получим от подвижната аеродрумна акумулаторна или генераторна станция. А самото задвижване на мотора от кабината е много просто. Има включвател за панелата, подаваща електрически ток към запалителните форсунки. Но включвателят не бива да действува повече от 20—30 секунди.

Моторът вече работи на минимални обороти и чака по-нататъшните наши заповеди. За изправността му веднага ще ни информират стрелките на групата уреди, включени с измерители към него. Най-напред по черния циферблат ще тръгне стрелката на оборотомера, а след нея ще заподскачат стрелките, които отчитат захранването с гориво и масло. Над тях има уред, чрез който се проверява наляганието на тези основни, хранещи мотора продукти. Там ще ни направи впечатление и уредът с червена ограничителна линия. По него ще съдим за температурата на излизащите изгорели газове. До едната ръка (най-често лявата) има жълта ръчка. Чрез нея се регулира подаването на горивото. Дайте плавно напред. Моторът ще прогърми и по този начин ще изрази готовността си за полет. През това време да не изпуснем от погледа си всички уреди, които споменахме. Ако в температурите, наляганията, разходите, оборотите, пъргавината за изменение на режимите има някакви смущаващи, ненормални данни, приборите ще ни покажат. Ако всичко е съгласно техническите норми, можем да излетим.

Земята е под нас. В действие влизат стрелките на втората група прибори, които отчитат навигационните и аеродинамичните качества на самолета. Дали сме на 5, 10 или 15 хиляди метра, ни показва висотомерът. Бързината на полета ще отчита скоростомерът или махмерът. Последният е по-удобен, тъй като ни дава направо отношението на скоростта на самолета към скоростта на звука за определена височина и температура. Накъде и как летим? Точна информация получаваме от автоматичния жироскопичен радиокомпас. Дали летим хоризонтално, гръбно, наляво, надясно, нагоре, надолу не е необходимо да се оглеждаме през стъклото на кабината. Силуетчето на миниатюрното самолет че е огледало за положението на

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

самолета. Ако в кабината духа и налягането стане ниско, ще трябва да я херметизираме и да я изолираме от околната среда. Кранчето в кабината, включено в ситемата на въздушните бутилки, ще пропусне въздух към специалното черво, уплътняващо капака. За отопление на кабината има специален кран, чийто ключ трябва да се придвижи към надписа „топло“, за да нахлуе топъл въздух от компресора на двигателя.

Сега летенето е приятно, нали?

Ако земята остане значително под нас, да не забравим кислородната маска. Не бива да ни учудва кислородният индикатор, чиито сини „устни“ се отварят и затварят заедно с нашето вдишване и издишване. Той е добър показател за изправността на кислородната уредба.

Може да се обадим по радиото на тези, които бдят за сигурността на нашия полет. Разговаряме със Земята като по телефона. Не чрез жици, разбира се, а на ултракъси вълни.

Скоростта се увеличава и ръката трудно движи лоста за управление. Аеродинамичното налягане върху кормилата е станало огромно. За преодоляването му конструкторите са предвидили специални усилвателни устройства, които се задействуват чрез включвател в кабината. Тези усилватели вли зат в отделна (бустерна) ситема от самолета и могат да преодоляват големи натоварвания, благодарение на високото налягане и несвиваемостта на минералното масло, с което работят.

Време е за връщане. Къде ще летището? Сега облаците ни пречат да го видим. Тогава ще включим системата на така наречената „сляпо кацане“. Автоматичният радиополукомпас ще ни води като кораб към фара на пристанището. Ролята на фар изпълнява преводната радиостанция на летището. Радиовисотомерът ще ни отчита съвсем точно малкото метри до земята, за да не се блъснем в нея.

Вече сме над летището, а колесниците и клапите за кацане са все още прибрани. Две лостчета служат за спускането им. Най-напред колесника. Лостът надолу — трите червени лампички над него светват зелено. Самолетът може да каца. Сега да намалим скоростта. Второто лостче е за клапите. Хидравличните манометри показват рязкото нахлуване на работна течност в цилиндрите на клапите, които леко се плъзгат надолу и назад и скоростта значително намалява.

Кацането е най-отговорният момент от полета. Ръчката за газ се прибира до края и моторът успокоява пулса си. Гумите изсъскват по циментовата писта, а ние все още не знаем откъде се действува за спирачките на колелата. Ох, както сте стиснали лоста за управление, не се вижда металическата пластина, монтирана към самия лост. Тя е потънала под пръстите и спирачният въздух вече надува каучуковите мехчета на джантите. Отпуснете леко, после пак притиснете, така на импулси. Иначе можем да спукаме мехчетата или гумите.

Като че по лицата ни блестят ситни капчици пот. Без това ние никога не ще узнаем колко много трябва да знае и да учи летецът, за да овладее и стотиците сложни механизми, които му осигуряват живота при изпълнението на трудните полетни задачи. Разбира се, ако през време на полета се случи някаква опасност за живота му, към седалката е включено катапултното (изхвърлящо) устройство, което действува по желание на летеца чрез пиромеханизъм. Но нашият полет завърши успешно. Ние сме отново на Земята.

Интересна е кабината на самолета, нали?

Инженер-майор **Борис Тенчев**

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

★

КАТО КОМАНДИРА

Командирът на ескадрила офицерът Пеев изпълнява задачите по обучението на своите подчинени, неразделно от възпитанието им.

В своята практика той се опира на партийната организация. С възхищение говори за своите първи помощници — комунистите Тодоров, Ставрев и Желязков и комсомолците Мукарев, Динев и др.

Пеев е добър летец, командир и възпитател. Той не престава да се учи, следи новите постижения в авиационната техника. Особено положително въздействие той оказва върху летците от своята ескадрила с личната си бойна подготовка. Като командир не забравя, че неговите действия се наблюдават от множество любопитни очи, които очакват командирът да знае повече от всички.

На едно летателно тактическо учение при стрелбата офицерът Кирилов улучил целта с най-голяма точност.

— Можете да си представите — каза ми сетне Пеев — какво чувство на гордост изпълни сърцата ни отличната стрелба на нашия командир. Неговият пример направи силно впечатление на младите летци. „Ех, да мога и аз като командира“ — споделяха сетне някои от тях. Убеден съм дълбоко, че и моите стрелби, бомбомятания и въздушни боеве, изобщо цялата ми летателна дейност е обект на внимание. Знаех, че и от мен биха се възхищавали, ако постигам отлични резултати в летателно-бойната подготовка. Когато успявам да сторя това, всички летци от ескадрилата се стараят да повишават успехите си. . .

Примерът на командира пораждаше у летците желание да го догонят, да могат като него!

Както Пеев, така и останалите командири от нашето авиационно деление правилно виждат своята роля като възпитатели на подчинените. Прекрасен образец за личен пример за своите подчинени е и офицерът Генов. За него летците от ескадрилата казват, че „няма колебания в бойните му показатели“.

Личният пример на авиационния командир има първостепенно значение за възпитаването на способни бойни летци, до смърт предани на партията.

Подполковник **С. Симеонов**

Лети „Космос—27“

МОСКВА, 27 март (ТАСС). Днес в Съветския съюз беше изстрелян нов изкуствен спътник на Земята „Космос—27“.

На борда на спътника е монтирана научна апаратура, предназначена за продължаване на изследванията на космическото пространство съгласно програмата, съобщена от ТАСС на 16 март 1962 година.

Спътникът е изведен в орбита с параметри:

— начален период на обиколката — 88,7 минути;

— максимално разстояние от повърхността на Земята (апогей) — 237 км;

— минимално разстояние от повърхността на Земята (перигей) — 192 км;

— ъгъл на наклона на орбитата към плоскостта на екватора — 64 градуса и 48 минути.

Освен научна апаратура на спътника има: радиопредавател, който работи на честота 19.735 мегахерца; радиосистема за точно измерване на елементите на орбитата; радиотелеметрична система, която предава на Земята данните за работата на уредите и научната апаратура.

Монтираната на спътника апаратура работи нормално. Координационно-изчислителният център обработва получаваната информация.

(БТА)

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Какво представлява космическата система „Електрон"

Москва, 15 март (БТА). Вече по вече от един месец обикалят земя та съветските научни станции-спът ници „Електрон—1" и „Електрон —2". До 12 часа на 12 март, пише днес „Правда", станцията „Елек-трон—1" завърши своята 357-а обиколка около Земята. През това време с нея бяха установявани 155 радиовръзки. Станцията „Елек-трон—2" извърши над 44 обикол-ки. През това време учените се свързаха по радиото с нея 25 пъти.

Днес „Правда" посвещава цяла страница на космическата система „Електрон". Авторите на статията Сергей Вернов, член-кореспондент на Академията на науките на СССР, Генадий Скуридин, доктор на физико-математическите науки, и Юрий Логачов, кандидат на фи-зико-математическите науки, изтъ кват, че главната задача на тези станции е да проучат едновремен-но двата главни радиационни поя са на Земята.

Авторите на статията изтъкват, че сега е дадено задоволително обяснение за същността на вътре шния радиационен пояс, открит от американските учени с помощта на спътника „Експлорър—1". Що се отнася обаче до външния пояс, открит от съветските учени с по-мощта на третия изкуствен спът-ник, той дори сега си остава за-гадка, особено що се касае до на-чина на ускоряването на съставя-щите го частици.

Необходимостта от едновремен-но изследване на различните физи чески явления налага да се създа-де космическа система, която да извършва измервания едновремен-но в различни области на радиа-ционните пояси. Извеждането в Космоса на спътниците „Елек-трон—1" и „Електрон—2" е пър-вата стъпка в това отношение. Във връзка с тази задача са из-брани и двете орбити на космиче-ските станции.

Авторите подчертават, че при наличието в СССР на мощни ко-смически ракети е станало въз-можно да се разреши тази зада-ча по най-целесъобразен начин — чрез едновременно извеждане в орбита на две станции. При това е трябвало да бъдат преодолени значителни технически трудности. Специална реактивна система е осъществила отделянето на стан-цията „Електрон—1" от послед-ната степен на ракетата-носител при достигането на строго определена скорост. Отделянето е станало без каквито и да е било смущения за по-нататъшното движение на по-следната степен на ракетата. Ос-вен това конструкцията на стан-цията „Електрон—1" е такава, че в момента на отделянето тя да бъде най-компактна, да няма го-леми стърчащи навън части и да не попадне в зоната на реактив-ната струя от двигателя на послед ната степен на ракетата.

В статията е описано подробно устройството на двата спътника и тяхната апаратура. В двете стан-ции е монтирана разнообразна на-учна апаратура. Резултатите от измерванията се записват от за-помнящи устройства, натрупват се там и при установяване на радио-връзка със Земята се предават в координационния център.

Установяваните радиовръзки по твърждават, че космическата си-стема „Електрон" стабилно се уп-равлява от Земята.

В спътника „Електрон—1" има детектор на микрометеоритите, ко ито — както беше установено от досегашните съветски и амери-ански космически опити — са пове че концентрирани близо до Земя-та, отколкото в междупланетното пространство. В същата станция има уреди, регистриращи рентге-новото излъчване на Слънцето.

Спътникът „Електрон—2", кой. то в своето движение се отдалеча ва много от Земята и излиза из-вън пределите на нейното магнит

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

но поле, има уреди за регистриране на космическите лъчи. Някой от тях позволяват не само да се измерва общата интензивност на лъчите, но и да се определя техният химически състав, т. е. да се узнае ядра от какви атоми и в какво количество се намират в състава на космическата радиация.

Полученият за един месец голям експериментален материал от системата „Електрон" се отнася към периода на спокойно Слънце. По-нататъшните изследвания ще позволят да се получат данни за околоземното космическо пространство при различна слънчева активност.

Как са били създадени съветските ракети

МОСКВА, 22 март (ТАСС). Неизвестни факти от историята на създаването на бойните съветски ракети са публикувани в списание „Огоньок".

Още през 1928 година в базата на неголяма група инженери—специалисти по ракетна техника, в СССР бе организирана така наречена газодинамическа лаборатория. От нейните постижения в областта на ракетната техника се заинтересували Орджоникидзе и Тухачевски, който по онова време беше началник на въоръженията на Червената армия.

След три години учените под ръководството на талантливия инженер Борис Петропавловски създадоха реактивни снаряди с калибър 82 и 132 мм с радиус на действие 5 и 8 км. Беше решено с първите образци от тези снаряди да се въоръжат самолети.

Скоро след това бяха изготвени нови конструкции ракети с калибър 82 мм за изтребители и 132 мм — за щурмови самолети и бомбардировачи. Съветските летци използуваха за пръв път ракети на 20 август 1939 година в боевете против японските войски на река Халкин-Гол (Монголия). Пет изтребители, срещнали японски самолети, изстреляха от 1 км разстояние ракети и свалиха два самолета.

През 1939 година в института беше създадена надземна реактивна инсталация с 16 заряда. Тя беше монтирана върху шасито на камион. Тази инсталация беше прототип на оръдието „БМ—16", получило през време на Втората световна война широка известност под названието „Катюша".

Както подчертава списание „Огоньок", огромен принос за създаването на съветските бойни ракети са внесли Борис Петропавловски (починал през 1933 година), началникът на реактивния институт Иван Клейменов и инж. Георги Лангемак.

През годините на култа към личността (1937 година) Клейменов и Лангемак бяха оклеветени и арестувани. И двамата инженери загинаха трагично. (БТА)

Франция иска да има свои „поларис"

Париж, 27 март (ТАСС). Франция обмисля създаването на собствен Кейп Канаверал за изстрелване на ракети на територията на Френска Гвиана, съобщава днес американският вестник „Ню Йорк хералд трибюн" в излизащото в Париж европейско издание, позовавайки се на „добре осведомени кръгове".

Предполага се, уточнява вестникът, че гвианската база, от която ще се изстрелват ракети в Карибско море, ще послужи за изпробване на френския вариант на ракетите „Поларис" за подводници, с които според плановете трябва да бъдат снабдени ударните ядрени сили на Франция.

Привлича вниманието фактът, че това съобщение за плановете на френското правителство се появява буквално няколко дни след завръщането на генерал де Гол от посещението му в „отвъдморските департаменти", включително и в Гвиана. (БТА)

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

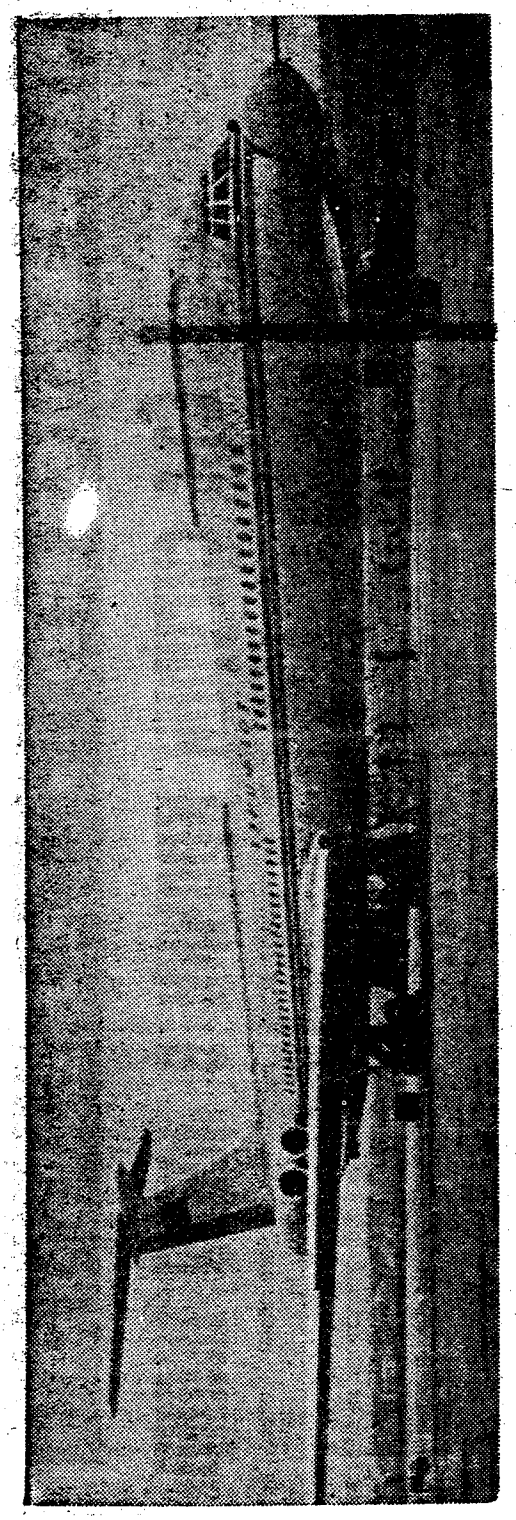

Новият лайнер „ИЛ—62". конструиран от С. В. Илюшин, се готви за междуконтинентални полети

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Талантлив авиоконструктор

Сергей Владимирович Илюшин на 70 години

Утре бележитият съветски авиоконструктор Сергей Владимирович Илюшин ще честтвува своя седемдесети рожден ден. Утре хиляди военни летци от Съветската армия и армиите на социалистическите страни, милиони граждани, които ползуват въздушния транспорт, с благодарност ще си спомнят за талантливия конструктор, създател на много прекрасни бойни и транспортни самолети, прославили името му по цялото земно кълбо.

Сергей Илюшин е роден на 30 март 1894 г. в семейството на беден селянин от с. Дилялево, бивша Вологодска губерния. Неговата авиационна кариера започва през 1916 г. като работник в хангарите на руската военна авиация, а след това като моторист. На следната година Илюшин полага изпит за пилот. През 1919 г. влиза в Червената армия, откъдето две години по-късно отива да следва в Московския институт за инженери от Червения въздушен флот, преобразуван през това във Военновъздушна инженерна академия „Жуковский". Като курсант Илюшин конструира и строи в безмоторния кръжок няколко безмоторни самолета.

От 1931 г. Илюшин е на конструкторска работа. През 1936 г. създава двумоторния самолет ЦКБ—30, с който летецът В. К. Коккинаки установи няколко световни рекорда на високина с различен товар, а през 1938—39 г. извърши далечните полети Москва — Владивосток и Москва — остров Мискоу (Северна Америка). Военният вариант на този самолет бе широко използуван през Великата отечествена война като бомбардировач на далечни разстояния. В навечерието на войната Илюшин конструира бронирания щурмовик ИЛ—2. Този нов тип самолет, за първи път в света създаден в Съветския съюз, бе предназначен за действия по наземни цели от малки високина. Ефикасното действие на този самолет през Великата отечествена война най-добре е познато на хитлеристките войски, които претърпяха големи загуби от неговия огън.

След войната Илюшин отдаде нужното и на гражданския въздушен флот. Конструираните от него двумоторни и четиримоторни пътнически самолети са широко използувани в гражданския транспорт. Но той не забравя и задълженията си към Съветския военновъздушен

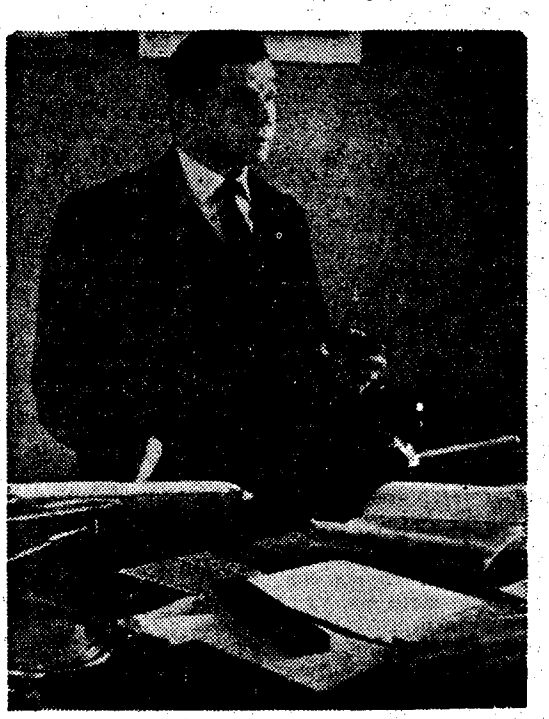

флот. Неговите военни самолети, непрекъснато подобрявани и приспособявани към новите изисквания на военната авиация, продължават да утвърждават славата му на талантлив авиоконструктор.

С. В. Илюшин е генерал от инженерно-техническата служба, Герой на социалистическия труд, депутат във Върховния съвет на СССР, носител на много правителствени награди. Член на КПСС от 1918 г., той работи и като професор във Военновъздушната инженерна академия „Жуковский".

Българските воини от все сърце честитят рождения ден на видния съветски авиоконструктор и му пожелават още много години да създава прекрасни самолети.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Нова американска провокация срещу суверенитета на ГДР

Нота на съветското правителство до правителството на САЩ

Москва, 12 март (ТАСС). Съветското правителство отново обърна внимание на правителството на САЩ върху опасните действия на американските военни власти срещу териториалната цялост на ГДР. Те се изразиха в нахлуване на десети март в 16 часа и 51 минути московско време на американски реактивен военен самолет „РБ—6" във въздушното пространство на ГДР около град Хелмщедт.

Това се съобщава в нотата на правителството на СССР до правителството на САЩ, връчена на 11 март от заместник-министъра на външните работи на СССР Владимир Семьонов, на временно управляващия посолството на САЩ У. Дж. Стесъл.

„Съветското правителство е принудено да предупреди — се казва в нотата — че пред вид провокационното поведение на американските военни власти и продължаващите полети покрай границите на СССР и други социалистически страни на самолети от военновъздушните сили на САЩ, носещи ядрен товар, а също и пред вид повторните нарушения от американски самолети на границите на социалистическите страни — съюзници на СССР, до съветските въоръжени сили е издадена заповед да попречат на всяко нарушаване на съветските граници и границите на съюзниците на СССР от чужда военна авиация. Ако в района, за чиято сигурност носят отговорност Съветските военновъздушни сили, се окажат военни самолети на страните от НАТО, при неизпълнение на заповедта за приземяване, те ще бъдат унищожавани с всички необходими средства за отбрана".

В нотата се съобщава, че американският военен самолет, движейки се в източна посока, от ГФР на височина повече от 10 000 м, е навлязъл на 70 км в територията на ГДР. Южно от Алтенхаузен самолетът-нарушител бил пресрещнат от изтребител на групата съветски войски, намираща се в ГДР въз основа на споразумения с ГДР. Екипажът на самолета не изпълнил дадената му с установени сигнали заповед да кацне и продължил да навлиза във вътрешността на ГДР.

След предупредителните изстрели са били взети необходимите мерки, съгласно инструкциите за защита на въздушното пространство, които са известни на американското командуване. Самолетът-нарушител паднал на територията на ГДР североизточно от град Гарделеген.

Разследването на мястото на падането на самолета показало, че на борда си той имал специални разузнавателни апарати за аерофотоснимки и радиотехническо разузнаване. Както е било установено, самолетът е проникнал на територията на ГДР със специална цел да извърши военно разузнаване.

В нотата се подчертава, че американската страна, както свидетелствува новата преднамерена провокация, не е взела необходимите мерки да се прекратят нарушенията на въздушното пространство на ГДР от военната авиация на САЩ и да не се допускат по такъв начин опасни усложнения. Твърденията, че американските военни самолети „случайно" се отклонявали от курса си, не могат да бъдат приети, още повече, че те се оказват именно в райони, към които американското разузнаване проявява голям интерес.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Подобни действия на военните власти на САЩ могат да се окачествят като акции, насочени към изостряне на международната обстановка.

Правителството на СССР, отправяйки решителен протест, очаква, че правителството на САЩ ще вземе съответни мерки — подобни, опасни за делото на мира, нарушения да не се повтарят в бъдеще. (БТА)

Военна информация от чужбина

Американските летци експулсирани от ГДР

Берлин, 27 март (ТАСС). Днес бяха експулсирани от пределите на Германската демократична република членовете на екипажа на американския самолет „РБ—66", който на 10 март нахлу във въздушното пространство на ГДР.

Във връзка с това съветски представител направи декларация, в която между другото се казва:

Както е известно, на 10 март американски военен разузнавателен самолет „РБ—66" нахлу във въздушното пространство на Германската демократична република. Тъй като самолетът не се подчини на заповедите за кацане и продължи полета, като навлезе в територията на ГДР до 70 км, съветските въоръжени сили, действуващи съгласувано с компетентните органи на Германската демократична република, взеха необходимите мерки в съответствие с инструкциите за охрана на въздушното пространство. Самолетът-нарушител падна на територията на ГДР се вероятно от град Гарделеген. В района на падането на самолета бяха задържани тримата членове от екипажа му, скочили с парашут.

Разследването неопровержимо установи, че американският самолет „РБ—66" е нахлул във въздушното пространство на Германската демократична република умишлено с военноразузнавателна цел.

Обаче, като се има пред вид изказаното от правителството на САЩ съжаление по повод на това нарушение, а също и уверението му, че на американските власти са дадени строги нареждания да не се допускат подобни нарушения в бъдеще, след консултации между компетентните органи на ГДР и на Съветския съюз, беше сметнато за възможно в дадения случай като изключение да се ограничим, с експулсиране на членовете на екипажа на самолета „РБ—66" от пределите на Германската демократична република. (БТА)

Ракети за бундесвера

Бон, 28 февруари (ТАСС). Ръководителите на бундесвера започнаха да осъществяват „програмата за превъоръжаване" на западногерманската армия. В тази програма се предвижда армията да бъде снабдена с „най-съвременни" видове оръжие. Според съобщенията на печата в района на Бремен приключва сформирането на първия от деветте ракетни батальона на бундесвера, които ще бъдат въоръжени с ракети „Хоук". Вторият подобен батальон ще бъде сформиран в началото на май в района на Мюнхен.

Както съобщиха представителите на западногерманското Министерство на отбраната, скоро на цялата територия на ГФР ще бъдат създадени още седем ракетни батальона. (БТА)

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Ескадрилата лети –

Репортаж от майор
ЯКИМ ПРИЖИБИЛОВСКИ

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Командирът на отлично звено, летецът I клас капитан Христо Генов, и техникът на неговия самолет капитан Николов

Нощни полети! Само онзи, който е присъствувал на тях, е в състояние да прецени колко напрежение и героика, каква красота и романтика се крият в тия така наречени „летателни нощи“. И все пак за самите летци, особено за по-опитните, те са твърде обикновени. Но не и безразлични, безинтересни. Защото именно в тия нощи българските военни летци усъвършенствуват своето майсторство, растат като мъжествени бойци на партията и народа, готови по всяко време на денонощието да унищожат коварния похитител, дръзнал да наруши мирния съзидателен труд на нашия народ.

. . . Тая нощ ще лети и ескадрилата на капитан Генадиев. Съставена от опитни, ентусиазирани, почти всички на равнището на първи клас летци, ескадрилата изпълнява с успех летателни задачи денем и нощем, при всякакви метеорологически условия. Едва ли ще се посрамят и в тазнощните полети тия напети летци, които слушат в строя последни указания! В настъпилия сумрак лицата им почти не се виждат, но от отривистите, точни отговори проличава общият стремеж:

— Да заслужим и тоя път отлична оценка! Да открием пак всички цели и от първа атака да ги „унищожим“!. . .

Какво, прекалена дързост ли е това или вяра в собствените сили? Да не бързаме в отговора. Летателната нощ ще ни го даде. . .

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

С мощно свистене първата метална птица стартира и се отлепва от пистата. По сигналните разноцветни лампички на самолета скупчилите се пред една от буксите летци и техници имат възможност да го проследят няколко секунди с поглед.

— Хаирлия да е!. . . — обажда се един шегобиец. Съкровеното му желание навярно е: от първата цел та до последната нито една да не се „отскубне".

На старт са застанали още два самолета. Команда по радиото от командния пункт и те като стрели излитат в двойка. Това са прехващачите старши лейтенантите Инджев и Димитров, един от най-младите летци в ескадрилата.

— Тепърва се раждат като прехващачи — казва за тях опитният щурман-насочвач и началник на командния пункт офицера Рангелов. Но това не е упрек. Напротив, той е много доволен от действията на двамата летци, получили напоследък все отлични оценки. Ето и сега, застанал пред индикатора за кръгов обзор, щурманът с точки данни ги насочва по радиото към „целта".

От импулсите на екрана ясно личи безупречното действие на летците. Те просто са се сраснали с бързокрилите машини, пулсират с техния скоростен бяг, управляват ги натам, където трябва да бъде „вражата" цел. Тя не ще убегне, не ще се скрие в тъмнината.

— По-енергично! — чуват нова команда пилотите и изпълняват така точно заповядания надясно рязък завой, че се явяват в най-удобното положение за атака. Етерът разнася рапорта:

— Наблюдавам! На 11,8. . . 2 км!. . .

И на хиляди метри височина, далеч от земята, два смели сокола стремително атакуват. „Птичката-силует" на целта кацва в центъра на автоматичния прицел. Проявената после фотолента нагледно ще покаже успешния завършек на въздушния бой.

* * *

На стоянката летците оживено разговарят, радват се на своите нови успехи. По екраните на радиолокаторните станции тази нощ се появиха 11 цели. Толкова пъти излитаха двойки-изтребители и винаги се

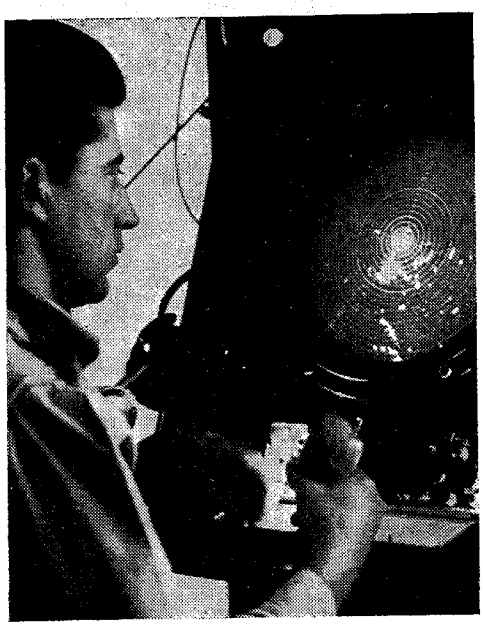

Пред индикатора за кръгов обзор е щурманът майор Бранко Рангелов

☆

След миг мощната машина, пилотирана от капитан Тодор Велев, ще излети като стрела в мрака

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

чуваше познатият, произнасян от различни гласове, но с еднакво вълнение рапорт:

— Наблюдавам! На 11,8. . . 4 км!. . .

Между отличилите се прехващачи и тоя път бяха комунистите Минев, Бербенков, Бочев, мургавият секретар на комсомолското дружество в ескадрилата капитан Янчев, мълчаливият русокос командир на отлично звено капитан Христо Генов, шумните веселяци Загоров, Плетньов, Влаю Генов. . . Различни по образ и характер, всички те имат една цел, един стремеж — да изразят на дело своята гореща любов и преданост към партията, да й поднесат в дните пред нейния VIII конгрес все нови и нови дарове. Такъв дар са и успешните полети през тази нощ!

* * *

Тъмнината е верен приятел на смелите, на мъжествените люде. Тази стара военна мъдрост с особена сила важи за летците. От нощта те не се плашат, въпреки че понякога тя се опитва да им изиграе лоши шеги.

Последна двойка във въздуха бяха капитан Бербенков и капитан Христо Генов. Открили и „унищожили" целта, те докладваха, че са изпълнили задачата и се връщат обратно. Само няколко минути ги деляха от топлата прегръдка на техните другари, когато времето изведнъж се влоши. Влажна, лепкава мъгла внезапно нахлу и зави в гъста пелена района на летището.

Ръководителят на стартовия команден пункт капитан Генадиев незабавно влезе във връзка по телефона с прожектористите:

— Пуснете всички прожектори по полосата за кацане! — заповяда той. И в двамата летци Генадиев имаше пълна вяра. Те и други път бяха попадали в трудни положение и винаги ги преодоляваха.

— 64-и, 59-и!. . . Как е видимостта при вас? — потърси капитан Генадиев по радиото наближилите вече летището летци.

— Нормална! — чу се лаконичният отговор на капитан Бербенков. — Правя четвърти завой. Разрешете кацане. . .

Ръководителят на полетите обаче не разреши. Мъглата беше скрила пистата. Тя трудно се забелязваше дори от стартовата командна кола, та камо ли от приближаващия за кацане самолет. Радиото отново запука:

— Не виждам пистата! — тоя път припряно докладва капитан Бербенков.

— Направете още един кръг и кацайте на запасния аеродрум! — отдаде разпореждане ръководителят на полетите. Той бе преценил, че друг изход няма.

Когато след няколко минути напрегнато очакване от командния пункт съобщиха, че двамата летци сполучливо са се приземили на близкото летище, от широкото чело на ескадрилния командир капитан Генадиев, неочаквано за самия него, капнаха няколко студени капки пот.

Изминала бе още една успешна, съпроводена с напрежение и себеотрицание, летателна нощ за ескадрилата!

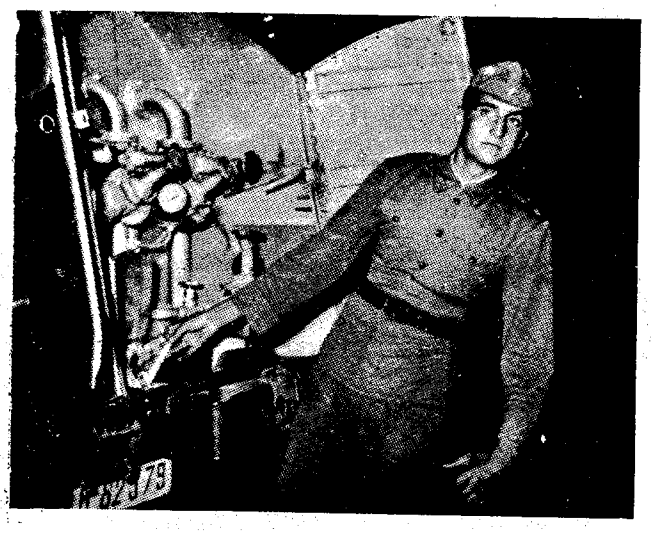

Редник Жеко Николов. Той се грижи самолетите навреме да бъдат заредени с гориво

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

„ЛЕТИМ!“

Лейтенант Димитър Ангелов е техник на самолет. Широкоплещест, усмихнат. . . Все се смее. Млад е и му прилича, но разбира се, това не е от възрастта. Има такива хора, дето гледат на живота само откъм хубавите му страни.

На летището Димитър е от четири години. Време, достатъчно, за да прояви качествата си. И особено напоследък. В продължение на цяла година той поддържа вместо един — два самолета! А наред с всичко друго това означава два пъти по-голяма отговорност, но и два пъти по-голяма гордост.

Моля го да ми обясни главното в неговата работа.

— Ами — смее се Ангелов, — обикновено сутрин летим, а след полет веднага почиствам самолета, зареждам го с гориво, въздух и кислород. При нощни полети — същото. При бойно дежурство — пак.

„Летим?!“

Хрумна ми и запитах:

— Случва ли се да хвръкнете?. . .

— А, не! — пак се смее лейтенантът. — Нито веднъж още не ми се е случвало да литна.

И все пак той не сбърка. „Летим!“ Защото сърцето му е винаги горе, с летеца, сред облаците!

★

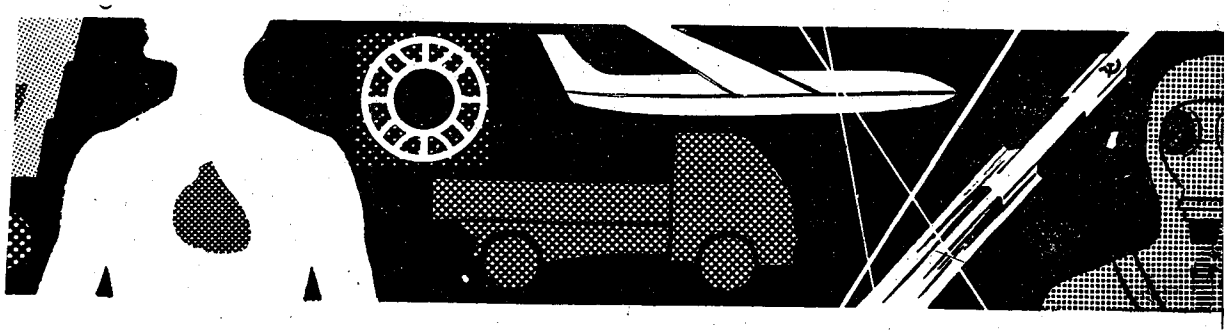

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Инженерът на ескадрила майор Буюклиев прави разбор на летателния ден пред техническия състав

Тия, които не излитат...

От КАРЛО АДРИАНОВ

Те са много. Носят различни имена, имат различни специалности и военни звания, но еднакво силно, дълбоко в сърцата си таят чувството за обща отговорност към възложеното им дело — да осигуряват бързо и без произшествия полетите; да поддържат бойната мощ и готовност на противовъздушната отбрана и Военновъздушните сили.

Техници на самолети и шофьори, радиолокатористи и свързочници, авиоспециалисти и разчети от командни пунктове, воини от земното осигуряване на самолетоводенето и метеоролози. . . — всички тези неуморими авиационни труженици денем и нощем, зиме и лете изпълняват своя свещен клетвен дълг пред социалистическата родина.

Стопанинът на самолетите

— Здравей, екипаж!

— Здраве желая, другарю старши лейтенант!

— Какво, отново сме заедно, а?

— Тъй вярно!

— Нали беше на „спарката“?

— Тя отиде на ремонт и ми зачислиха пак бойния самолет, на който вие летите. . .

— Радвам се, Бонев! С теб сме славен екипаж. . . — протегна сърдечно десница към своя авиотехник летецът старши лейтенант Чолаков.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Лейтенант Бонев се изправи изпод крилото на самолета, поусмихна се, размени още няколко дружески думи с командира на екипажа и пак продължи да работи. Опитните му ръце пипаха бързо, чевръсто, въпреки че бойната машина едва от вчера бе зачислена на младия лейтенант. За кратко време той получаваше вече четвърти самолет. И всички обслужваше без каквито и да е откази. Трудният за поддържане учебно-боен самолет—„спарката", прелетя над 100 часа, преди да се отправи за редовния периодичен преглед. Дори през последната летателна нощ младите летци изпълниха с нея за 6 часа седем полетни задачи!

— Безупречен е в работата си! — с възхищение говори за Бонев инженерът на ескадрилата майор Буюклиев. И с ласкави нотки в гласа продължава: — Притежава отлични теоретически знания, които само за няколко години успя да съчетае с богат практически опит. Как милее за поверените му самолети! Лоша дума не дава да се продума за тях. . .

Било неотдавна. При полет на „спарката", чийто техник бил лейтенант Бонев, паднал фанара (капака) на предната кабина. „Чия ли е вината? — питали се в тревога командирите. Анкетата установила — летецът Василев про-

Всичко по радиолокатора трябва да бъде почистено и готово за следващите полети

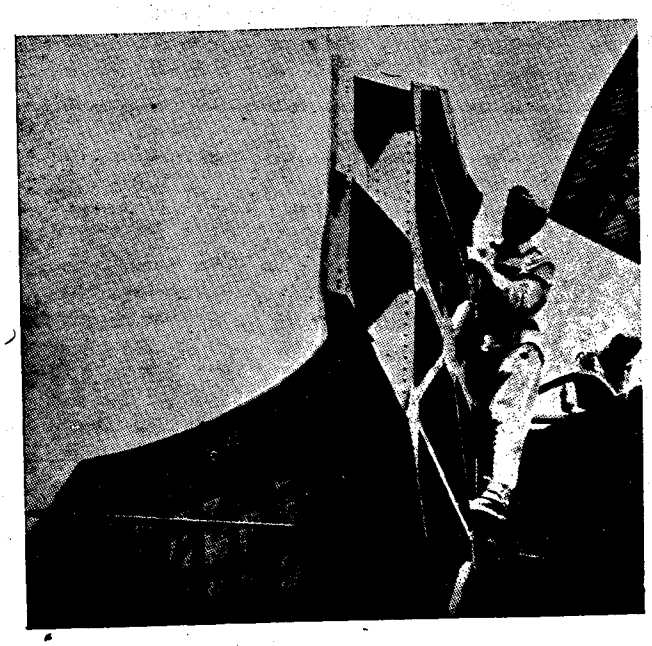

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Напрегнати лица, съсредоточени погледи... Разчетът от командния пункт начело с дежурния щурман майор Петър Рачков (в средата) насочва изтребителите по „противниковите“ цели.

дружествения комитет на Комсомола в ескадрилата и верен другар на летците лейтенант Борис Бонев расте като истински грижлив стопанин на скъпата авиационна бойна техника.

Ь„наги пръв и . . . последен!

Макар и чудно, но тия две противоположни понятия напълно отъждествяват действията на редник Димитър Митев. Пръв идва на старта и последен го напуска!

Още не пукнала зората и той, стиснал волана на своята кола-тегач, се отправя към самолетите. Дежурният инженер му е указал предварително кои къде да откара:

— 34-и — при дежурните машини!
— 27-и и 47-и — на източния старт!
— 33-и — до буксите!

И трудолюбивият момък изпълнява разпорежданията точно. В определеното време, а много пъти и преди срока той предава самолетите на техниците. Но задълженията му не свършват дотук. На каросерията на колата са пълните бутилки с въздух. С тях той трябва да зареди всички машини.

— Дай въздух! — чува се припряната команда на техника на самолет лейтенант Вихрийски.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Със заден ход Митев приближава внимателно до разперилата се среброкрила метална птица. После скача, качва се на колата, включва крановете, подава шланга на техника, следи заедно с него манометъра да не надвиши определеното налягане. . .

— Достатъчно! — отсича техникът и Митев в същата секунда завърта крана за изпускане на налягането, откача шланга и го прибира, за да се прехвърли само след минута при друг самолет, после при трети, при четвърти. . . И така чак до края на полетите. А когато те завършат, със своя отлично поддържан тегач, който в чест на VIII конгрес на партията е взел на социалистическо съхранение, редник Митев откарва обратно самолетите на постоянните им местостоянки.

Примерният комсомолец и отличник по бойната и политическата подготовка и тая вечер ще си легне последен. А ако има нощни полети, пак ще е на старта. Нищо! Чувството на изпълнен достойно дълг пред партията и родината разсейва умората, влива нови сили у него.

Операторът Налджиян

В радиолокаторната станция е тъмно като в рог. Само на екрана просветва оловносинкаво сияние. Мяркат се едва забележимите импулси. Това са цели — една, две. . . пет. . . седем. . . десет! И за всяка една от тях надвесилият се оператор диктува през 20 секунди данни:

— За 01 — азимут 315, на . . . километра, единична, 80. . .

— За 02. . .

— За 03. . .

В командния пункт обработените по най-бърз начин данни се превръщат в отсечки — маршрути на „вражата“ цел. Насочваният летец-прехващач само след миг ще я атакува и ще изпълни успешно отговорната полетна задача.

На разбора наред с другите оценки, които ще направи, ръководителят на полетите ще отбележи:

— Към локатора бележки и претенции нямам.

Отличният техник на самолет лейтенант Борис Бонев

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

А после някой от щурманите-насочвачи от командния пункт ще допълни, обръщайки се към командира на радиолокатористите капитан Мишонов:

— Да похвалите оператора! Апостолов ли беше или Налджиян?

Да! Мургавият тъмнокос пловдивчанин ефрейтор Нишан Налджиян доби име на един от най-опитните оператори в станцията. Тази висока чест той постигна благодарение на упоритите си тренировки. Много пъти се взираха до болка в екрана кафявите искрящи очи. Дотогава, докато привикнаха да разгадават тайните на импулсивната техника!

Книжката на щурмана-насочвач

Подвързан дневник с тъмни, твърди корици. Безброй дати и цифри! И всяка една от тях разкрива дългия, изпълнен с безсънни нощи, с напрегнати дежурства и тренировки растеж на щурмана-насочвач майор Петър Рачков.

Изнизаха се близо седем години, откак той, бившият летец, по здравословни причини не можеше да лети. Но да се раздели с бойните си другари не се реши. В командния пункт пак бе заедно с тях. Те чуваха гласа му във въздуха и той — техния. С точни данни ги води по безбрежния звезден океан и сърцето му пее с ритъма на реактивните двигатели, когато чуе рапорта на летеца:

— Виждам целта!. . .

В книжката на майор Рачков има отбелязани над 750 прехвата. От тях в графата „неосъществени“ ще се наберат едва 2—3 процента. Достойна цифра за щурманът-второкласник, която напълно подкрепя стремежа му към още по-високото звание — щурман първи клас.

С присъщата си скромност майор Рачков сподели:

— Да се приписва заслугата за осъществените прехвати само на щурмана-насочвач е погрешно и пресилено. Целият разчет от командния пункт има дял — и оператора, и телефониста, и планшетиста. . .

Така е — и в авиацията, както всякъде другаде, трудът на отделния воин-специалист се влива в общия труд на командири и бойци, който кове и решава крайната победа в боя!

Гордостта на свързочната рота—радиомеханикът редник Дечо Дечев

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Нощ без звезди

Ст капитан ВАСИЛ ЧАНКОВ

Фоторепортаж

Странни хора!... Излизаха навън, вртяха очи срещу одъжденото небе и ядосано с провикваха:

— На изток пак се показаха звезди. Облаците утъняват.

— То кога ли сме имали късмет — отвръщаха ония, които бяха обградили малката напушваща печица. Отгоре й редяха тънки филийки хляб и чакаха сигнал за започване на полетите.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Тези шестнадесет смели мъже наистина от сърце желаеха тежки полетни условия. Затова се бяха събрали на курс от различни поделения, за да летят в тъмнината, в облаците, да преборват капризите на времето. За да получат правото да се нарекат „майстори на въздушния бой"! Засега са само кандидати и една звездна, безоблачна и ведра нощ удължава сроковете. И както винаги метеоролозите излизат виновни за всичко. По техен адрес се изсипват пиперлии вицове и анекдоти, които биха продължили, но навън изстрелват две зелени ракети и коментариите секват.

Ще се лети!

Зимна нощ. Студена, тъмна и малко ветровита. Към просветналите по небето отвори се устремяват бухнали от влага облаци. Те скриват помръзнало трепкащите звезди и обстановката става като по „поръчка". Записаните на първо място в плановата таблица летци грабват бонетата и тръгват развеселени и съсредоточени. Тръгвам подире им. Аз може би тук съм единственият излишен човек.

Озовах се при ръководителя на полетите. Тясното пространство бе побрало толкова много хора, че ако не бяха съмишленици в отговорно дело, може би щяха да си пречат. Майор Дуцов е пределно кратък в разпорежданията си. В репродуктора чувам изменени от радиовълните гласове на онния, с които седях край печката. Капитан

▲ Началникът на курса подполковник Вълчев

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Троев докладва, че вижда „целта“. Целта е самолетът на Гунчев. Прехватът става на голяма височина. Във въздуха са старши лейтенант Пехливанов и проверяващият го майор Кривчев. Инструкторът е доволен и това личи от гласа му. Неочаквано се разнася откъслечно:

— Ето пак. . .

Настъпва тишина. Щурманът, майор Косев, сваля слушалките, планшетистът, редник Андонов, вдига глава.

— Какво пак? — пита нетърпеливо майор Дуцов.

— Виждам звездите долу! — обажда се старши лейтенат Шиндаров.

— Щом е „пак“, спокойно. . . — изрича майорът бавно и натъртено. — Не гледай навън, довери се на уредите.

Трубката стои пред устата на ръководителя, гласът му понякога звучи одобрително, друг път строго и укорно, но никога нервно. Утре на разбора може някого да посмъмри, другиго да похвали. А тази нощ се посбраха доста факти за разговор. Младенов докладва: „Намирам се южно.“ Майорът е недоволен. Южно е чак до юж-

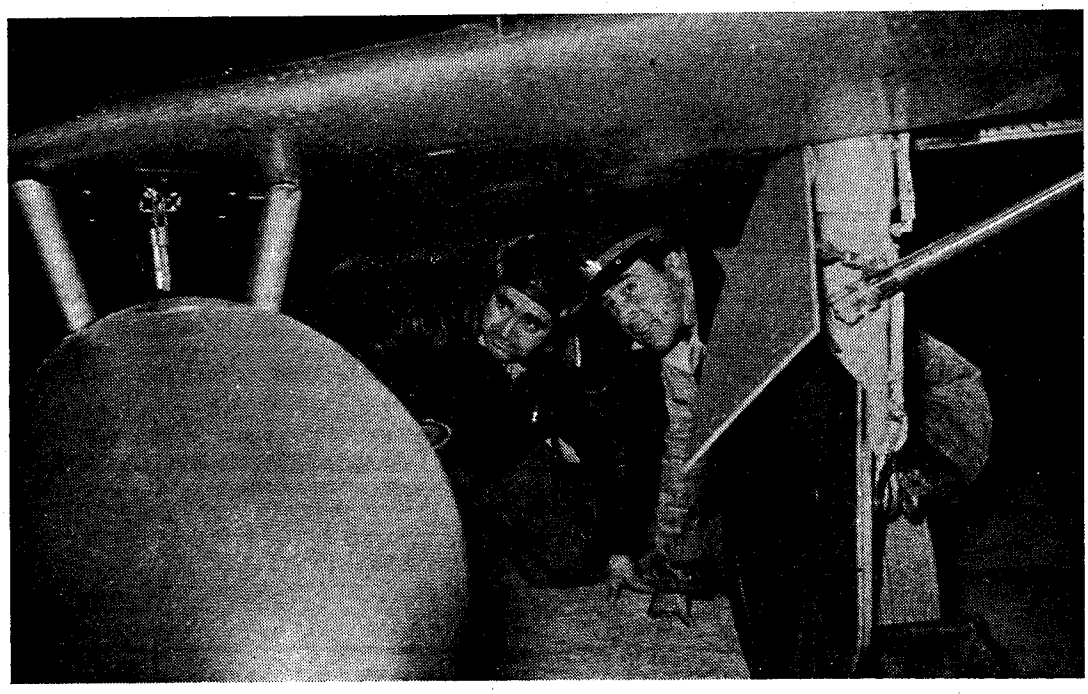

Успехът във въздуха се кове на земята! Преди всеки полет ▲ самолетът трябва да бъде внимателно проверен и огледан — до последното винтче!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ния полюс. Друг бе забравил да провери маската си, а когато излетя, се оплака, че дишането му е затруднено. Наложи се да преминат на друг радиоканал, защото капитан Йорданов не чуваше земните станции, трети не отчетоха силата на вятъра, не правеха навреме поправки и пипнешком налучкваха приводната станция, не искаха „прибой".

Шиндаров кацна и аз забързах към стаичката при старта. В тъмното един простинал глас викаше:

— Ангелов. . .

— Кой Ангелов ви трябва? — обади се откъм самолетите друг. — Лейтенантът или сержантът?

— Лейтенантът.

— Слушам — дочу се ясен млад глас.

— „Твоят" ще може ли да излети още веднъж?

— Не му ли стигат четири пъти?

— А бе стигат, не че не стигат, но. . .

Оставих ги да преговарят. Четири пъти да подготвиш самолета за полет не е шега работа. И то в този кучешки студ, в тази тъмнина. Но щом трябва, двамата Ангеловци няма да се посрамят. Та не беше ли същото, когато правиха нощните стрелби, не е ли така всяка летателна нощ?...

Прожекторите светнаха за последен път. Лъчите им подскочиха по пистата и я побелиха. В сиянието над тях се показа самолет, който бързо и стремително се снишаваше. Пепелявосивата птица докосна земята. Последната от разхвърчалото се тази нощ ято. След това настъпи тъмнина, непрогледна и подсилена от падналата мъгла.

Всеки разбор е своеобразна школа за летците. Тук се споделят опит и знания, които са жалоните към майсторството

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Капитан Тодор Кънчев, заместник-командир на ескадрила

Разкажи им ти, приятелю...

Очерк

Заместник-командирът на втора учебна ескадрила капитан Тодор Кънчев се е облегнал удобно на стола си в канцеларията; очаква летците-инструктори. Знае той — на левия стол ще седне капитан Първан Кирилов Първанов — кестеняв и строен хубавец, с къдрава на ситни вълни коса. Той ще го запита: „Готови ли са курсантите за летателните занятия?“ А Първанов бавно и провлечено ще му отговори: „Още трябва да учат, другарю капитан.“ Нали винаги е било така?

Капитан Кънчев се усмихва и прехвърля погледа си на съседния стол. Тук пък ще седне мургавият капитан Иван Иванов, на когото всички в училището викат Ванко. Понякога заместник-командирът на ескадрилата уж на шега ще го запита: „Колко летци си обучил, Ванко?“ А той ще махне с ръка и ще каже: „Дребна работа. Колкото да се комплектува едно авиоподеление.“ Юначага! И това било „дребна работа“!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Капитан Кънчев разсеяно поглежда средния стол. Тук ще се настани най-добрият спортист в поделението, инструкторът-летец капитан Захари Брашнянков. Четвъртият стол ще се заеме от капитан Стефан Павлов, когото мнозина смятат и за надежден поет.

А петият стол? Капитан Кънчев бавно се изправя и спира поглед в портрета на насрещната стена. Оттам го гледа млад летец с красиво чело и тънки, извити като пиявици вежди. Заместник-командирът излиза пред бюрото, без да сваля очи от портрета. На гърлото му застава буца, която не помръдва ни напред, ни назад.

— Ех, приятелю мой! Колко време измина оттогава? — казва гласно той и се замисля.

Какви ли не неща се случват в живота на воина!

Тук, във втора учебна ескадрила, бяха петима инструктори от един випуск. Лете и зиме вятърът брулеше лицата им. Трудеха се за себе си и за младите курсанти, за утрешната смяна.

Сега са четирима. Единият. . .

Заместник-командирът на ескадрилата отпуска уморено глава, премрежва очи и си представя петия инструктор-летец майор Стоян Иванов Стоянов. Като че ли беше вчера. Образът на другаря е все още жив в паметта на всички от училището. Понякога капитан Кънчев сгълчаваше някого от курсантите, караше му се. А после Стоянов насаме дружески го укоряваше.

— Защо се караш на курсанта? Нали виждаш, млад е още. Неопитен е.

— Казвах му да спусне колесника, а той прибира клапите — оправдаваше се капитан Кънчев.

— А ти помниш ли какви бяхме на неговите години?

Капитан Кънчев замлъкваше. Кой можеше да устои на сърдечния поглед на Стоянов? Кой! А какви очи имаше?! — Дълбоки и съсредоточени. Такъв го помнят всички — всеотдаен в любовта си към тия, на които тепърва израстваха криле. И тая любов го стопи. . .

Капитан Тодор Кънчев поглежда часовника си. След минута-две летците-инструктори ще влязат при него в канцеларията. Но и минутата е време. Може да се помисли още върху това, което предстоеше да им каже. Наближават първите полети с младите курсанти. Това са все новоизлюпени орлета с още мъхнати криле. За тях са нужни грижи, потребна им е голяма човешка любов. И то такава любов, която да им влива сили, да им вдъхва вяра в бъдещето. Ето такава любов трябва... Не, трудно е на капитан Кънчев да говори на инструкторите за грижите им към курсантите. Та малко ли випуски са обучили те? Години наред са тъпкали по едни и същи пътеки: от учебния корпус до методическите беседки. Оттам до самолетите за тренаж. А на другата сутрин, докато още росата не се е вдигнала — на старта. Тъй е било. Така и ще бъде. Не, за любовта към курсантите трябва да се каже нещо силно, нещо, което да се запомни завинаги.

Капитан Кънчев сяда зад бюрото си и като поглежда потрета на стената, помолва тихо, сякаш говори на жив човек:

— Разкажи им ти, приятелю! Разкажи им как трябва да се обичат хората.

Понякога, когато човек дълго се вглежда в снимката на любим човек, му се струва, че портретът оживява, че оттам го гледат и му се усмихват. И тогава възкръсва всичко онова, което е било. . . .

А беше тъй. . .

В ден като днешния — хубав и слънчев — се извършваше проверка на летателната подготовка на курсантите от ескадрилата. За изпълнение на упражнението „Въздушен бой на двойка самолети“ излетя „спарка“ с инструктор майор Стоянов и обучаем курсант Карамитев. С втората „спарка“ излетяха капитан Кънчев и курсант Никола Неделчев. „Въздушният бой“ току-що бе започнал. Високо над рав-

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

нината двата самолета се реехa и ослепително блестяха на слънцето. Те се гмуркаха отвесно надолу и сякаш обхванати от нов прилив на сили, устремно се извисяваха право нагоре. Капитан Кънчев следваше „спарката" на Стоянов и видимо се радваше на успехите на учениците. Личеше си — младите летци укрепват в сложния полет.

Изведнъж огромна опашка дим се обтегна зад предния самолет. Не можеше да бъде друго освен пожар. Тежко е да се гледа, когато другарят изпада в беда. Тежко, защото не може да му се помогне. Тялото на капитан Кънчев плувна в студена пот. Той пое от курсанта управлението на самолета. В шлемофона забуча. Тревога бе обхванала ефира. Капитан Кънчев се взираше до болка в горящия самолет. „Защо ли се бавят?" — питаше се той. — Защо не скачат?..." Измина повече от минута. Самолетът бе обхванат целият от пламъци. Нещо го разтърси и стабилизаторът се отдели от тялото. „Свърши се" — с ужас помисли капитан Кънчев. Той облиза засъхналите си устни и целият трепереш от възбуда, наклони самолета си, за да вижда по-добре горящия самолет. Изведнъж през димното вълмо се мярна една черна точка. Това беше парашутен купол.

— Стоянов скочи! — облекчено сподели капитан Кънчев с ученика по разговорната уредба. — Сега трябва да скочи и курсантът.

Надежда. Понякога и секундата е безкрайно дълга, когато с трепет очакваш да се случи нещо много важно, съдбоносно. . . Но. . . след миг предният самолет експлодира и може би... курсантът загина. Нали пръв трябва да скочи инструкторът, за да се балансира самолета. Така е по инструкция. . .

Чак на земята разбраха истината. Обучаваният от майор Стоянов курсант Карамитев, обграден от командирите, пребледнял, разказваше:

— Инструкторът искаше преди всичко аз да се спася. А аз се забавих в уплахата си . . .

Да, тъй беше. Инструкторът майор Стоянов загина, за да спаси живота на ученика си. За тази негова самоотверженост ще се разказва от випуск на випуск. . .

Леко потропване на вратата извежда заместник-командира на втора ескадрила от обхваналия го унес. Той тръсва глава и като се изправя, казва високо:

— Влез!

В канцеларията един след друг влизат инструкторите. И пак както преди: на левия стол сяда капитан Първан Кирилов Първанов. До него се нареждат мургавият капитан Иван Иванов, после Брашнянков и Павлов. Но нещо друго сега привлича вниманието на капитан Кънчев. До четиримата изпечени и закалени в трудностите мъже сяда набит рус лейтенант с още съвсем момчешко лице. Това е първенецът на миналогодишния випуск лейтенант Янко Стефанов. За пръв път през тази година той ще обучава двама курсанти. Капитан Кънчев много пъти се е срещал и разговарял с този млад бъдещ инструктор. Но едва сега той разбира колко трудна ще бъде задачата му по обучението и възпитанието на курсантите-летци.

— Събрах ви да си поговорим за грижите към обучаемите. . . В нашата ескадрила вече има традиция. . .

Капитан Кънчев говори малко, но приказките му тежат на място. И интересно. Инструкторите го слушат, но без да свалят очи от портрета на загиналия им другар. И може би за хиляден път те мълчаливо обещават в себе си да се грижат и обичат младите орлета така, както се грижеше и ги обичаше той — летецът-инструктор майор Стоян Стоянов.

ИЛИЯ ИГНАТОВ

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ОЧИТЕ НА ЛЕТИЩЕТО

Летците го познават по гласа. Щом го чуят, в командния пункт долетяват отговорите: „Изпълнявам. . . Изпълнявам. . . Изпълнявам. . .“

Майор Бранко Рангелов седи край голямата кръгла маса. Върху нея небето е разчертано с десетки кръгли линии. Очите му бягат по разноцветните квадрати. Всеки миг на денонощието в широката стая на втория етаж има хора. Уредите са включени. Очите на летището, както наричат тук командния пункт, никога не заспиват. . .

И КОМСОМОЛЦИТЕ. . .

— Когато бях ученик в Толбухин, ме избраха за секретар на учкома. Не знам дали сте преживявали такива чувства, но в мен бавно узряваше едно усещане: „Прекрасно е да долавяш мислите на стотици комсомолци, да живееш с техните тревоги и радости, да им помагаш, когато можеш.“

Дойде военното училище. Много добре помня комсомолското събрание. „Кой да изберем за младежки секретар?“ — попита председателствуващият. Един курсант от моето отделение стана и каза високо: „Николай Нешев. . .“ Избраха ме.

И училището свърши. Пристигнах в поделението. „Кой да изберем за секретар на комсомолския комитет?“ — „Лейтенант Николай Нешев. . .“

Такъв съм и до днес. Когато наскоро се отчиташе, че нашето поделение е едно от най-добрите в авиацията, командирът прочете в своя доклад: „. . . Аз искам да отбележа, другари, че голям дял за нашите успехи имат и комсомолците на лейтенант Нешев!. . .“

Ръкопляскаха много. Беше ми неудобно, но вътрешно изпитвах гордост за всички, които носят в сърцата си младостта.

Забравих да ви се похваля: скоро се ожених. Върнах се от конгреса на Комсомола окрилен, с мисли за нови дела. С какво да започна? Започнах с женитбата! Събрахме се с Мария след тригодишна дружба. Тя завърши учителския институт в града. Ще работи тук, на село. А в жилищата ще се намери място за едно младо семейство.

Искате да ми направите снимка? Добре. Как? Имам едно желание — не може ли на спортния самолет? Трябва да ви кажа, че аз освен комсомолски секретар съм и летец-спортист. Досега имам 367 часа летене. Скоро ще се явя за първи разряд. . .

. . .

Отидохме при самолета. Направихме снимката. Ето я!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ТРИТЕ ДНИ

Трудно е с малко думи не да се напише, дори само да се изброи онова, което той върши. Според собствения му израз три са неговите най-важни задължения: да планира подготовката, да организира дейността на командния пункт, да осигури охраната и отбраната на поделението. . . Да, той планира, ръководи, контролира и все пак не е командир. Той — дясната ръка на командира — началник-щаба!

Той е и летец. Обаче. . . не лети. Нозете на един началник-щаб на авиоподеление трябва да са опрени здраво о земята. Нека сърцето да гледа към облаците! Очите имат достатъчно земни „цели". . .

В летателните дни майор Цветан Димитров излиза на старта още преди „облитането" на времето, после е в командния пункт и — навсякъде. Защото в същото време ръководи и съревнованието, и ловешкия почин (изградени са шест школи по специалности за изучаване опита на първенците от миналата година!), и взаимозаменяемостта в самия щаб. . . Не, колкото и да го тегли старта, той не може да се задържи за дълго там!

В края на нашия разговор с известно смущение, но настойчиво той каза:

— През януари успяхме. . . имахме три летателни дни. Спомняте си какъв месец беше, нали? Много е важно да няма прекъсване в подготовката на летците.

Майорът се вгледа в лицата ни с надежда, че ще разберем изцяло думите му. Ние обаче знаехме, че в поделението има голям брой летци първи клас, и очаквахме това да бъде главната тема на разговора. А той — „три дни"!

Едва по-късно доловихме истинската стойност на тези думи. Те разкриваха един стил. Когато всички други са смятали за невъзможно да се лети, те са летели: един ден, още един, още един! . . .

Не са ли това дните, които правят от летците майстори на своето дело?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЗА ДА СЕ ВЪРНАТ С ПОБЕДА!

Капитан Цветан Павлов на своята „работна площадка“

ЧОВЕКЪТ И УРЕДИТЕ

С интерес гледах как капитан Цветан Павлов борави с непознати за мен инструменти, задавах му може би неуместни въпроси. „Не се стеснявайте, че самолетните работи не са ви ясни — рече той. — Всеки разбира от своята специалност...“ После запита: „Знаете ли какво значи да работиш в група за специално обслужване и оборудване?“ Кимнах с глава отрицателно. Той добави, сякаш говореше на себе си: „Това значи, когато самолетът е във въздуха — всички уреди да работят нормално!“

Стана обед. Поканих светлоокия капитан да си отидем. Павлов ми отвърна: „На обед рядко си ходя в къщи. Виж, в събота и неделя съм заедно със семейството си...“

Дъждът беше престанал. Слънцето се оглеждаше весело в сребърните крила на самолетите.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

БАЗИ НА АГРЕСИЯ И ПРОВОКАЦИИ

от КАП. II РАНГ Т. БЕЛАШЧЕНКО

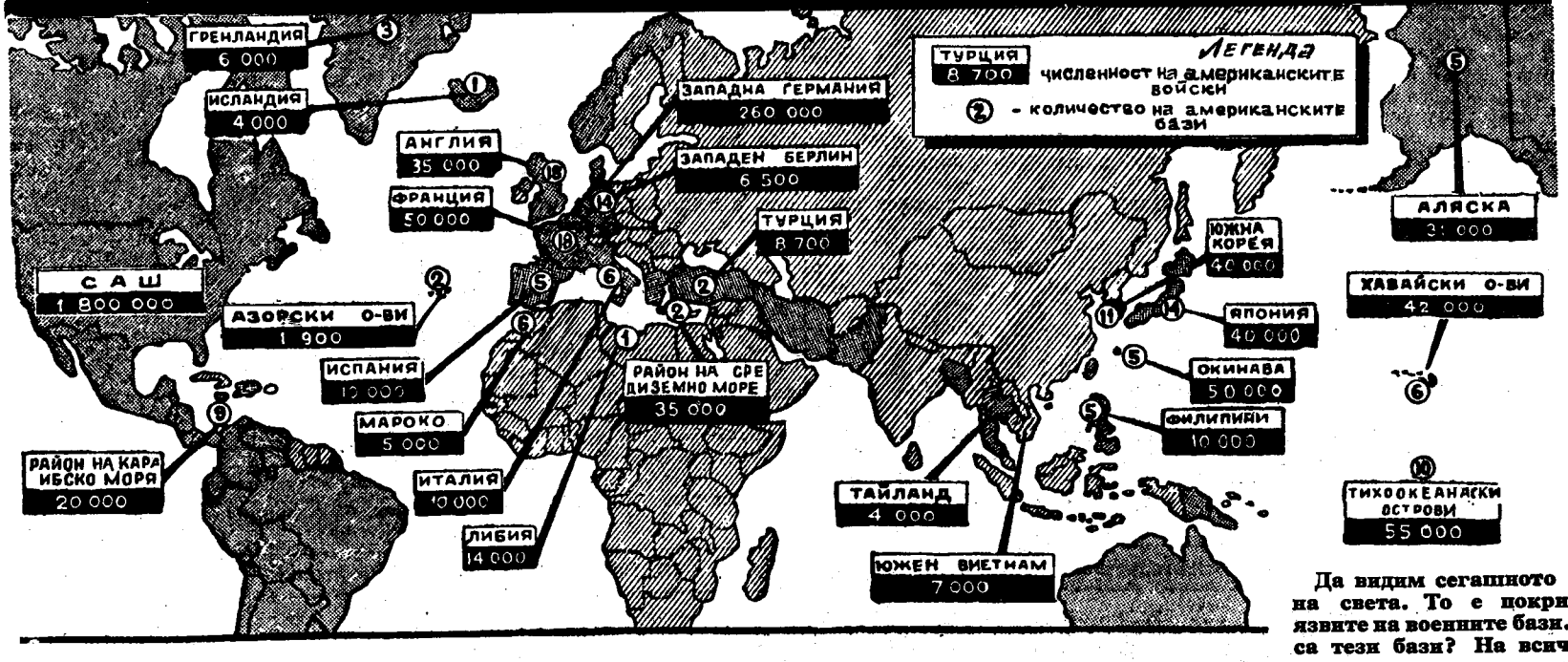

Тази карта, на която е показано нахождението на американски войски и крупни военни бази в другите страни, е взета от вестник „Ню Йорк таймс“

Да видим сегашното лице на света. То е покрито с язвите на военните бази. Чии са тези бази? На всички е известно, че те са създадени от САЩ и техните съюзници.

Н. С. Хрушчов

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

БАЗИ

Неотдавна известният американски специалист по стратегическо планиране А. Волстетер заяви: „Като се има предвид, че основната ударна сила на САЩ са пилотираните бомбардировачи, в случай на война ние съвсем няма да бъдем в състояние да нанесем удар върху Съветския съюз без нашите бази в задморските територии."

В съответствие с тези възгледи управляващите кръгове на САЩ се стремят да приближат максимално своите въоръжени сили до границите на Съветския съюз и другите социалистически страни, да укрепят съществуващите бази край границите и да създадат нови. По тяхно мнение това ще им позволи да разрешат изведнъж две задачи: осигуряване определени стратегически преимущества за внезапно нападение върху социалистически държави и да отклонят в известна степен от САЩ неизбежния контраудар.

Според секретните документи на СЕНТО, които бяха разгласени, през 1961 година стана ясно, че американските и други атомни маниаци искат да създадат ядрени заслони край южните граници на Съветския съюз, т. е. да превърнат територите на Иран, Пакистан и Афганистан в зона на опустошението и смъртта. Съгласно съобщенията на печата плановете за създаване на подобни ядрени заслони са разработени също и от НАТО.

Съвършено очевидни са за всички опасностите, които крият в себе си американските бази за територите, на които се намират. Затова вашингтонските управници се опитват да свалят отговорността за своята антинародна политика от болната глава на здравата, твърдейки, че базите имали „чисто отбранителен характер". Но подобни фарисейски изявления не могат никого да заблудят. В Япония, Южен Виетнам, Южна Корея, Италия, Панама и други зависими от САЩ страни се шири движение за ликвидиране на американските бази и изгонването на американските войски.

Според данни на капиталистическия печат въоръжените сили на САЩ притежават сега повече от шест хиляди различни военни обекти. Няколкостотин от тях са военновъздушни и военноморски бази. Останалите са артилерийски и други полигони, военни градчета, учебни центрове, ремонтно-технически депа, складове, постове на радиолокационното разузнаване и др. Значителна част от тези обекти се намират извън пределите на САЩ. Най-много американски бази са съсредоточени в Западна Европа — в Германската федерална република, Англия, Франция, Италия, Испания, Гърция и Турция. Много бази имат американците и в Далечния Изток, преди всичко в Япония, Филипините, Южна Корея, Южен Виетнам и о-в Тайван.

Грѣбнакът на военните обекти на САЩ в чужбина са повече от стоте авиационни и повече от шестдесет военноморски бази. От тях най-крупен е комплексът от авиационни бази в района на град Кайзерслаутерн (ГФР). В него влизат два подземни аеродрума, разположени в районите на градовете Рамщейн и Ландщул, а също така и голям авиационен полигон до селището Шролбах. Близо до общините Мизау, Катценбах и Хютченхаузен са създадени огромни надземни и подземни складове и няколко градчета за личния състав. В същия район са построени няколко десетки стартови площадки за управляваните зенитни снаряди „Найк". Освен това комплексът притежава многобройни бетонни писти за излитане и кацване, съвременно навигационно оборудване, авиоремонтни работилници, подземни складове за гориво, въоръжение и боеприпаси, в това число и ядрени.

В чуждестрания печат се съобщи, че по указанията на президента Кенеди се планира в най-близко време да се засилят американските авиационни бази в Западна Германия.

Ето какво представлява американската ракетна база до град Битбург на югозапад от Бон. Тук се намира оперативният център за управление и четири подземни групи ракетни инсталации, които чуждестранният печат нарича „комбинати за ядрено катапултиране". Групите се намират на значително разстояние една от друга. Всяка от тях включва два подземни поста за управление и осем пускови шахти за една или две ракети. Шахтите според данни на френския вестник „Комба" са построени от бетон и стомана и се закриват отгоре с подвижни куполообразни сводове.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

С паяжината на американските военни бази са оплетени и зависимите от САЩ страни в Далечния Изток и Югоизточна Азия. За това, какво представляват тези военни обекти, може да се съди по военновъздушната база Мисава, която се намира в Япония. Както съобщи вестник „Акахата", това е цял военен комплекс, построен върху територия от 13 хиляди декара. Тук са разположени многобройни хангари, складове, ремонтно-механически работилници и различни типове радиолокационни средства. Бетонните писти за кацане и излитане са дълги до 3800 метра и са пригодени за тежки самолети, в това число стратегическите бомбардировачи, носители на атомно оръжие.

„Акахата" писа, че в Мисава е създаден особен строго секретен участък със складове за атомно оръжие. В този участък дежурят постоянно четири стратегически бомбардировача „Б-52" с атомни бомби на борда.

На база в Мисава са части от изтребителната авиация от Пета въздушна армия на САЩ. Тук има около 150 изтребителя „Ф-100", „Ф-101" и „Ф-102". Японските вестници неведнъж съобщаваха, че в тази база се намират и шпионските самолети „Ю-2".

Тези самолети имат бази също така и в Англия, Турция и Западна Германия. През последно време **те забележимо активизираха** своята опасна дейност. **Пример** за това е грубото навлизане на самолет „Ю-2" във въздушното пространство на СССР в района Сахалин на 30 август 1962 година.

За подготовката на агресия американското военно командване използува активно не само военните бази, които са му предадени в пълно разпореждане. То хазайничи и в базите на НАТО и СЕАТО, които официално са предназначени за използуване от всички страни, влизащи в тези военни блокове.

Ето какво пише в. „Юнайтед стейтс нюс ендуорлд рипорт", който е близък до управляващите кръгове в САЩ, за авиационната база в Кефлавник (Исландия):

„Въпреки че исландската база теоретически е съоръжение на НАТО, тя е толкова американска, колкото е американски Пентагонът. Базата се обслужва от американски военнослужещи и всички запаси се попълват от САЩ. Тази база се използува от американските бомбардировачи, които се готвят да нанесат удар върху руска територия."

Наличието на американски войски и бази в другите страни поставят под заплаха и безопасността на местното население. Та нали ако Пентагонът започне ракетно-ядрена война, по тези бази ще бъде нанесен съкрушителен контраудар. Съветският съюз твърдо и последователно защищава мира, съветските ракетни войски, както и всички въоръжени сили на СССР, бдително стоят на стража за безопасността на своята социалистическа родина и нейните приятели и са готови всеки миг да отразят нападението на противника.

Могъществото на Съветския съюз е всеизвестно.

Глобалните и другите ракети, които са на въоръжение в Съветската армия, са в състояние да пренесат атомни заряди с мощност до сто мегатона, в която и да е точка на земното кълбо. Те могат да унищожат такова количество обекти, каквото ще бъде необходимо, включително и американските бази за агресия. Без съмнение жертвите и разрушенията ще бъдат значителни. **Така например 50-мегатонната атомна бомба — според изчисленията на американската преса има радиус на абсолютно поражение 40 километра, а на значително поражение — 80 километра.** Това значи, че при нанасянето на ядрен удар например по американските бази в Англия, ГФР или Япония твърде тежки разрушения и жертви ще има буквално върху цялата територия на тези сравнително малки по размер, но гъсто населени страни.

Съветското правителство и нашата Комунистическа партия са загрижени за съдбата на цялото човечество. И именно за това те полагат огромни усилия, за да разяснят на народите от целия свят и особено на народите от страните, вмъкнати в агресивните блокове НАТО, СЕАТО и СЕНТО, каква опасност представляват за тях създадените американски военни бази и защо е нужно непреклонно да се борят за тяхното ликвидиране.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

И МАЙСТОРИМ, И ПОБЕЖДАВАМЕ

По време на Преображенското и Илинденското въстание през 1903 г. борците за отхвърляне на османския гнет в Тракия и Македония възкресиха една изоставена в продължение почти на цяло столетие идея — използуването на ръчни гранати. В Стара Загора и на други места те организираха производството им и ги използуваха с успех в бойните действия срещу противника.

Впоследствие и във военния арсенал в София бе организирано производството на ръчни гранати, известни под името „одринки", тъй като бяха употребени по време на обсадата и превземането на Одринската крепост — 1912—1913 година.

Тук трябва да се отбележи и фактът, че още при отбраната на Видинската крепост през 1885 година нашите пионери (сапьори) хвърляха в бойния ред на противника динамитни патрони, което също е зародиш на идеята за създаване на ръчни гранати.

За пръв път в нашата армия бяха използувани 150 мм полски гаубици на полски лафети, които бяха изработени през 1903 г. във Франция по конструктивни данни на наши артилерийски инженери. Преимуществата им скоро проличаха и тези лафети бяха въведени и в другите европейски армии.

По време на Балканската война през 1912—1913 г. бяха използувани и самолетни бомби българска конструкция и изработка. Създадените от капитан Ст. Величков самолетни бомби тежаха 7 кг и бяха заредени с експлозив, изнамерен също от конструктора на бомбата. Забележителното в тези бомби е, че те за пръв път дотогава имат приспособление за отвесно падане — първоначално перки, а след това специален парашут. В това отношение съществуващите по него време в другите армии самолетни бомби са били понесъвършени. От наши конструктори са били създадени и запалителни бомби.

ЗА ЧЕСТТА НА ОРЪЖИЕТО

Българските воини проявиха умение и в овладяването на новата бойна техника. Първата в световната история бомбардировка на неприятелски позиции от самолет бе извършена от български летци. При изпълнение на бойна задача загина в своята машина смелият летец, тесният социалист поручик Христо Топракчиев. Първата жена в света, летяла на самолет при изпълнение на бойна задача, е също българка — това е самарянката Райна Василева Касабова.

Български боен самолет — 1912 година

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Райна Касабова

За нея малко се знае. Само военните историци са писали, че **през 1912 година шестнадесетгодишната девойка Райна Касабова, първа в света е летяла със самолет и е изпълнила бойна задача. . .**

Коя е тя?

Внучка на хайдут Велко, който убива турски главатар, загдето върши злини и безчинства над сопотчани, хвърля го в орешаците и забягва в Сърбия, оттам в Румъния, където и умира; дъщеря на доброволеца от първа опълченска дружина през 1877 година Васил Касабов и на известната баба Мария Комитката, която е роднина и куриерка на апостола Левски; сестра на Роман Касабов — Кесаджийчето, от четата на Яне Сандански, който три години и половина вее знаме за освобождението на Македония, а през голямата железничарска стачка в 1919 година бива осъден на смърт.

Райна израства в семейство по кръв бунтовно. Още от малка нещо я тегли към войниците. Тича подир тях, когато отиват да сменят часовите, декламира им стихотворения, слуша тръпнеща военната музика. Лете отива в родния си град Карлово, иска от баба Мария да я води по стъпките на Апостола, да ѝ разказва за него.

1912 година. . .

Шестокласничката Райна, скрито от родителите си, посещава самарянски курс. На 17 септември — деня на мобилизацията — ученичката бе вече в списъците.

. . . Тракийското слънце над Мустафа паша (Свиленград) топли октомврийския ден. В подвижната полева болница — една барака от дъски, обковани отвътре с хасър — донасят ранени. Райна е сменила вече черната престилка с бяла. И каква хубавица е пак! Стройна с мека усмивка. Тя е същата, на която в София казваха: „Бягай, скрий се, че от тебе слънцето ще залезе“. Тя е същата, на която един варненски моряк каза: „Твоите очи са като водите на Каспийско море.“

Райна с очите си вижда първия полет на поручик Радул Милков

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

през утринта на шестнадесети октомври и закопнява да отиде на летището край гарата на Мустафа паша, близо до полевата подвижна болница. Два дни по-късно една невиждана гледка я поразява. Самолет „Блерио", пилотиран от поручик Христо Топракчиев клюмва изведнъж нос и като ранена птица се забива в земята. . . Предишният ден той бе летял ниско над врага и се завърна с единадесет пробойни на самолета. Но това не изплаши храбрия летец.

. . . Един ден началникът на болницата, лекарят Величков, швейцарецът професор Лоран, две лекарки белгийки, доктор Зюмбюлев и няколко сестри пристигат на летището. Райна, най-младата сестра, дълго занича към самолетите. А когато я представят на летците, тя чисто по детски им казва:

— Искам и аз да летя, нали може?

Летците се споглеждат.

— Може, защо не — отвръща й командирът на първо аеропланно отделение поручик Милков — стига да имаш кураж. . .

Било е времето след 18 октомври, когато Топракчиев се завръща от полета си над Одрин с единадесетте пробойни. Чуждестранните летци, които се намират на летището, отказват да летят. Предлагат им по 2 000 лева на полет, но те отказват. Само руският летец Тимофей Ефимов излита. . .

Девойката се спряла пред френския биплан „Воазен". С нея била и милосърдната сестра Ана Иванова. Чудно им било да гледат самолета: едно сандъче, спиците му от летви, обвити с тел. Опипват крилете му, които им се сторили сякаш копринени. В това време при тях дошъл летецът Калинов. Навярно му направило впечатление силното желание на Райна да лети. Подхвърлил й:

— Хей, смелчаго, искаш ли да летим над Одрин, да изплашим читаците?

— Да! Тъкмо да си отмъстя за петстотинте робски години.

Тогава подпоручик Стефан Богданов й донесъл коженото си палто. Ана й дала очила и шапка. От самарянка Райна стана летец!

Механикът на самолета й подал две рола позиви и й казал:

— Като ти даде авиаторът сигнал с ръка, дръпни клупчето и те ще се разхвърчат. . .

Едно пламенно желание става исторически факт. Райна седнала на второто място. Калинов запалил мотора и машината, отначало бутана от войници, се заклатушкала.

Отлетели.

Командирът на аеропланното отделение поручик Милков само видял как Калинов му посочил с ръка към Одрин. „На щурмово летене — си помислил той. — Дано няма изненади. Уж взе разрешение да я разходи над Мустафа паша, пък той. . . "

След десетминутно чакане поручикът се качил на своя „Албатрос", като взел със себе си и механика Илия Младенов. Ако случайно откритият някъде на земята „Воазена", да му помогнат. Изминал половин час откак излетели да ги търсят. Не ги намерили и се завърнали обезнадеждени на летището. Какво ли се е случило? Докато гледали, до тях стигнал гърмът на „Воазен". След 43-минутно летене подпоручик Калинов кацнал.

— Къде бяхте? — запитал го строго командирът.

Над Одрин. Хвърляхме позиви. Райна ги хвърляше — отговорил му подпоручикът и погледнал към Райна. Той слязъл от самолета и поканил и нея, а тя,

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

като замаяна, не можела да се повдигне. От студ ли, от уплаха ли? Поручикът нищо повече не добавил. Героичният подвиг отменил наказанието за нарушението на въздушната дисциплина...

Всички — летци и механици, лекари и сестри — се събрали в столовата. Безстрашието на Райна ги събрало. Дали ѝ чай с коняк и като се посъвзела малко, помолили я да разкаже за своя опасен полет.

— Видях всичко! — меката усмивка на девойката очаровала всички. Може би едва сега забелязали, че е толкова хубава. Зелените ѝ зеници пръскали лъчи. Когато „Воазена“ се извил над Одрин, тракийското слънце осветявало четирите минарета на Султан Селим джамия... По калдъръмите на града се кланяли войници, вдигнали ръце към главите си.

Райна разказвала, разказвала... Кестенявите ѝ плитки били паднали свободно на гърдите ѝ, един разпилян кичур пиел потта на порумененото ѝ от въздуха лице.

— Аз знаех, че там куршуми хвърчат, а не жълтици, защото Топракчиев изгоря... — говорила тя. — Видях турските окопи. И българските. Видях оръдията. Като ни чуха, почнаха да стрелят. Стотици куршуми бръмчаха край самолета. Минахме оръдията, крепостта, в която се крие Шукри паша. Авиаторът ми даде сигнал да пусна позивите. Дръпнах канапчето и те се разхвърчаха. Дръпнах и второто роло. Обиколихме Одрин, но ето на — останахме живи...

Летците станали от местата си. Радул Милков, Богданов, Таракчиев, Петров, Калинов ѝ подали ръце. Двамата летци-французи, италианецът Сабели, руснакът Ефимов ѝ се поклонили...

*

За Райна Касабова малко се знае. А тя е още между нас. Отбийте се на улица „Струга“ 23 в София и ще ви разкаже още много неща за себе си, за първите български летци-ветерани.

ЛЮБЕН ОВЧАРОВ

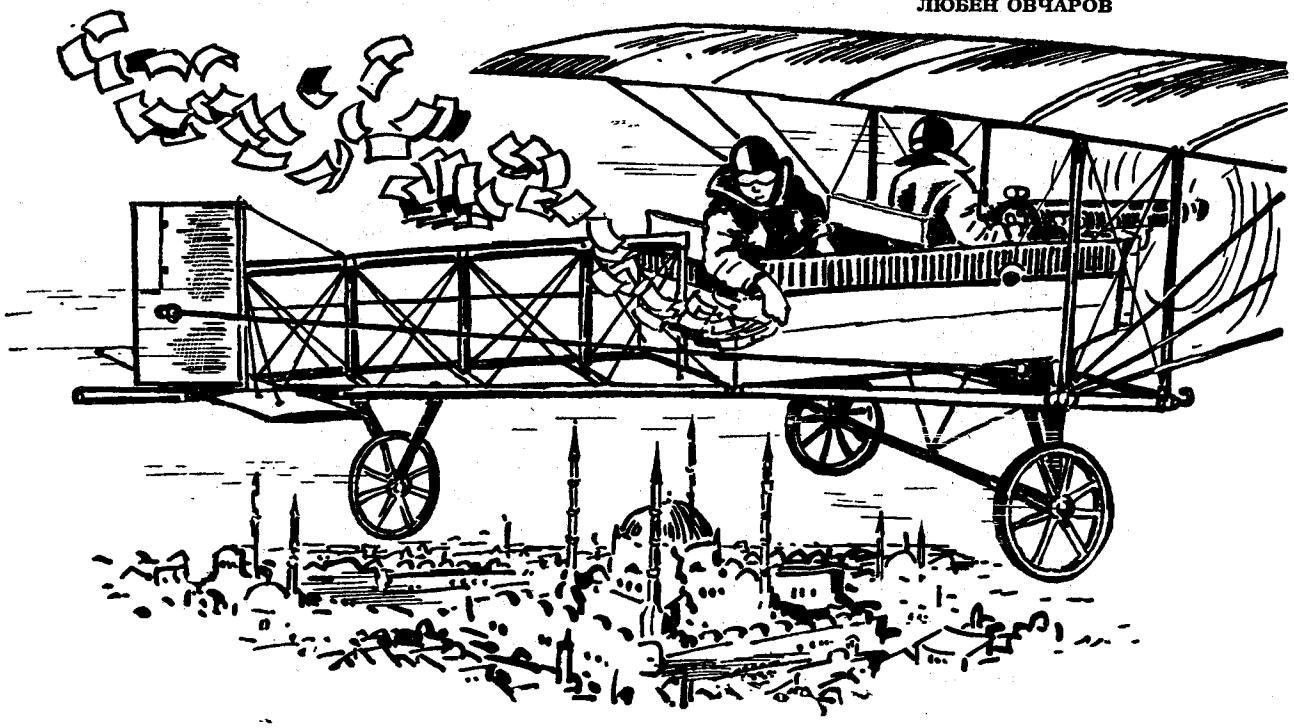

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Среща с трета ескадрила

Репортаж от подполковник
ЛЮБОМИР РОБЕРТОВ

Земята е спечена, суха. Тревата — излиняла, уморена от дългото лято, а на места — попарена от огнения вятър на соплото. Земя на летище. Твърда, опасана от бетонни пътища. Пътища, които водят в една посока — петата: нагоре!

Тук царува белият метал, погълнал в утробата си тонове горивна течност. Тук царува безпощадният трясък на керосиновите експлозии, непоносим за непривикналото ухо. И още нещо — човекът! Невъзмутим сред тези стихии, странно спокоен и усмихнат.

Тук — на старта към небето — бе нашата среща.

Интересно! Всяка среща с летец ме подсеща за поезията, че съществува, че е нужна на хората.

Трета ескадрила! Едно голямо семейство от мъже. Щастлив отбор на силни хора.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

16 ОКТОМВРИ —
ДЕН НА БЪЛГАРСКАТА
БОЙНА АВИАЦИЯ

Генов, селският син, е пазил българското небе тринайсет години! Сега той и голяма част от неговите другари са летци първи клас, което значи, че могат да летят при всякакви метеорологически условия денем и нощем, но нали не всякога е било така! Преди осем години с подготовка и опит, несравнимо по-малки, той пак е стоял през страховити нощи в самолета и пак е бил готов да излети срещу появил се враг. Да излети, без да знае дали ще може да кацне. Генов, селският син, комунистът, летец на революцията и неговите другари години седяха в пилотските кабини, готови на всичко.

Командирът Георги Генов лети вече тринайсет години. Годините трябва да носят гордост на човека. Генов се гордее със стотиците дни и нощи на бойно дежурство. Затворен в самолетната кабина при трийсет градуса студ или подложен на топлинна инквизиция през летните дни.

Негова гордост е срещата му във въздуха с вражи самолети.

И запазената бодрост във влажните бункери!

И победното лъжливо чувство, което на няколко пъти го връхлетява във въздуха. Когато трябва да се отречеш от себе си, от това, което виждаш с очите си и чувствуваш със сърцето, и да повярваш на мъртвите циферблати от командното табло!. . .

— Звездите изведнъж се появиха под лявото крило. Ръката инстинктивно потегли наляво, за да изравня самолета, макар че авиохоризонтът ми показваше нормално положение. Завладя ме чувството, че летя на една страна, изкривен, почти надолу с главата. Плувнах в пот, скърцах със зъби, докато върна лоста в предишното му положение... После разбрах, че звездите, които видях под себе си, са били само отражение в облак. . . Такива явления не са рядкост. Лъжливото чувство е по-опасно от гръмотевичната буря. Повярваш ли му, гибелта ти е неизбежна.

Инженерът на ескадрилата — капитан Тодор Стамов ▶

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

И това е честно спечелена гордост за изминалите години на летеца.

Инженерът на ескадрилата Тодор Стамов няма въздушни подвизи. Неговите са на земята. Скромни, безшумни подвизи! Той и подчинените му другари авиотехници в ескадрилата трябва да осигуряват пълна изправност на самолетите! Пълна! Изправност, за която той и неговите другари слагат подпис преди всеки полет.

И въпреки това. . .

Веднъж Стамов връща по радиото самолет, който стартира, преди да се отлепи от пистата. По шума на двигателя той открива повреда, която е могла да доведе до фатални последици. А неотдавна по време на големи летни занятия между две излитания техникът Александър Симеонов открива сълзене на един от резервоарите на самолет. Друг техник от ескадрилата, Тодор Георгиев, спасява самолет от пожар.

По самолетите на ескадрилата отдават своя труд и войнишки ръце. Младши сержантите Аврамов, Петков, Лилов и Каменов са достигнали такава подготовка, че сами поддържат самолети в продължение на цяла година. А неотдавна по време на въздушни стрелби летците без помощта на техническия персонал си заредиха самолетите с гориво и боеприпаси.

На такава ескадрила може да се разчита.

Трета ескадрила!. . . И сега виждам летците, струпани около своя командир на изсушената трева близо до пистата. Виждам бодрите им лица, неизтощимото им желание да се шегуват, умението им бързо да забравят закачките за любимите им футболни отбори и само за няколко минути да се извисят в небето. Тогава се готвеха за деветосептемврийския парад. По дългогодишна вече традиция тези ескадрила представяше нашите военновъздушни сили пред правителството и столичното население. Неин е мигновеният полет на подредените в ромбове самолети над притихналия площад. Тя предизвиква нечакания гъдел на умиление и възторг сред празничните редици. Но трясъкът на реактивните мотори заглъхва, долу човешкият поток продължава да се разлива, да пълзи лениво из улиците. Изчезват самолетите и заедно с тях изчезва и мисълта за силните хора, подчинили на волята си мощта на летящите машини. А в това време в ефира трептят команди и гласове, напрежението не стихва, докато се прибере и последният самолет в аеродрума.

Ето ги и сега пред празника... Тренировката започва на земята. Четири самолета са разположени на действителните разстояния един от друг, както трябва да бъдат и във въздуха. Лет-

Летци от трета ескадрила. Шестия от ляво — командирът, офицерът Георги Генов

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ците наблюдават от кабините — вляво, вдясно, напред. Ще минат часове и очите ще свикнат. Тогава всяко отклонение, невидимо за другите, ще предизвиква съответна реакция у летеца и той ще постави своя самолет така, че да може да се получи желаната „слетяност". Да се лети на малка височина и на големи скорости, както изисква парадният полет, и в съвършени форми, така че да изглеждат сякаш „завързани с конец", е доказателство за авиаторско майторство. Генов ще бъде в челото на последната четворка-ромб. А най-последен ще лети офицерът Карамфил Стаменков.

Сините му очи се смеят.

— Ще обирам грешките на всички отпред — казва той с тихия си глас.

В строя на първокласните летци от ескадрилата са още Зафир Костов, вписал в своята летателна книжка близо две хиляди часа във въздуха, Петко Михайлов, Васил Василев, Ангел Карамихов, Милчо Георгиев. . . И редом с тях младите Радев, Ликов и Каменов, които тепърва ще създават своя биография на летци, ще трупат опит, ще якнат крилете им.

Темата отново прехвърлена към миналото. За стария командир на ескадрилата Борис Петров, сега в гражданската авиация, как по време на полета му в състава на групата, която е ескортирала самолета на Гагарин при посещението му в България, получава повреда, вследствие на която горивото му свършва преждевременно. И как славният летец не напуска ескорта до последния миг и долита с последни капки керосин над пистата.

Трета ескадрила! Сигурно на разни места, на разни аеродруми има по една трета ескадрила и сигурно летците им имат същите усмивки и същия весел нрав на хора, които честно и с цялото си сърце отдават дните си и нощите на благородния дълг. Братя на орлите, мечтатели да прекрачат през дверите на стратосферата, да се втурнат в бездните на Космоса, да станат светли прашинки, разпилени зрънца из Млечния път!. . .

Винаги готови за боен полет!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

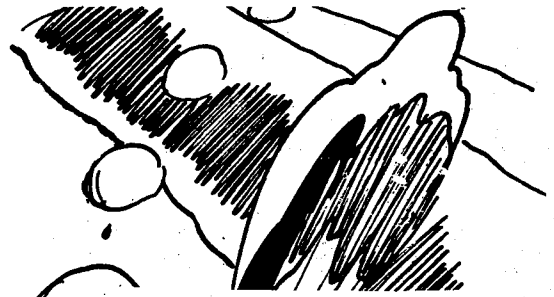

Репортаж от ЦВЕТАН МАЛАМИН

ПАРАШУТИСТИ

Вертолетът бързо набира височина. Долу земята се къпе в блясъци. Предметите бързо се смаляват, катерите заприличват на малки и дълги тирета. Двигателят оглушително реве. Трудно се чува. Лейтенант Владов показва с ръка към войниците. Те съвсем нямат вид на хора, които са притиснати от страх. Един от тях оживено ръкомаха. Мургав, с весели цигански очи.

— Ефрейтор Георгиев, аероклубец. Има над 120 скока — вика в ухото ми Владов.

Вертолетът е над водата. Пилотът дава сигнал: скок! Мургавият сержант се хвърля пръв, след него — останалите. Сякаш скачат в гигантски воден басейн, от гигантски трамплин. Преди да напусне вертолета, Владов ми маха с ръка. Гледам как лети с разперени встрани ръце. Отдолу ослепително блести синята водна повърхност и на фона ѝ като шрапнели се пукат бялите копринени куполи на парашутите.

След скока бойците изпират парашутите от солената морска вода, изсушават ги, грижливо и внимателно ги скатават.

Когато слънцето минава зенита и се спуска на запад, парашутистите отново тръгват към летището.

— Ще скачаме на лунни лъчи!

Колите уморено се промъкват по прашния междуселски път, преминават през малко село и изкачили последната височина, излизат на летището. Бойците пъргаво слизат от колите и отиват към стоянката. Изваждат парашутите от торбите и чакат заповед. Лейтенант Владов, командир на разузнавателната група, е разтворил на коляно картата си и за последен път уточнява маршрута с командира на вертолета майор Дончев. Пилотът разбиращо кима с глава и аз чувам гласа му:

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

— Бъдете спокоен, другарю лейтенант, ще ви спуснем точно на място.

Владов се връща при групата си.

— Другари, предстои ни скок в дълбокия тил на „врага". Знаете, че разузнавачът няма право да носи лични вещи в себе си. Предайте всичко на старшината. Комсомолските билети — на секретаря. Пригответе се бързо!

Почака малко и заповяда:

— Сложи парашутите!

В небето вече изгряваха първите звезди. Скоро след това нощта плътно покри земята и хората. Дневният шум заглъхна и по цялото летище изведнъж ясно се чу многогласата песен на щурците.

Лейтенант Владов проверява групата за последен път. Оглежда оръжието, парашутите, чантите с храна и патрони. Напомня още веднъж мястото на сбора след скока, условния сигнал. След това идва при мен и като сяда тежко на земята (тялото му е стегнато от парашутните колани), казва:

— Да изпушим по една цигара, има още време.

Подавам кутията и когато клечката кибрит осветлява лицето му, виждам неспокойния блясък на светлите очи.

Ще скача заместник-командирът по политическата част на поделението офицерът Тончев (вляво). Офицерът Славов проверява заедно с него изправността на парашута

— Вълнуваш ли се?

— Да.

— Нали не-отиваш за първи път на такава задача?

— Да, и все пак се вълнувам. Зная, че

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

момчетата са ме разбрали и че никой няма да се обърка. Сигурен съм в тях, но-о. . . — и като помълча, добави: — Ти ме разбираш. Скачаме в непозната местност, в гора. Нощта — виждаш каква е. Аз отговарям за тях.

Лейтенантът обърна глава към войниците. В тъмнината фигурите им изглеждаха странно издути от парашутите. Двама от тях тихо пееха някакъв романс.

— Каква е тази песен?

— Наша, парашутистка. Пеят за нощта, за скока в непрогледната тъма и за момичето, което чака своя войник. Хубава песен. Особено много я пяха момчетата през миналото

Готови за парашутен скок във вода! На снимката от ляво на дясно: редник Венелин Младенов, младши лейтенант Стоян Стоянов и редник Христо Русев

занятие. Тогава поделението беше базирано в едно старопланинско село. На разсъмване ни вдигнаха в тревога. Трябваше да отлетим в тила на противника и да разузнаем точното му разположение. В десет часа вече бяхме скочили в заповядания район. Не ни забелязаха и ние бързо се изтеглихме, но после ни откриха и блокираха селото, в което бяхме. Трябваше да се измъкнем незабелязано, но как? Послужихме си с хитрост. Взехме камиона на стопанството, покрихме се със сено и се измъкнахме. Весела история. После отново се скрихме в планините. Противникът даже не разбра как сме се изплъзнали.

Старши сержантите Станев и Илиев свършиха хубава работа тогава. Те измислиха този

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

„номер“. Изминахме четиридесеткилометровия път и изпълнихме задачата. . .

Срещу нас просветват огънчетата на войнишките цигари. Едно от тях започва странно и бързо да припламва: ту късо, ту дълго.

Владов се засмя:

— Разбра ли?

— Не — вдигнах рамене.

— Това е радистът редник Атанасов. Предава с цигарата си морзов сигнал. Този код ще трябва да подадем след скока, ако всичко е благополучно. . .

Разузнавачите са отново във вертолета. Пилотът намалява оборотите. Над вратата светва червената сигнална лампа и сирената зове: приготви се!

Лицата на парашутистите се изопват. Ръцете закачат „карабинките“ за стоманеното въже. През кръглите прозорци на вертолета се виждат светлините на далечно село. Очите се взират напрегнато в черната бездна. В слепоочията пулсът отмерва последните секунди преди скока. Телата са изпънати като пружини, готови всеки миг да излетят напред.

Лампата отново светва, сирената пропищява настойчиво и тревожно: СКАЧАЙ!

Вятърът поема парашутистите и ги отнася в неизвестността. Дъхът замира от скоростта, очите се насълзяват. Мозъкът хладнокръвно отчита времето. И — облекчителният удар на коланите!

Долу е земята. Притихнала и коварна. Чака ги. С огън ли ще ги посрещне или ще ги скрие в пазвите си?. . . Тревожно и мъчително очакване.

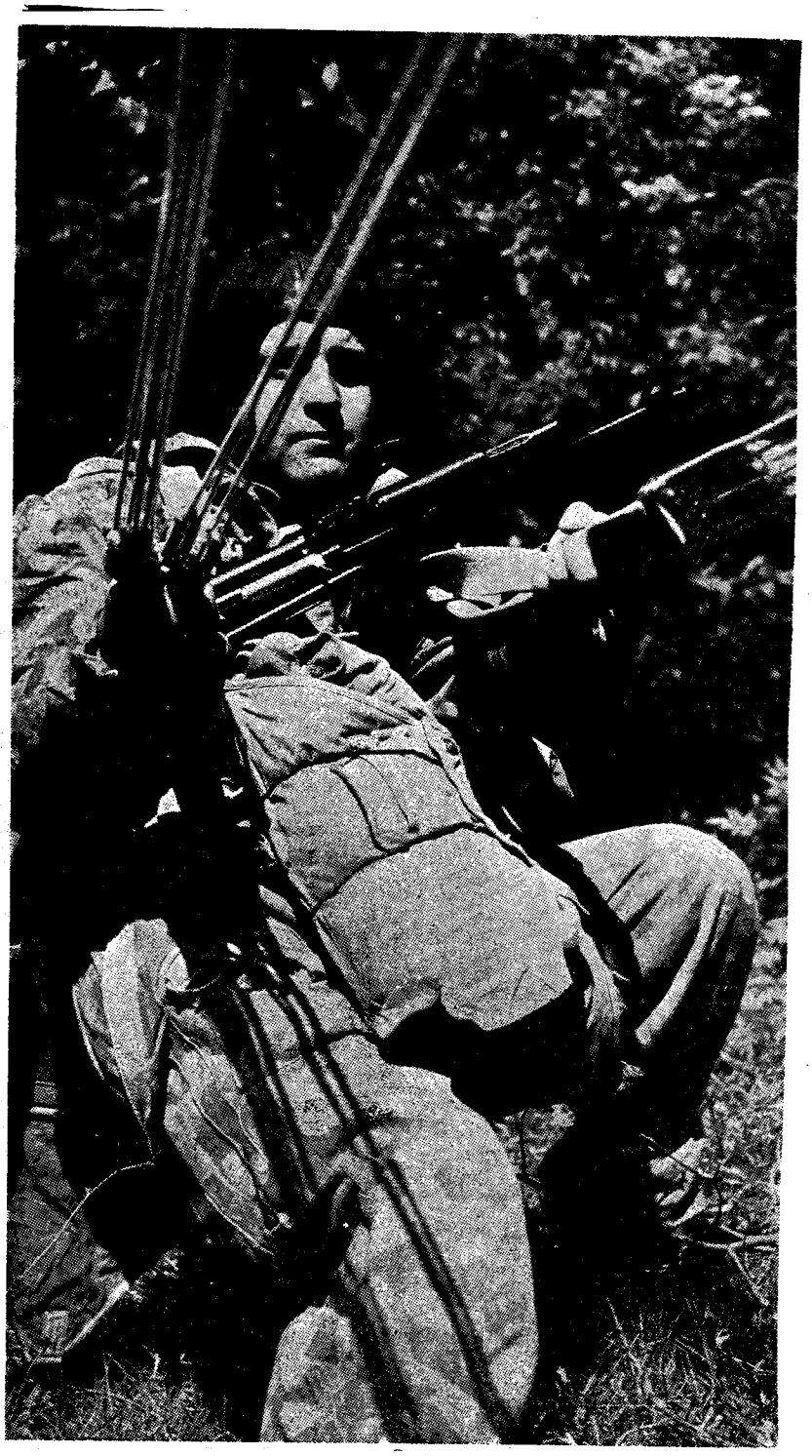

▲ **Редник Иван Попов благополучно се е приземил**

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Глух удар. Клоните бият в лицето. Остра болка в рамото. Ругатнята напира в стиснатите зъби. Пшт! Тихо! Нямаш право! Мълчи! Събери бързо парашута! Приготви оръжието! Ослушай се! Спокойно е. Само някаква нощна птица свири:

— У-ууу!. . . У-ууу!. . .

Призивно, зовящо.

Това е условният сигнал. Тръгни веднага! Тихо, предпазливо!

„Птицата" е лейтенант Владов. С ръце на устата той събира разузнавачите си. Един, двама, пет. . . всички. Контузени има ли? Не!

Да се укрият парашутите! Високата тръстика се разтваря и поглъща парашутите. Следите са заличени.

— Около мен! — заповядва Владов.

Бойците правят тесен кръг и скриват командира. Кръглото петно на фенерчето започва да шари по картата. Няколко секунди за уточняване на мястото.

— Тръгваме! Ефрейтор Георгиев, редник Илиев — челен дозор! Редник Цалов, редник Кънев — тилен дозор! Спазвай дистанцията! Напред!

Безкрайното царевично море поглъща разузнавачите. Сякаш въобще не ги е имало. От скока са изминали само седемнадесет минути.

С безшумни, котешки стъпки разузнавателната група бързо напуска района на приземяването. След час ускорен ход, когато групата е вече далеч от гората, командирът спира.

— Радист, при мен! Антените! Бързо! Шифрована радиограма: „Командирът на група разузнавачи лейтенант Владов докладва: „Приземих се в заповядания район, контузии няма, продължавам изпълнението на задачата."

Отново напред. През царевични и слънчогледови ниви. През гори и реки. Към района

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

След скока лейтенант Владов (в средата) уточнява по картата маршрута на групата ◀

за разузнаване. Разузнавачите бързат. Лятната нощ е къса, а пътят е дълъг. Над 25 километра. Пресичат шосета — обърнати с гърба напред, стъпка в стъпка. Никой не трябва да знае кой е минал оттук. Заобикалят селата. Бързат. Трият потта от челата си. Лятната нощ е къса!. . . Слънцето се промъква между дърветата и прогонва мрака.

Само много зорко око може да види в гората тънките антени на радиостанцията. Само много внимателно ухо може да различи тихото почукване на морзовия ключ.

Само ако настъпиш разузнавача, можеш да го откриеш. В храста в маскировъчен халат той е незабележим.

По шосето преминават военни коли. Една, после още една. След малко — цяла колона. Наблюдателят изсвирва сигнала. Лейтенант Владов изниква като изпод земята. Редник Лазаров докладва. Лейтенантът изважда картата и оглежда отново района.

— В каква посока мина колоната?

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Грижата за парашута — да бъде изпран, изсушен и скатан по всички правила — е неотменно задължение за всеки парашутист. От това зависи сигурността на следващия скок

— На юг, после сви в гората оттатък шосето, по черния път.

От другата страна на шосето в гората на картата е отбелязана голяма горска поляна. Не е ли там търсеният обект?

— Ефрейтор Георгиев, аз и редник Илиев отиваме на разузнаване.

Разузнавачите един по един прекосяват шосето и се скриват в гората. Безшумно, пълзешком наблюдават поляната. Охраната не ги забелязва. Изведнъж пред тях изникват старателно замаскираните туловища на неприятелските бойни съоръжения. Значи все пак ги откриха!

Радистът изпраща донесението на командира на групата: „Съобщавам координатите. . .“

Когато разузнавачите са вече далече от площадката, настига ги силен взрив. Нашите летци довършват голямата задача, започната от малката разузнавателна група.

Разделям се с парашутистите. Изпращат ме сърдечно, с добри пожелания. А какво да им кажа аз?

— Винаги щастливо приземяване, другари!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Вертолетно поделение се насочва към мястото на десанта

Десантът е извършен

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ДЕСАНТ

Витлата разкъсаха въздуха. Сухата трева падна ничком върху земята. Войниците, останали под нас, тичаха придържайки шапките си, да не ги отнесе вятърът.

Всъщност това не бе вятър. Това бяха огромни водовъртежи, които пропадаха, блъскаха се върху сухата земя или изтръгваха тревата от нейната люлка. Витлата чертаеха сребърни кръгове и носеха тумбестите машини на изток; носеха ги тежко над равнината, защото бяха бременни с войници и оръжие.

Нашата машина летеше от ляво на ескадрилата. Ние бяхме по-високо и гледахме под себе си моторните водни корчета, които летяха в звена, на тройки. Високо над нас плуваха ята птици, очертали неравни клинове. Още по-високо бе слънцето, топло, меко и ласкаво, каквото е винаги есенното слънце.

По самата земя, огъвайки се, летяха сенките на машините. Деца тичаха подир тези сенки или ни махаха с ръце — така както махаха и на отлитащите на юг птици. Но добитъкът се плашеше; птиците се пръскаха в паника, магаретата реяха, вирнали глави към небето, стадата овце се скупчваха подивели от страх. А ние летяхме все на изток, над селата, над равната разорана земя или пък оцветена от бялото на памуците. Харманите под нас вдигаха лениво своята слама.

После земята започна да се доближава до нас — все повече и повече — докато първите машини се допряха до нея. Тогава в стърнищата наскачаха войниците и ние, движейки се в кръг над тях, гледахме как разгъват своите вериги и залягат върху стоплената земя. Селяни и селянки, наредени в края на нивата, махаха с ръце. Те бяха публиката на този десант и го посрещнаха с овации. Знаеха, че това са свои войници и поради това, че бяха свои и земята беше своя. Иначе не би имало ята на птици, бели памукови ниви, деца, които тичат подир сенките, и слънце, което да къпе земята в своята мека топлина.

Машините, освободени от своя товар, се вдигнаха леко и тръгнаха по обратния път. В полето стана тихо и спокойно — само войниците шушнеха в стърнищата. Селяните и селянките се пръснаха по работа. Полето отново бе завладяно от спокойствие.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

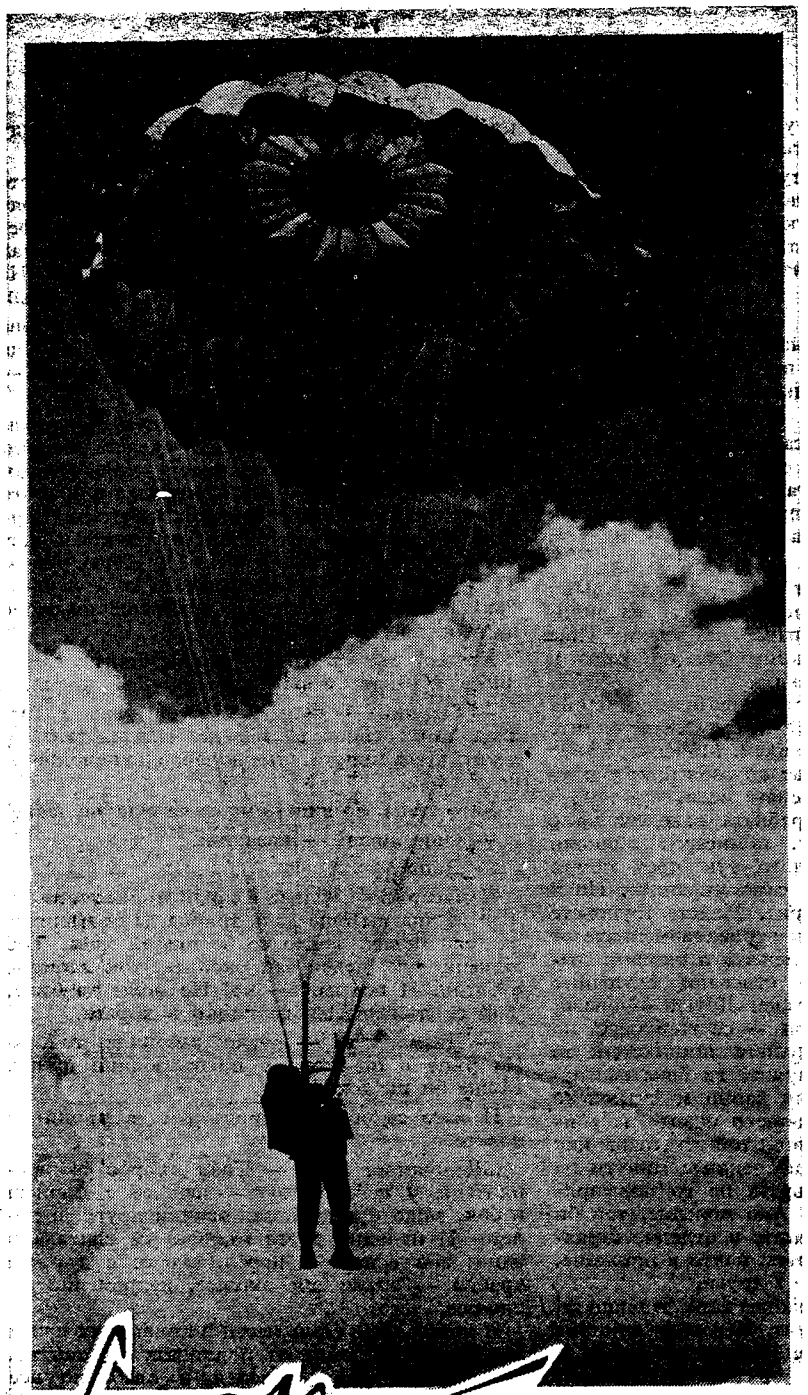

Скок от СТРАТОСФЕРАТА

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Слънцето потъна зад тъмните облаци на запад и мракът запълзя по широката равнина. Постепенно в него се скриха оголените дървета, малките хълмчета, постройките... В далечината замигаха светлините на града. Светлината се показа и от прозорците на авиоградчето.

Тази вечер откъм полосата долитаха припрени гласове на летци и техници, на групи и поединично хората бързаха към местостоянката на самолетите. Скоро от горния край на аеродрума остър прожекторен лъч рязна нощния мрак и като опипа разкъсаните облаци, заля с разтопено сребро широката бетонна полоса за излитане и кацане. Изведнаж оттам загърмя самолетен двигател, въздухът затрепти от напрежение и миг след това по полосата се втурна с бесен вой сребристата птица, за да изчезне в безкрая на нощната тъмнина. Във въздуха остана да ехти далечен тътен.

Започна нощното летене. Сега нощта бе за летците ден.

Вперил поглед нататък, полковник Калъпчиев с мъка следеше летенето. Тази вечер той също трябваше да бъде там, високо, горе и да извърши нощен скок. Колко време се бе подготвял и с какво напрежение! И сега не разрешаваха. Матеорологическата служба от 16 часа непрекъснато даваше неблагоприятна обстановка. Утешаваха го: „Утре времето ще бъде хубаво, скокът може да се извърши."

Облаците се разредиха и между тях изплува луната. Вятърът съвсем утихна. Сега ясно се виждаше и екипажът на самолета, който трябваше да излети с полковника за нощен скок. Летците още не можеха да се помирят с мисълта, че скокът няма да се състои. Бяха изминали повече от 4 часа и те все още чакаха.

Но какво е това? Към полковника тича офицер от щаба. За какво?

— Другарю полковник, обстановката благоприятна, може да се излети — задъхано докладва той. — Какво да кажа на командира, ще излетите ли?

Полковник Калъпчиев погледна часовника си. Късно е. Но въпреки това...

— Доложете, че веднага започвам да се подготвям и ще излетя за скок — твърдо отговаря той.

Към тях вече са се приближили неговите другари-парашутисти, летците от екипажа.

— Другарю полковник — обажда се един от парашутистите, — скоро сте вечеряли. Нали скокът щеше да се отложи? Знаете как ще бъде горе...

— Зная! Скокът трябва да стане! — решително потвърди полковникът. — Започвайте подготовката за излитане!

А сега и сам той трябва да бърза. Екипировката обаче на парашутиста е твърде тежка и трябва да му се помогне при обличането. Помагат му офицерите Йонов и Крумов. Парапунов пък проверява кислородните прибори и подготвя мястото за сядане в самолета.

Другарите на Калъпчиев са разтревожени. Бяха се успокоили: скокът щеше да се отложи за утре, а дотогава има време той да се подготви и още да поговорят. Но сега полковникът реши да скача въпреки късното време. За тях той е не само началник, но и скъп другар. Е колко скока съвместно са участвували, колко пъти той им е помагал! Но този път полковникът щеше да излети за скок нощем, и то от стратосферата. Нещо притиска гърдите им. Но не бива да издават вълнението си. Това сега е най-лошото, което могат да направят. По-добре да му спомнят някои полезни неща.

— Другарю полковник — обажда се Крумов, — не забравяйте, че долната граница на облаците е 1,000 метра с височина 1,200—1.400.

— И след скока — допълва Ублеков — бройте до 10, иначе ако прибързате с разтварянето на парашута, може да се скъса от силното въздушно течение.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

— Добре, добре! — усмихва се полковникът. — Няма да забравя това.

Вижда ги той — вълнуват се. Но нима и той по-малко се вълнува? Но нервите трябва да се успокоят, волята трябва да командува чувствата.

— Дайте фенерчето — напомня полковникът, — то ще ми е особено необходимо.

И той го завързва с дълга връв на запасния парашут отпред, за да не падне при скачането. С него ще провери как се е отворил парашутът. Той прибира и ракетния пистолет, като взема бели и червени ракети за подаване сигнали след приземяването. Другарите му подават и двата барографа. Скокът е рекорден и лентата на барографите ще бъде най-сигурният документ за височината и кривата на скока. Калъпчиев поставя единия барограф отзад на врата си, а другия — отпред, до запасния парашут. Пуска механизмите им и те започват своя ход:

— Тик-так! Тик-так!

Всичко е готово. А сега — качване в люка на самолета. Полковникът с цялата екипировка тежи повече от 100 килограма и трябва и тук да му се помогне.

Последно ръкостискане преди излитането. Автомобилният прожектор е осветил самолета и групата. Очите на хората чудно блестят. В тях се вижда цялата любов и грижа, с която изпращат полковника в този рискован и героичен скок. Задушавайки тревогата си, те се надвикват с пожелания:

— Щастлив скок, другарю полковник!

— Бъдете спокоен!

— Щастливо завръщане и успех!

От люка силно блести осветлението. След малко в ушите на Калъпчиев прозвучава гласът на щурмана. Той предава по радиото:

— Готов за затваряне на люка!

— Разбрано, готов съм — отговаря Калъпчиев.

Силно щракване и люкът е затворен. Връзката с външния свят е прекъсната. Сега той може само от време на време да чува гласа на щурмана на самолета. Следва команда:

— Готови за рулиране!

— Разбрано. Готов съм за рулиране — потвърждава Калъпчиев.

И той се хваща за ръчките, за да стои твърдо в люка. След достигане на старта следва команда за излитане и полковникът още по-здраво се хваща за ръчките. Двигателите заработват с пълна сила и миг след това самолетът със страшна сила се откъсва от пистата. Едно силно притискане към седалката и Калъпчиев чувствува, че вече е във въздуха.

* * *

Тревогата и мъките като че ли са най-големи, докато парашутистът се качи в самолета и излети. След това във въздуха сърцето се отпуска и нервите се успокояват.

Чувствува се вече наляганото в ушите. Самолетът бързо се качва по маршрута за движение.

— Височина 1,000 метра — съобщава по радиото щурманът.

Полковникът поглежда висотомера си.

Съгласно предварителната уговорка на всеки 1,000 метра височина те трябва да проверяват висотомерите си. След малко той чува отново гласа на щурмана:

— Горна граница на облаците 1,400 метра.

Това е важно за него. След скока той ще пробива облачната маса и трябва да знае къде ще я срещне.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

И отново полковникът остава сам с мислите си. Самолетът се движи по маршрут и ще е необходимо около половин час, за да набере височина 12,000 метра. Само тази силна светлина да не е в люка. Дразни нервите. Друго е през деня. Отвън прозира атмосферата и самочувствието е по-добро.

Калъпчиев си спомня за последния скок преди около месец. Международната авиационна федерация го утвърди и сега рекордът за единичен височинен скок от 13,738 метра денем принадлежи на българските парашутисти — нему. След два дни и офицерите Парапунов, Йонов и Крумов ще щурмуват досегашния световен рекорд на групов скок. Те са твърдо решили да спечелят и тук нов световен рекорд. А и този скок? Досегашният световен рекорд за нощен скок не надвишава повече от 10,500 метра. А той ще скочи от над 12,000 м. От стратосферата ще щурмува досегашния световен рекорд за единичен височинен скок нощем с внезапно разтваряне на парашута.

Какви ли изненади ще има да преодолява? Или може би ще има нещо тежко. . .

„Не, не“ — тръсва глава полковникът. Сега не бива да го спохождат лоши мисли. Парашутистът трябва да вярва в силите си. А той е комунист, бил е партизанин и неведнаж е срещал смъртта. Трябва да победи и ще победи!

Да! Имаше някаква песен. . . Каква беше тя?

В една ранна пролетна нощ
един млад лейтенант си купи червени рози
. . . . . .

Самолетът е вече над 4,000 метра. Студът осезателно се чувствува и продължава да се увеличава. Но най-лошото идва! Постепенно болките в стомаха стават все по-силни. Вследствие на високото налягане несмляната храна започва да оказва своето въздействие. Би трябвало да излети поне 2—3 часа след нахранване. Напрежението обаче в очакване на излитането бе толкова голямо, че когато разрешиха излитане, той не можеше да отложи. Сега волята трябва да се бори с болките.

По едно време от земята питат какво е състоянието му. Как може да бъде? „Добре съм!“ 9,000 метра височина. Нещо жестоко реже отвътре. Боли! Боли!. . . От земята пак питат: „Какво е състоянието ви?“. „Силни болки в стомаха“ — отговаря щурманът. Оттам веднага предават: „Ако е нужно, прекъснете изкачването. Скокът може да се отложи за утре.“

— Не! — упорито държи Калъпчиев. — Въпреки всичко, ще скоча!

Как бавно се изкачва самолетът! Калъпчиев непрекъснато гледа висотомера. Наближават 11,000 метра. Болките са сковали като че ли цялата коремна кухина. Той поема с пълни гърди кислорода, но и от това няма полза.

Студът остро лази по лицето и по краката. На тази височина температурата е вече 56° под нулата. Болките сякаш го порязват с нож. Гърдите му сякаш са празни, така кънти гласът му, когато говори с щурмана. . .

Към 12,600 метра в слушалките прозвучава гласът на щурмана:

— Изключи кислородния прибор на борда и включи този на парашута.

Най-после. Значи идва времето за скока. Но защо се бави щурманът? Болките... да... болките! Тфюуу! Какво да се прави? Въпреки всичко трябва още малко да издържи. Мисълта му се рови в миналото. „Ах, да, разбира се, боят при Велево.“ Партизанският батальон, който той командуваше, беше заграден отвсякъде от елитни немски части, от

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

дражемихайловисти и от белогвардейския корпус. Тогава малцина вярваха, че ще излязат живи. И въпреки всичко волята за победа и силната омраза към фашистите им помогна. Те разкъсаха обръча, унищожиха много фашисти и се съединиха с другите партизани.

Затова и сега трябва, нужно е още малко да издържи. И той ще издържи.

Най-после Калъпчиев чува в ушите си тъй дългоочакваната команда:

— Готов за скок!

— Разбирам. Готов съм за скок — решително отговаря той с отпаднал глас.

Сега е най-тежкият момент. Сърцето лудо напира в гърдите. Командата за скок е дадена и всеки момент люкът може да се отвори и да полети в тъмната бездна. А как е там? Ще издържи ли парашутът силното въздушно течение, няма ли да се скъса? Или. . .

Изведнаж люкът изтрещява и силното въздушно течение грабва Калъпчиев. Той се преобръща няколко пъти в непрогледната тъмнина. Скоростта на вятъра на тази височина е не по-малко от 25 метра в секунда. Полковникът продължава да брои и когато стига до 9 секунди, решително изтегля ръчката на основния парашут. Миг и той почувствува спасителното разтърсване — значи парашутът се е разтворил.

Едва чак сега поглежда нагоре и наоколо си. Самолетът вече го е отминал и само светлата диря показва пътя на отлитането му. Под него сега няма сивомлечната маса на въздуха, както това е при дневните скокове. Сега навсякъде е непрогледна тъмнина. Само нависоко трепкат хиляди звезди. И луната е голяма и светла.

Парашутът лети надолу, но от земята нищо не се вижда. Къде е земята? Няма я. От време на време вследствие преминаването от едно въздушно течение в друго тялото по-силно се залюлява и след това пак се успокоява. Студът е все още голям. Радостно е, че болките в стомаха изведнаж изчезнаха. От силното вълнение ли след скока, или от понамалялото въздушно налягане, но Калъпчиев вече не мислеше за болките. Къде е земята?

Около него преминават вече отделни облачета и след няколко секунди той потъва в гъстата тъмна маса. Такава ужасна тъмнина полковникът никъде не е срещал. Той протяга ръката си и не може да я види. Пълен мрак.

Най-после облаците са вече преминати и далеч долу блеснаха отделни светлинки. А ето и прожекторът от летището, който усилено го търси между облаците. Значи той е близко до аеродрума. Ще слезе близо до другарите си! Най-после . . .

Но къде ли ще се приземи? Денем всичко се вижда. А сега — само очертания. А, ето това се казва късмет! Под него е орана нива. Калъпчиев хваща здраво коланите, прибира краката си и се подготвя да посрещне удара на земята, която сега като че ли се движи към него.

Миг и силен удар преминава по тялото му. Най-после той е на земята. Така далечна и недостижима му изглеждаше, когато преди половин час скочи от самолета. И как бавно мина времето, докато дойде до нея. Така му се иска да не става! Сега почувствува колко е изморен. Силите го напущат. Ръцете едва могат да се движат.

Но какво? Значи скокът е успешен, значи това е нов български рекорд! По измъченото тяло преминава сладостна топлина и полковник Калъпчиев чувствува нов прилив на сили. Той се освобождава от парашута, изважда сигналния пистолет и високо в тъмния небосвод се извисява бяла ракета:

„Скокът е успешен — известява тя в аеродрума. — Намирам се тук.“

А след това още една и друга. . .

Калъпчиев погледна нагоре. Облаци и една светла диря. . . Колко нисък е полетът на ракетата, но все

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

пак. . . Тя блести този път по-силно. . . Защото ще я видят всички, отвсякъде и тя ще отсече:

— Български нощен световен рекорд!

Как стана това! — взря се полковникът в светлата диря, замисли се нещо и дълго, дълго гледа нагоре, все така замислен и усмихнат. . .

Полковник Стефан Калъпчиев преди излитане за скок

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Най-малкият парашутист в света — 11-годишният български пионер Валери Калъпчиев, син на световния шампион по парашутизъм полковник Стефан Калъпчиев.

Неотдавна Валери извърши шестия си пореден скок — нощно време, от 5 348 м височина, като разтвори парашута си едва на 600 м от земята

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Вертолети — пастел

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

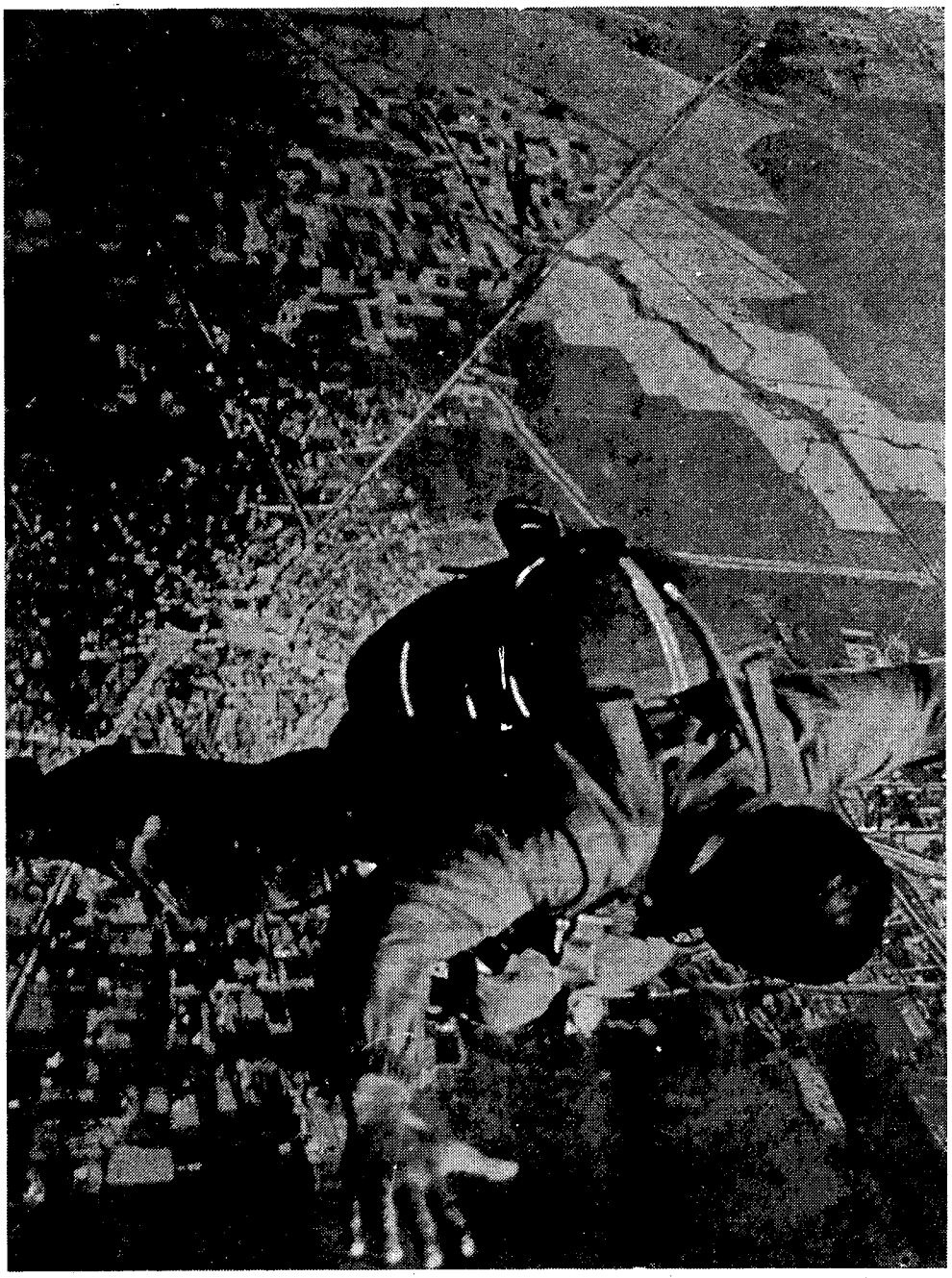

Високо в небето един парашутист е скочил от самолета. След секунда трицветният купол ще се разтвори и състезателят умело и спокойно ще се приземи на летище Мусачево. Значително повече трепет изживя несвикналият с подобни неща наш фоторепортер, когото трябваше да държат с въжета в кабината, за да не се превърне сам в парашутист по неволя...

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

скачат смелите

Репортаж

От МАРИЯ ПАВЛОВА

—ПАК ЛИ ЖУРНАЛИСТИ? —подхвърли някой от групата и макар в гласа да имаше по-скоро закачка, отколкото укор, усетих, че без да искам, се изчервявам:

— Щом правите рекорди, ще идват журналисти — отвръщам със същия тон и търся измежду насядалите познати.

— Погледайте малко, пък тогава пишете — усмихна се насреща ми ръководителят на полета др. Дойчинов. — Подишайте нашия въздух. . .

От подвижната радиостанция, която е съвсем наблизо, долита глас:

— Дайте скоростта на вятъра!

— На каква височина се намираме?

— Дайте настройка!

— Внимавай! Курс — 90°! До 500 метра вятърът е южен, по-надолу югоизточен. Влизай в курса!

Самолетът кръжи над нас.

— Единица — единица! Намирам се в курса — долита отново глас от радиостанцията. — Разрешете скока!

— Разрешавам!

Сега самолетът идва точно над главите ни. Или може би на мен така ми се струва. Чакам с нетърпение да видя първия разтворил се парашут. Слънцето блести в очите и е трудно да се гледа.

Тогава забелязах хора, изправени до странни апарати — приличат на снимачни камери, закрепени на статив. Доближих любопитно.

— Това са рогатки — разбра затруднението ми непознат младеж, който стоеше встрани. — С тях се следи парашутиста от момента на отделянето му от самолета, по време на спускането и до самото приземяване. Искате ли да погледнете?

Разбира се, съгласих се с удоволствие. Но макар да си мислех, че е много просто да „уловя“ летящия самолет, докато насоча рогатката в нужната посока, изпуснах първия, който скочи. Затова пък взех добър старт за втория.

— Кой беше този, който сега скочи? — попитах младежа до мен.

— Заслужилият майстор на спорта Кирил Воденичаров.

Исках да попитам още нещо, но в този миг забелязах през окуляра, че от самолета се изхвърли друго тяло. Скачаше друг заслужил майстор — Кирил Захариев.

— Дясна! — завърши!

— Лява! — завърши!. . . — слушах да отброява един глас до

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

мен. Това бяха задължителните за всеки състезател комбинации, състоящи се от пет спирали и едно салто.

Красиво и плавно се спускаше пъстрият купол към земята, умело насочван от опитния парашутист към кръстосаните бели платна.

ИЗВЕДНЪЖ

горе високо се разтвори малкото, изтеглящо парашутче. Но странно! Защо големият парашут има такава форма? Сякаш е пристегнат в средата с въжета. Това дали не е нов модел?

— Газката! Бързо газката! — дочух тревожен глас.

— Забранявам скоковете! — нареди нервно ръководителят на полетите по радиостанцията.

Насядали на тревата, неколцината състезатели се спуснаха в миг към готовата да полети кола.

Присвих се. И притиснах посилно очи до окуляра. Там, във простора, между небето и земята висеше човек! Животът му беше в опасност! И всяка секунда носеше неизвестност и хлад. . .

Притиснах с всички сили чело о рогатката. Това е треньорът на отбора — ловък, съобразителен, със самообладание. . . И все пак не загина ли по същия начин абсолютният шампион на СССР Сергей Митин. . .

Разбирам ужасното нещо, което се е случило — вървите, поддръжните върви са се прехвърлили през купола. Разбирам, че тялото на треньора се върти, усуква се и въртеливата сила пречи да се отвори запасният парашут.

Стоя неподвижно. Боя се да отлепя очи от окуляра, сякаш това може да коствува живота на парашутиста. . .

Страшни, мъчителни секунди!

И в следния миг до пристегнатия купол изплува нов. Запасният парашут се е разтворил!

Треньорът на българския национален отбор по парашутизъм Васил Ганчев ръководи полета на самолетите и „скоковете на смелите"

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Въздъхвам облекчено и ми иде да викам, като че ли аз съм помогнала да стане това. Като че ли и аз имам някакво участие. Усмихвам се, макар да знам, че по лицето ми още има следи от страха. И си спомням за онзи, който бе подхвърлил при пристигането ми: „Пак ли журналисти“! Та те какво си мислят, тия момчета! Че само идвам да гледам! Та аз се вълнувам, истински се вълнувам! Като тях! И може би затова преди малко ми се искаше да извикам? Може би затова сега се чувствувам някак си горда, заради тях. . .

Когато видях по-късно треньорът Васил Ганчев, все още смущението от преживяното не бе ме напуснало и като не знаех как да го прикрия, опитах да се пошегувам:

— Какво правите? За малко щяхте да ми провалите материала.

— Напротив, трябва да ми благодарите — отвърна той шеговито, — създадох ви истински конфликт.

След малко скоковете продължиха. Но не зная защо вече загубих желание да стоя зад рогатката. Малко по-встрани, на тревата до пътечката, облечени, с препасани парашути седяха

ТРИ ДЕВОЙКИ

и чакаха реда си да скачат. Отправих се към тях. Двете познавах — Юлия Ангелова и Мария Велчева. Усмихнаха ми се дружелюбно, а третата — Руска Костова от аероклуба в Сливен, ме изгледа.

Световните рекордьорки — засл. майстор на спорта Юлия Ангелова (вдясно) и майсторите на спорта Мария Велчева (вляво) и Руска Костова (вдясно) — преди полет

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

— Ще скачаме ли?

— Вятърът се усилва! — смръщи чело Мария Велчева и погледна недоволна към покрива на отсрещната постройка. Платненият ръкав се издигаше все по-високо, почти перпендикулярно на дървото, за което бе прикачен.

— Можеше и ние днес да скачаме за рекорд — изказа гласно мислите си Юлия и въздъхна.

Рекордите! Почти бях забравила за тях. Но мъжете още скачаха, трябваше да ги почакам.

Изпаднах в моментно затруднение. Момичетата не бяха много словоохотливи. Да ги разпитвам как са станали парашутистки, какво ги е подтикнало към това — струваше ми се, че няма много да ми разкажат. Пък и хората у нас вече добре знаят имената им, знаят ги и тях самите. Това, че Юлия е заслужил майстор на спорта и работи в шивашкия отдел на работилницата при летището, където се приготовляват парашутите, е отдавна известно. Знае се също, че Мария Велчева по професия е минен инженер и работи в мина „Болшевик". Колкото за Руска Костова — самата аз едва сега научих, че е инструктор по парашутизъм към аероклуба в Сливен. Да, това бяха познати неща. И все пак трябваше да разбера какво най-много ги вълнува. Зададох подобен въпрос, а Юлия веднага се засмя:

— Какво? Да скачаме, разбира се! Аз имам близо 650 скока, но се надявам, че ще достигна 1 000!

▼ Открита е тринадесетата поред международна линия на ТАБСО, която свързва София с Париж. Мощният „ИЛ-18" взема разстоянието от 1 800 км само за четири часа и половина.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

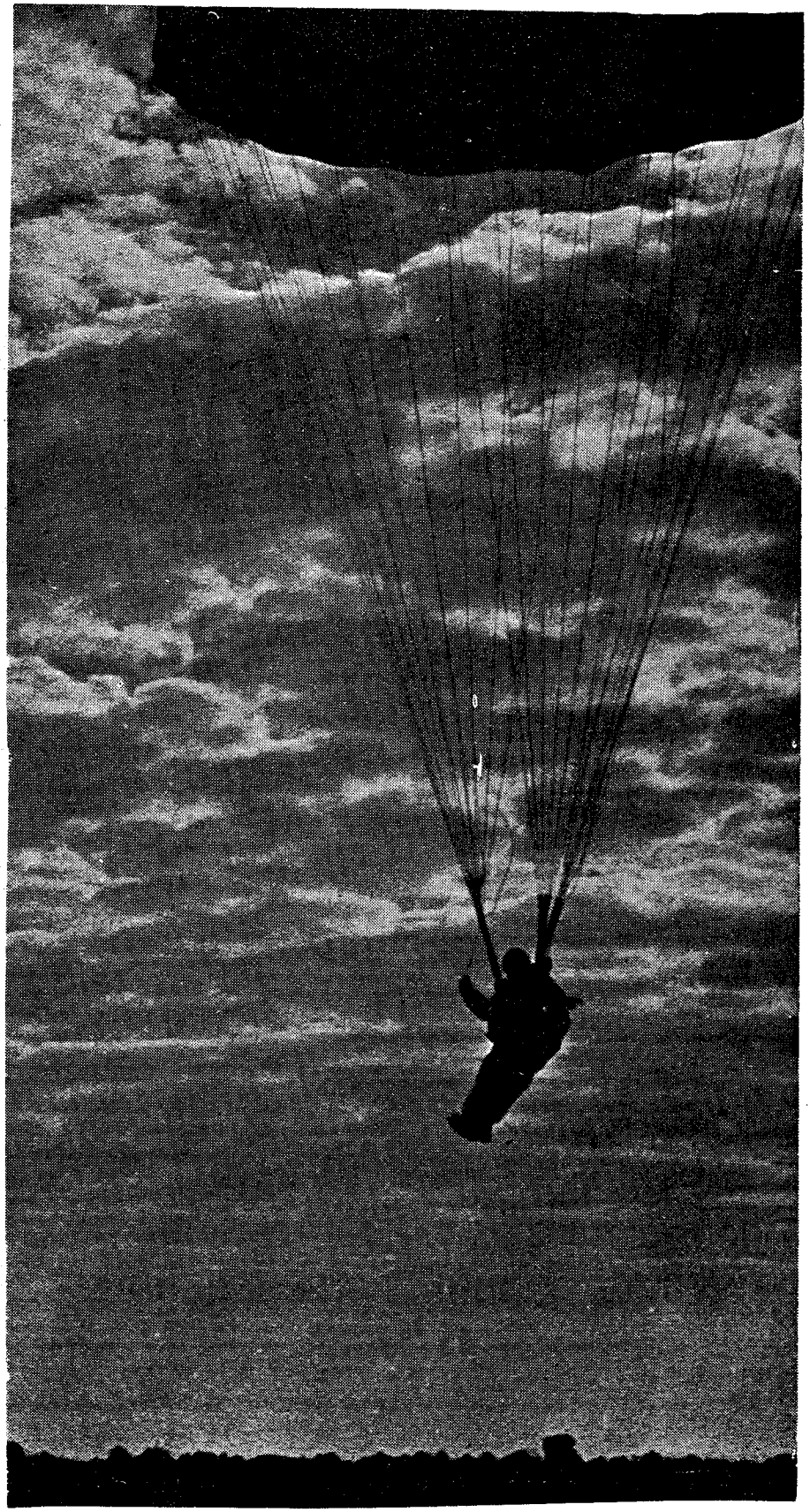

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Подполковник ЙОРДАН ВЕЛКОВ

ТРИБОЕЦ

Очерк

Черната точка се отдели от самолета, преметна се веднага и увлечена от собствената си тежест, полетя стремглаво надолу. След секунда парашутният купол понесе в хладната утрин човешкото тяло в посока към боровата гора. Последва втора, трета, четвърта точка.

Самолетът изчезна от погледа, утихна и моторният шум. Миг след приземяването на последния парашутист няколко автоматни реда проехтяха в посока на извършения в тила на „противника“ десант.

— Смелчаци! —не се сдържа да изрази възхищението си офицерът, който наблюдаваше редом с мене скоковете. — И знаете ли кой ги води? Лейтенант Ивайло Николов, командир на парашутен взвод само от една година! А каква отговорна задача изпълнява! Миналата година завоюва званието общоармейски първенец по военен трибой, а се подготвя още отсега да участвува по същата дисциплина и по военизиран парашутен скок на спартакиадата на братските социалистически армии в Прага. Ще защищава честта на нашата армия по две такива важни военни дисциплини!

Така от дума на дума моят събеседник разказа всичко, което знаеше за младия офицер.

* * *

Май, зеленина, цветя. Над окъпаното от дъжд стрелбище се носеха пролетни пари. Приятната прохлада караше стрелящите да се чувствуват събрани на празник. Провеждаше се общоармейско първенство по военен трибой. Високоговорителят съобщи, че следва младши лейтенант Ивайло Николов.

„За честта на полка“ — това бе мисълта, с която се отправи към рубежа. Напълни и зачака. Колко много сили и напрежение се изисква от трибоеца в такова тежко военно състезание!

Русокосият офицер постави мерника, приклекна, спря съсредоточен поглед на мушката, притаи дъх и стреля. Повтори, потрети реда и вдигна глава в посока на целта. Мишената бе улучена от 14 попадения. Стрелялите преди и след него майстори на точния огън се помириха със загубата на първото място.

Сетне участниците в състезанието се наредиха в началото на 200-метровата пътека. Сега на преден план изпъкнаха силата и издържливостта. Младши лейтенант Николов прескочи уверено първата траншея, пробяга 200-те метра, прескочи триметровия ров, просто прехвръкна през автомобилна каросерия, пренесе 26-килограмов сандък на разстояние 30 метра

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

и с ловкостта на котка прехвърли двуметровата стена. Сякаш силите му се удвояваха с всяко ново изпитание. Премина хода за съобщения, прескочи друго препятствие и се покатери на „къщата“. Мушна се през прозореца, после пробяга по гредата на 4 метра височина и отново стъпи на земята, готов за следващите 200 метра бягане.

Секундомерите показаха 2 минути и 45 секунди, когато Ивайло премина последните метри с все още запазени сили, на което са способни само силните и волеви хора.

Състезанието завърши с хвърляне на гранатата в далечина. Едно след друго гранатата падаше все по-далече и по-далече. Така той спечели първо място във военния трибой и осигури победата за своя отбор.

. . . Октомври 1961 година. Москва е събрала отборите по военен трибой на почти всички социалистически армии. Наред с проявата на бойна дружба участниците демонстрираха и високи спортни достижения. Между достойните да представят Българската народна армия бе и младши лейтенант Ивайло Николов.

Борбата бе упорита, всички влагаха максимум сили и воля. В това тежко изпитание българският армейски отбор зае четвърто място. От редник Букалов от Съветската армия, сержант Карлсахов от Полската народна войска и сержант Се-Тун-чжан от Китайската народоосвободителна армия нашият младши лейтенант разбра, че има още много да учи.

Когато се завърна от състезанието, подаде рапорт да го назначат в парашутно отделение. Искането му бе удовлетворено.

Парашутистите го приеха топло. Представиха го на бойците от парашутната група, която му бе възложено да командува. Командирът не забрави да му спомене, че на него разчитат да помогне в обучението по стрелкова, строева и физическа подготовка, а що се отнася за личната му парашутна подготовка— да се учи от всички, включително и от войниците. Така заживя тук със смелите и силните. Учеше ги на земята, а те го учеха във въздуха.

. . .Самолетът лети на 1 000 метра. Отдолу зеленият килим е готов да приеме младите орли. Вълнението е стигнало предела. Всеки очаква сигнала „готви се за скок“.

За миг „новакът“ се пренесе в онези дни, когато той пръв заставаше на огневия рубеж и с това увличаше бойците си.

Сега обаче бе друго. Първи скок. . . Изчака своя ред. Пристъпи към вратата. Скок с разтворени ръце и крака. Почувствува стремглавата бързина надолу и изведнъж сякаш с удар нещо го изхвърли нагоре и задържа. Огледа разтворения купол и пренесе поглед навсякъде, докъдето стигаха очите му, като че ли го беше страх да не изпусне нещо от красотата, която се разтвори пред него.

На земята новите му другари му стиснаха ръката за „честито“, поздравиха го с първия скок. Оттогава заживя с едничката мисъл да научи всичко, да скача, да скача и води бойците на смели разузнавателни действия в тила на „врага“.

Комсомолците оцениха труда му в личната парашутна подготовка и подготовката на парашутната група и го избраха в дружествения комитет на комсомолската организация—за няколко месеца той бе извършил над 20 скока и стигна до спускане без разтворен парашут 16—18 секунди след скока.

Преди няколко месеца нему и на неговите парашутисти-разузнавачи бе възложена отговорна задача. Трябваше да извършат скок в тила на „противника“, да устроят база, да разкрият „противниковите“ средства за масово поразяване и да коригират огъня на нашата авиация при тяхното подавяне.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Когато радиостанцията предаде точните координати, всички разбраха, че парашутистите са свършили добра работа.

Последваха нови данни и след изчисленията се видя, че второто попадение на авиацията е в центъра на района, в който бяха обозначени условните „противникови“ атомни средства.

Организационният комитет по подготовка на нашата армейска група за състезанията на спортисти от братските армии в Прага предвиди Ивайло като състезател и по военизиран парашутен скок.

. . .Последен подбор на състезателите в първото по рода си у нас състезание — военизиран парашутен скок. Състезанието е индивидуално. Започва със засичане времето от напускане на самолета при височина 600 м, след това движение по азимут 5—6 км, после бягане на разстояние до 20 км и след хвърляне на гранатата завършва със стрелба от разстояние 200 м по появяваща се гръдна мишена.

Да се подготви и представи с най-високи резултати в две такива тежки състезания, каквито са военният трибой и военизираният парашутен скок, трябват много труд, сили, знания и морална подготовка. Това лейтенант Ивайло Николов добре разбира.

На добър час в Прага!

Парашутистите започват бой на земята

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

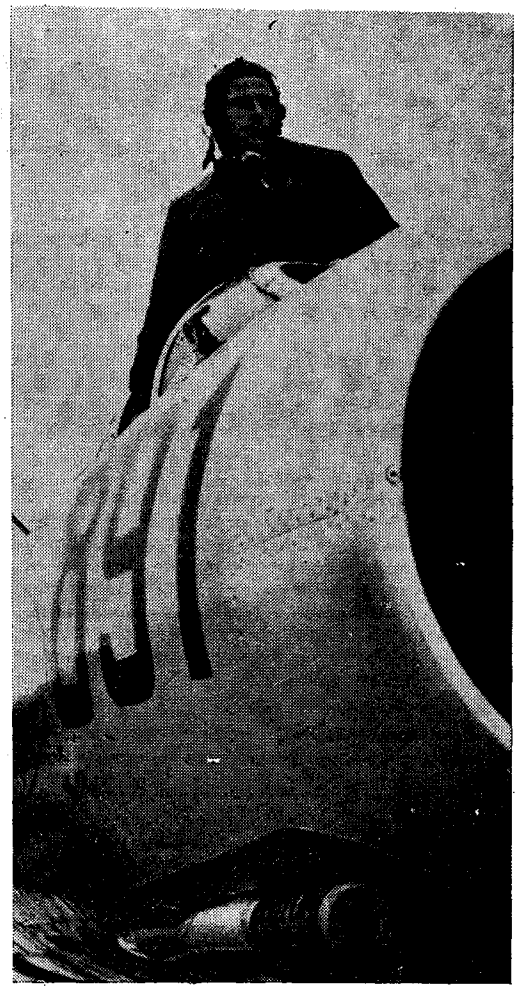

„... За проявено умение, съобразителност, бързина и отлично изпълнение на поставената задача

ЗАПОВЯДВАМ:

Награждавам с ръчен часовник капитан Йордан Спасов Ковачев.

Командуващ ПВО и ВВС“

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

През бурята

От подполковник МИНКО КАЛЧЕВ

Дни наред бушува снежната хала. Дни наред леденият вятър препуска из смълчаната шир и навя преспи колкото човешки бой. Хората от бойното летище с дни водеха борба. Минута покой нямаха, но дежурството не изоставиха. В една такава нощ, когато виелицата още не беше стихнала, не се бе укротила, първокласният пилот Йордан Ковачев полетя към мрачното небе.

Вестта долетя внезапно до командния пункт— лаконична, тревожна: „Реална цел е пресякла въздушните ни предели на голяма височина.“

Последва заповед: „Да се прехване противникът, да не му се позволи да достигне охранявания район!“

Бойният колектив беше вдигнат на крак. Веднага щом операторите откриха на екраните целта, изтребителят капитан Ковачев получи нареждане да излети. Трябваше да се бърза, трябваше да се действува. Всяка секунда бе ценна, всеки миг — решаващ! От дежурната стая летецът се втурна навън. Виелицата го блъсна в гърдите, мразовитият вятър го прониза.

До машината вече го очакваше техникът. Той му помогна да си постави парашута, да завърже коланите и затвори кабината. Самолетът прогърмя в късния среднощен час и се впусна по заснежената и още неразчистена добре бетонна писта. Трудно удържаше машината летецът по хлъзгавия терен. Мъчно се забелязваха и ограничителните лампи, навеяни от снега. А далеч напред почти нищо

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

не се виждаше. Облаците и мъглата се бяха свлекли ниско над земята. Но опитният изтребител, преодолял много пречки в не едно учение, действуваше безупречно. Огнената следа на самолета, едва припламвайки, изчезна в мрака. Към самия край на летището, на стотина метра височина, нахлуващата мъгла го погълна.

Полетът нагоре продължи в облаци, които все по-плътно притискаха самолета. Но това не смути пилота. Той уверено водеше самолета точно в курс.

Минута, втора. . . пета. Седем хиляди. . . осем хиляди метра. Някъде на север вече просветваше. От командния пункт го насочваха непрекъснато. Разчетът, притаил дъх, следеше „пътя" и на двата самолета. Щурманът капитан Николов бързо извършваше изчисленията и даваше данни на прехващача за местоположението на противника. В напрежение преминаха и останалите минути. И в очакване. Настъпи най-напрегнатият момент— сближението, самият прехват на целта. Успехът тук зависи от умелото ръководене, от бързите действия на пилота, от дружните и съгласувани усилия на целия боен колектив.

Мъчително бавно минаваха секундите. Нервите бяха опънати до скъсване. Всички бяха съсредоточени, всеки бе на поста си. Операторите не пропускаха нито за миг полета на двете малки точици на екрана, които бавно се приближаваха една към друга. Планшетистите, надвесили се над картите, чертаеха пътя на самолетите, прекарваха линии натам, където трябваше да стане прехватът.

. . .Капитан Ковачев се взира. Всяка проблясваща между облаците звезда го мами и той е готов да повярва, че звездата е търсеният противник. Най-сетне изтребителят откри желаната светла диря. В това вече той не се съмнява, тя бразди някъде под него, ту се изгубва, ту отново изплува. Пилотът не я изпуска нито за миг. Трудно се изплъзва от очите на прехващача веднъж заловената цел! Така става и сега. Ковачев увеличи скоростта, догони самолета и го атакува.

. В командния пункт ликуват. . .

Кратки бяха минутите на общата радост. Ново тревожно съобщение: открита бе втора цел! Този път обаче противникът хитруваше. Служеше си с радиосмущения, лавираше във височина, променяше ненадейно курса. Много труд и умение прояви първокласният летец, докато се справи със създалото се положение. Предвидливостта помогна, силната воля победи. Целта беше открита. Прехващачът не-

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

забавно я последва. Колкото и да се мъчеше да маневрира, колкото и усилия да правеше да се откъсне от преследването, това не й се удаде. С бърз маньовър капитан Ковачев излезе точно зад нея и внезапно я атакува. . . Възнаградени бяха старанията на целия боен разчет от командния пункт, умението и съобразителността на летеца се увенчаха с успех.

И още едно изпитание съпътствуваше пилота през този труден полет. Летището, откъдето излетя, беше закрито в мъгла и кацането там бе невъзможно. Остана само едно — да се отправи към запасната полоса. А дотам имаше десетки километри. Горивото намаляваше. Тогава? Без да се двоуми нито за секунда, изтребителят полетя в курс към новото летище. Най-после млечносивата мъгла се разкъса и в далечината просветнаха светлини. Стоманената птица се стрелна над заспалия град, долетя до притихналото летище и кацна. . . Първокласният пилот капитан Йордан Ковачев завърши своя необикновен полет. . .

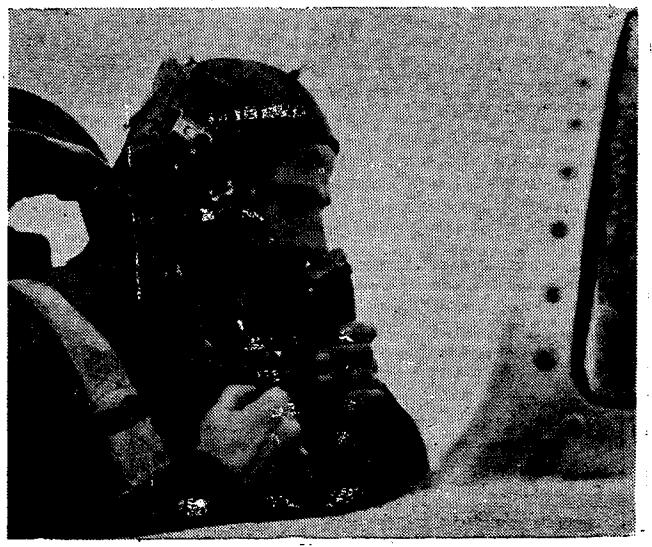

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ГЕОРГИ СТАТКОВ

Очерк

Очите на другаря

Едрите черни канари на облаците ненадейно се сринаха връз самолетната кабина и притулиха лицето на земята, матово и далечно в мрака, поръсено с белите лунички на светлините. Металната птица се замята безпомощно.

— „Земя“, „Земя!“ Аз — 125-и, за връзка. . .

Земя! Широка и голяма е тя, родната земя. Кой в този късен час ще чуе гласа на летеца и ще му посочи верния път през тежката преграда на облаците?

Кой? Очите на другарите от радиолокационната станция за кацане. Впити в индикаторите, те търсят до болка, до премала, до сълзи. Търсят.

Шест чифта очи са потопени в жълтите зеници на индикаторите.

— Виждам целта! Намира се вляво от линията на снижение — разпуква парещата сплав на покоя началникът на станцията капитан Петров. Лицето му, смугло и присвито, с изпръхнали устни, с безброй тънки бръчици край слепоочията си остава все така взряно в дублиращия светъл кръг на индикатора.

— 125-и, аз — „Земя“. Виждам ви, за вас курс. . височина. . . — през хилядите метри непрогледен мрак полита гласът на човека, на ръководителя на кацането.

Очите на другарите! На ръководителя на кацането майор Доганджиев, на старши оператора Аврамов, на оператора ефрейтор Чукуров,

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

на пеленгаториста редник Коцев. . . Като нощни слънца пробиват с лъчите си тъмните вълма на облаците и стигат до летеца, изпаднал в беда.

* * *

Но защо така неочаквано индикаторът за снижение избледня? Къде се стопи малката бяла точица на целта, която като фокус беше приковала погледите и надеждите?. . . Повреда! Тъкмо сега ли?. . .

В полумрака, нажежена от напрежение, ляга тягостна тишина. И времето сякаш по-бързо лети, подгонено от камшичетата на секундомерите. Капитан Петров оглежда наоколо: всички уреди са му познати, всяка радиолампа е минала през ръката му, всяка система прегледана. Отгде да захване? Тук са събрани повече от 600 радиолампи и още толкова сложни уреди. . . Сякаш несъзнателно ръцете посягат към блока на синхронизатора. Пръстите, тръпнещи и горещи, напипват лампата, която подава импулсите. Тя е. Студена е.

Часовниковата стрелка едва е преминала три деления — три минути в циферблата, и на индикатора изпъква целта, но на огромния небесен циферблат сребристата стрела на реактива е превзела километри. И отново гласът на ръководителя го поема.

Очите, сините, кафявите, черните, се усмихват, отдъхват си. Олеква на сърцето и на началника на станцията, старши радиомеханика и оператора капитан Георги Петров.

Към летището за кацане в тъмната нощ се насочва друг самолет и отново зорките очи на другарите са напрек. Капитан Петров избърсва с опакото на ръката ситните капчици пот и присяда до дублиращия индикатор. И сякаш не в жълтия кръг, а през светлия отворен прозорец на спомените надникна. . .

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Влакът те връщаше обратно у дома и сънно тракащите колела повтаряха в такт с твоите мисли: „Не издържа, не издържа, не издържа!“ Как силно те опари огънят на първото разочарование! Искаше да постъпиш в училището за пилоти, но от простудата ли в големия хангар, където пренощува, от напрежението ли пред изпита медицинската комисия отсъди — високо кръвно налягане. . . и пое към дома. Прибра си само едно листче — резултата от положения конкурсен изпит. Него беше взел с пълен отличен. През дългия път думица не пророни. Мислеше, упорито, напрегнато. Да, ще трябва на друго място хляб да се потърси. На друго място. . . А защо не във Военно-въздушното техническо училище? Е, няма да летиш, но поне ще гледаш самолетите, ще бъдеш край тях, ще дишаш въздуха на аеродрума. Позадряма и сякаш влакът, отгатнал мислите ти, ритмично затрака: „Ще влезеш, ще влезеш, ще влезеш!“

. . . Беше пролет, хубава бяла пролет, когато напусна портала на Военното въздушно техническо училище. В небето, дълбоко и синьо, се стрелкаха лястовици и като техния полет ти се струваха идващите дни. Трудностите и мъките като че ли останаха затворени в кабинетите, оплетени от гъстата паяжина на чертежите и схемите. Тъй ти се струваше. . . В джоба с диплом за усвоена специалност „Експлоатация на самолетни радиостанции“ и още. . . една снимка, прикътана отляво, там, гдето бие сърцето — той пред разгънатото знаме на училището като първенец на випуска. После — първата служба като командир на смесен взвод в далечна приводна станция и първите горчивини. Трябваше денонощно да следят полетите на самолетите, а нямаше вода и я докарваха с бъчонка от няколко километра; трябваше да разчитат схеми, а нямаше електрическо осветление. За първи път се убеди, че освен от техника трябва да разбираш и от сърца, от обикновени човешки сърца, топли и всеотдайни или студени, па макар и на лицето да тлее усмивка.

След месец кирките стигнаха четири метра дълбочина и бликна студена изворна вода; от съседното село бяха прикачени електрически жици. От реката домъкнаха камъни и застлаха пътеките, варосаха дръвчетата. . .

— Така ще се живее — усмихна се кръглоликият сержант Пейков.

— И работата ще тръгне по вода — съгласиха се двамата оператори Григоров и Радев.

И уж бяха същите хора, а станцията оживя. Лично от командира на поделението двамата оператори получиха по 10 дена домашен отпуск за отлично водене на самолети, изпаднали в трудна обстановка. А старши сержант Дончев направи резервна 20-метрова антена и времето за сбиране и разставяне на станцията от бойно в походно положение беше съкратено наполовина.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

И когато на съседното летище пристигна нова радиолокаторна станция за кацане, тя беше поверена на младия техник Георги Петров.

. . . Навън мракът все повече гъстее и като жар-птици от приказките самолетите сред грохот и свистене се прибират в своето гнездо. Капитан Петров следи целите на дублиращия индикатор, а слухът му попива многогласия, тих шепот на уредите. Като опитен диригент той разчита всяка фалшива нота.

. . . Събранието започна делово, но в очите на комунистите се четяха искриците на очаквано тържество. И тук, откровено и честно, както човек говори със себе си, със своята съвест, ти разказа на другарите за своето детство, преминало по прашните улици на квартала, мечтите си показа, показа сърцето си, вярно и честно. Очите ти, привикнали да се взират в индикатора и там, сред сложната плетеница на „местниците" да намират целта, сега обгръщаха жадно замислените, сякаш сурови лица. На тях се четеше голямата вяра, като на книга беше изписано доверието, което имат към теб.

Стана майор Доганджиев, партийният отговорник:

— Един добър, един честен човек идва в нашето семейство. Познавам другаря Петров. Отлично подготвен техник и теоретически, и практически. Инициативен, буден момък. Ето нека да каже старши операторът Аврамов

Началникът на радиолокационната станция капитан Петров

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Денем и нощем, при всякакви метеорологически условия, при свръхзвукови скорости радиолокационната станция на капитан Петров сигурно и точно води самолетите по техния път

кой му помогна! При нас Аврамов дойде като шофьор. Ни повече, ни по-малко. А Петров дни, седмици, месеци внимателно, настойчиво предаваше своите знания. И сега има осигурен заместник на станцията. Ами старшина Семов? И той беше обикновен електромеханик, а сега — старши оператор. Съдете сами. И с младежката организация работи. Честен е, друго какво да кажа. . .

Когато всички вдигнаха ръка, в сърцето ти кипна внезапна бурна радост.

* * *

Последният самолет от нощните полети е поел пътя към летището. На светлия екран на индикаторите той трепти като бяла разпукана пъпчица. Едва когато докосва пистата, операторите разкършват тела, за миг притварят клепки.

Една летателна нощ е преминала. Екипажът поема към дежурното помещение. Напред — висок, с широки рамене — майор Доганджиев, до него — по момчешки строен — капитан Петров, старши операторът Аврамов, операторът Чукуров, пеленгатористът редник Коцев. . . И както винаги след уморително и тежко дежурство присядат на малката пейка пред помещението. Над аеродрума, притихнал в късния час, се възземa сребриста, чиста песен. Една по една гаснат светлините на летището. И само далече замислената сякаш планина като часови бди над големия град.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ВОЕННА СТРАТЕГИЯ

От БЕЛЧИН ГРАОВСКИ

Приблизително до края на 1960 г. ръководството на САЩ се е придържало към стратегията на така наречения „масиран ответен удар", произтичащ от политиката на заплахи. То е признавало за възможно да се води срещу Съветския съюз само всеобща ядрена война. Фразата „масиран ответен удар", разбира се, е служила за маскиране на агресивната същност на американската стратегия.

В основата на тази стратегия е лежало предположението, че САЩ имат решително превъзходство над Съветския съюз в ядрено оръжие и главно в стратегическата авиация. Според създателите на тази стратегия набелязаните политически и военни цели от САЩ могли да се постигнат само със заплахата да се разпали всеобща ядрена война, която социалистическите страни биха се стремили да избягнат поради неизгодното им положение по отношение на настъпателните ядрени сили. Използването пък на ядреното оръжие в един евентуален конфликт трябвало да сведе до нула настъпателните възможности на СССР и другите социалистически страни.

В резултат на грандиозните успехи на СССР в областта на ракетостроенето и овладяването на космоса стратегията на „масирания ответен удар" претърпя крах. Нейните създатели започнаха да твърдят, че при наличието в двете системи на извънредно големи запаси от ядрено оръжие и различни средства за неговото пренасяне до целите всеобщата ядрена война крие в себе си огромна опасност за пълно взаимно унищожение. По такъв начин, както се изразяват на Запад, се стигна до „ядрена задънена улица", до „ядрена безизходица".

Търсейки изход от това положение, американските империалисти се ориентираха към рязко усилване надпреварването във въоръжаването, особено в областта на ракетно-ядрените и космическите средства. Допуснаха възможността да се водят ограничени войни без и с употреба на ядрено оръжие и провъзгласиха така наречената **„гъвкава стратегия" на действие според обстановката, а така също „превантивната стратегия".** Нейната същност се изразява в призиви да се нанесе внезапен непредизвикан ядрен удар срещу страните от социалистическия лагер с цел да се използуват предимствата на изненадата.

ПОДГОТОВКАТА НА ИМПЕРИАЛИСТИЧЕСКИТЕ ДЪРЖАВИ ЗА НОВИ ВОЙНИ

Развитието на въоръжените сили на САЩ и на техните съюзници, както изтъкват авторите, е съобразено с приетата през 1961 г. стратегия. В основата на това развитие лежи издигнатият от американските управляващи кръгове така наречен **принцип на „взаимната зависимост, същността на който се състои в развитието на такива въоръжени сили, каквито се налагат от интере-**

„Военная стратегия" — Авторски колектив под редакцията на маршала на Съветския съюз В. Д. Соколовский, Военное издательство МО СССР, Москва — 1962 г.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

сите на САЩ. Задачата по създаването, подготовката и използуването на стратегическите настъпателни средства, включително и ядреното оръжие, са запазили за себе си САЩ и отчасти Англия. Останалите страни от НАТО и от другите военни блокове развиват главно сухопътните войски и ограничени по състав ВВС и ВМС с предназначение да осигуряват действията на сухопътните войски.

На новите моменти в това отношение — предложението за многостранни ядрени сили в системата на НАТО, опозицията на де Гол и пр., ще се спрем в специална статия.

Във връзка с обстоятелството, че империалистическите кръгове в САЩ се готвят за разпалването на различни видове войни сега те все повече се ориентират към структура на въоръжените сили, която да отговаря на тяхното предназначение.

В началото на 1962 г. въоръжените сили на САЩ бяха разпределени по предназначението им и се поделиха на: 1) стратегически въоръжени сили (съединения и части на междуконтиненталните балистически ракети, атомни подводници-ракетоносци, тежки и средни бомбардировачи, а в недалечно бъдеще и специални космически средства); 2) сили на противовъздушната и противоракетната (противокосмическата) отбрана на американския континент; 3) сили с общо назначение (сухопътните войски, тактическата авиация и ВМС без атомните подводници); 4) сили и средства за стратегическо прехвърляне на войски и средства по въздуха и по море и 5) резерви на въоръжените сили.

Понастоящем стратегическата авиация на САЩ продължава да бъде главна ударна сила на САЩ и на техните съюзници. Едва през 1966 г. ракетните войски на САЩ и НАТО ще могат да заемат ръководно място. През периода 1965—1975 г. значително място ще заеме космическото оръжие, за което се изразходват огромни средства.

Подготовката на театрите на военните действия на територията на САЩ се извършва, като основните усилия се насочват да се осигурят преди всичко необходимите условия за ефикасно използуване на ракетните войски и авиацията. За тази цел се строят подземни стартови площадки за пускане на ракети от всички видове, усъвършенствува се мрежата от авиобази и летища, създават се стационарни средства за ПВО и радионавигация и др.

В следвоенния период, както изтъкват авторите, буржоазната военна наука започва да отделя **голямо внимание на въпросите за най-ефикасното използуване на икономическите ресурси и на разработването на проблемите, свързани с подготовката на икономиката за война.**

Особено голямо внимание в САЩ се отделя на разширяването на атомната и ракетната промишленост.

Според новата концепция от 1957 г. главните заводи трябва да преминат на военни релси в продължение на 2—3 месеца.

ХАРАКТЕР НА СЪВРЕМЕННАТА ВОЙНА

След като правят преглед на развитието на съветската военна стратегия през периода 1917—1945 г., авторите се спират на въпроса за характера на съвременната война.

Въпреки че войната не е фатално неизбежна, в съвременната епоха, както изтъкват авторите, не е изключено възникването на следните основни категории войни: световна война между лагера на империализма и лагера на социализма, малки империалистически войни, предприемани от империалистите с цел да смачкат освободителните народни движения, да завладеят или удържат някоя колония, националноосвободителни, граждански и други народни войни.

По своята политическа и социална същност една нова световна война ще бъде решаващо въоръжено сблъскване на двете противоположни социални системи. Тя закономерно ще завърши с победата на прогресивната комунистическа обществено-икономическа формация над реакционната об-

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ществено-икономическа формация, исторически обречена на гибел.

Гаранция за такъв край на войната е реалното съотношение на политическите, икономическите и военните сили на двете системи, което е в полза на социалистическия лагер.

Една нова световна война ще бъде коалиционна.

Тя ще наложи привличането на многомилионни маси от населението за осигуряване нуждите на войната и работата на народното стопанство. Поради това **отношението към войната на широките народни маси неминуемо ще окаже решаващо влияние върху изхода на една бъдеща война.**

Главен способ за воденето на войната ще бъдат масираните ракетно-ядрени удари.

Центърът на тежестта на цялата въоръжена борба ще се пренесе от зоната на бойното съприкосновение на страните, както беше в миналите войни, в дълбочината на разположението на противника, включително до най-отдалечените райони. В резултат на това **войната ще получи невиждан пространствен размах.**

Тъй като съвременните средства за борба позволяват да се постигнат изключително големи стратегически резултати в най-къси срокове, **решаващо значение за изхода на цялата война ще има нейният начален период,** както и способите за проваляне на агресивните замисли на противника чрез своевременно нанасяне на съкрушителни удари, а тъй също и способите за сигурно отбиване на внезапно ядрено нападение от негова страна.

Решаваща за изхода на една бъдеща война ще бъде способността на икономиката да осигури максималната мощ на въоръжените сили за нанасяне на унищожителен удар по агресора **в началния период на войната.** Успехът ще зависи също от това, доколко нивото на развитието на военната стратегия отговаря на изискванията на съвременната война.

ИЗГРАЖДАНЕ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ

След като разглеждат факторите, които определят изграждането на въоръжените сили, авторите изтъкват, че и понастоящем в основата на изграждането на въоръжените сили трябва да залегне схващането, че е **необходимо да се развиват и усъвършенствуват всички видове въоръжени сили и родове войски. Но най-голямо внимание трябва да се отделя на развитието и усъвършенствуването на ракетните войски,** които ще бъдат използувани за решаването на главните задачи и за постигането на главните цели на войната.

Основа на съвременните масови въоръжени сили са ракетните войски със стратегическо назначение. Те са решаваща сила в ръцете на главното командуване, тъй като на тях най-напред ще се наложи постигането на главните цели на война — унищожаването на стратегическите и оперативните средства за ядрено нападение на противника, разположени по цялата му територия, разрушаването на военната икономика, дезорганизирането на държавното и военното управление, нарушаването на комуникациите и разгромът на стратегическите резерви. Същевременно ракетните войски ще изпълняват редица задачи на театъра на военните действия, като например разгромяването на важни групировки на сухопътните войски и авиацията и др. Решаването на тези задачи ще създава благоприятни условия за успешното въвеждане в бойните действия на сухопътните войски и другите видове въоръжени сили за постигане на целите на войната.

В сравнение с другите видове въоръжени сили ракетните войски със стратегическо назначение притежават най-висока степен на бойна готовност и способност за най-кратко време да унищожат и разрушат огромно количество обекти, да нанесат на противника невъзстановими загуби, а в някои случаи и да го принудят да капитулира.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

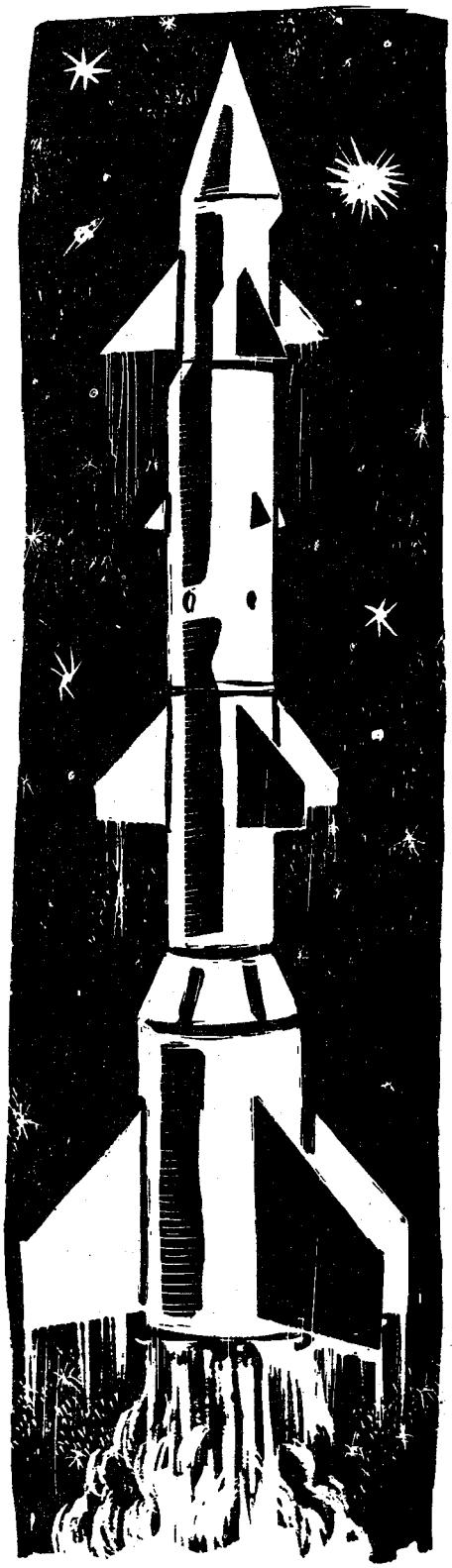

ЯДРЕНОТО ОРЪЖИЕ И ПРОТИВО-ЯДРЕНАТА ЗАЩИТА

Велики са достиженията на науката днес. С еднакво дръзновение човешкият ум пори в необятните простори на вселената, прониква в неизчерпаемата дълбочина на атома, разкрива бъдещето на човешкото общество и неговите сияйни върхове — комунизма.

„Науката в служба на човека!“ — това е нашият комунистически девиз. И той най-ярко бе показан от Съветския съюз, който пръв използува атомната енергия за мирни цели.

Мир е нужен нам. Настойчива миролюбива е политиката на нашия социалистически лагер.

Но има в наше време тъмни сили, силите на реакцията — империалистите: те развяват плашилото на атомната смърт, но забравят, че днес и правдата, и силата са наши.

Усилената подготовка на империалистите към ядрена война ни налага да изучаваме атомното оръжие, средствата и способите за защита от него, умело да действуваме и решаваме задачи в условия на използуването му.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Ядреното оръжие е ново оръжие с изключително мощен боен, разрушителен и унищожителен ефект. Само един съвременен ядрен заряд, който би се използувал за удар по войските, се равнява по мощност на взрива на бомбовия товар на 10 000 свръхтежки бомбардировачи, или на еднократен залп на 200 000 артилерийски дивизиона. Ядрените заряди, които бяха изпробвани в СССР, са 1000 пъти по-мощни.

Взрив с такава мощност може да порази хората на открито, да разрушава сгради и други съоръжения в радиус от километър до десетки километри. За разлика от другите видове оръжия ядреният взрив изпраща от километър до десетки километри светлинно излъчване, способно да обгори живи тъкани, да възпламени лесно запалителни материали, да причини масови пожари.

Най-характерна особеност на ядрения взрив е действието на проникващата радиация и радиоактивното заразяване. Какво представляват те и как действуват?

В момента на взрива и в течение на 10—15 секунди от сферата на огненото кълбо се излъчва мощен поток от невидими лъчи — гама лъчи, и елементарни невидими частици — неутрони, наречени под общо название проникваща радиация. Тия лъчи проникват в съответна степен през всяка среда, а в атмосферата до няколко километра. Облъчвайки живи тъкани и организми, те действуват вредно и причиняват т. нар. лъчева болест.

По такъв начин ядреното оръжие в момента на взрива действува комбинирано: с механически наранявания, травми, разрушения; с обгаряния, възпламенявания и пожари; с проникващата радиация. Това значително усложнява лечебните и други мерки за защита и ликвидиране на последствията.

Особена сложност в обстановката се създава от радиоактивното заразяване на местността, въздуха, предметите, водата, храната. Продуктите от ядрения взрив са радиоактивни. Част от тях се разпръскват около взрива на няколко километра, а други се издигат в атмосферата на 20—30 км височина и постепенно се утаяват по въздушните течения върху земята, образувайки т. нар. следа на радиоактивния облак.

Продуктите от наземния ядрен взрив при тия условия се смесват с обикновения прах от района на взрива, чиито частици са с относително по-големи размери, достигащи няколко стотин микрона, което и определя тяхното относително по-бързо утаяване по следата на облака, на сравнително по-малка, но все пак твърде голяма площ. Със стойности не за пренебрегване (0,5 рентгенчаса) следата на радиоактивния облак при един наземен взрив може да достигне по дължина до стотици км, а по площ до 1000—2 000 квадратни километра и повече. При това смъртоносни степени на радиация за хора на открито — над 1 000 рентгенчаса, могат да се създадат на 10—20 и повече километра разстояние, опасни — над 100 рентген часа на 20—40 километра и повече. При повече наземни ядрени взривове мащабите на заразяване създават степени на радиация над допустимите норми (0,5 рентгенчаса).

Високите степени на радиация бързо спадат с течение на времето и след 4—5 часа по следата на облака максималната степен не би надминавала 50—100 рентгенчаса. Това има важно значение за противоядрената защита и правилно действие на войските. Зоната на радиоактивното заразяване същевременно постепенно намалява. Все пак в районите на наземните взривове и по следата на облака от тях,

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

където в момента на утаяването радиацията е била над 1 000 рентгенчаса, същата ще спадне до практически безопасната допустима норма 0,5 рентгенчаса чак след 2—3 седмици.

Радиоактивното заразяване на местността е източник на радиоактивни излъчвания. Освен това заразява се въздухът, водоизточниците, предметите над и на земята, чрез които тия вещества могат да попаднат вътре в организма на човека, откъдето вредят по-опасно, по-осезателно. Това значително усложнява мерките за защита.

* * *

Защитата от ядреното оръжие е твърде трудна, но възможна. Тя изисква преди всичко добро познаване поражаемите свойства и възможности на това оръжие. Познатото зло е половин зло. Известно е, че при първата употреба на химическото оръжие от немците — хлора, през 1916 г., като ново

средство без никакви мерки за защита само за 5 минути взе 15 000 души жертви между французите.

Жертвите на Хирошима и Нагазаки в различни източници се пресмятат различно, но доказано и всепризнато е, че са над 100 000 души. Това число показва, че не са били взети почти никакви мерки за защита. Населението не е било предупредено, значителна част от него е била на открито; а не са били взети достатъчно защитни мерки и след взрива. От изследванията в Хирошима е известно, че от около 11 884 души — защитени, само 1 595 души са загинали, т. е. по-малко от 15%; а намиращите се в същата зона, но незащитени — около 3 131 души, 2 819 са загинали, или около 90%. Сравнението говори твърде красноречиво.

От голямо значение е своевременното предупреждение и оповестяване на войските и населението. По известни пресмятания мерките, които биха могли да се вземат, даже без особени съоръжения и средства, ако личният състав и населението бъдат предупредени, загубите в момента на взрива могат да се намалят до 50%.

Оборудването на най-прости инженерни съоръжения — окопи, блиндажи и убежища, мазетата на масивни железобетонни сгради има също голямо значение. Обикновеният окоп намалява поражаемия радиус с 1/3, блиндажът — с 1/2, а различните убежища — и повече.

Маньовърът на войските, недопускането на продължително престояване в един и същи район и затрудняването на противника в избора на целите и точността на стрелбата му, своевременната евакуация на населението от големите градове в началния период на войната са твърде важен способ за защита, който умело трябва да се използува от командирите и гражданските ръководители.

Особено място заемат защитните мерки от радиоактивните облъчвания и заразявания. Тия мерки изискват преди всичко познаване същността на поразяващия фактор, на допустимите норми за облъчване и заразяване. Само на основа на тия знания могат да се вземат и ефикасни защитни мерки.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

По начало в район, където степента на радиация е над 0,5 рентгенчаса, трябва да се стои с противогази, а при липса на противогази в добре затворени обикновени жилищни помещения. Последните могат да защитят както от попадането на радиоактивни вещества вътре в организма, така и от външно облъчване. При влажно време, особено след валежи, при чиста атмосфера, може да се стои без противогаз на открито и при по-високи от 0,5 рентгенчаса степени на радиация. Времето за престояване обаче в такива райони трябва да се ограничава съобразно допустимите за облъчване норми. Радиоактивните заразявания, излъчвания и облъчвания не могат да се възприемат непосредствено от никое наше сетиво. Те нито се виждат, нито миришат, нито топлят. Откриването и измерването им е възможно само с помощта на специални прибори за радиационно разузнаване и дозиметрически контрол.

Радиационното разузнаване цели да открива радиоактивна заразеност на местността и измерва създаваните степени на радиация; дозиметрическият контрол за заразяването открива и измерва радиоактивните вещества по предметите, хората, водата и пр., а тия за облъчването—измерва степените на облъчване на личния състав. Тия задачи се изпълняват от специални войскови команди, стъкмени със съответните прибори и подготвени за работа с тях.

Пораженията, разрушенията, пожарите и заразяванията налагат бързи мерки по ликвидиране на последствията. На първо място тук трябва да се има предвид възстановяването боеспособността на засегнатите, но не извадени от строя поделения и изпълнение на поставените бойни задачи. Първа помощ, евакуация и лечение на поразените, гасене на пожарите, възстановяване на инженерните съоръжения, провеждане на дезактивация са далеч неизчерпващи се мероприятия по ликвидиране последствията от атомния взрив.

Противоядрената защита се заключава не само в оргацизационни мерки и разпореждания на командирите и щабовете. В твърде голяма степен ефикасността на мероприятията се определя и от подготовката, поведението, действията и личната дисциплина на отделния боец. Даже най-обикновените изисквания — всеки боец, намиращ се на известно разстояние от взрива, бързо да залегне зад най-близко укритие или в краен случай на открито с краката към взрива за 2—3 секунди; да не гледа в светещото кълбо; да използува противогаза в заразена местност; сам своевременно да извършва дезактивация на себе си, личното си оръжие и техника; да спазва санитарно-хигиенните изисквания, да не яде и пие заразени продукти и вода—имат твърде голямо значение за намаляване загубите от ядреното оръжие.

Към мероприятията по защитата следва да отнесем и тези от организационен и партийнополитически характер, насочени към преодоляването на паниката и огромното психологическо въздействие, което атомният взрив може да произведе върху непоразения личен състав, особено в началния период на войната. Това въздействие ще бъде толкова по-слабо, колкото подготовката на бойците, моралнополитическата и физическа издържливост, организаторски способности и самообладание на командирите и бойците са на по-високо ниво. Това е намерило израз и в често срещания лозунг, издиган от нашите прекрасни воини: „Не атомната бомба, а отлично подготвеният боец ще победи!“

От генерал-майор
ДЕЛЧО СИМОВ

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

НА ВОЕННОТЕХНИЧЕСКИ ТЕМИ

ЗАЩИТНИ СЪОРЪЖЕНИЯ СРЕЩУ ЯДРЕНИ УДАРИ

Полковник А. БЕЛОКОН
и полковник К. СОКОЛОВ
кандидати на военните науки

В хода на военните приготовления специалистите от армиите на империалистическите страни отделят голямо внимание на способите и средствата за защита на войските от ядрени удари. В армията на САЩ смятат, че проблемът за противоядрената защита трябва да се разрешава както чрез разсъсредоточаване на войските и маневри на бойното поле, така и чрез употребата на бързо построявани защитни съоръжения и умело използуване свойствата на местността. Типовете и количеството на защитните съоръжения във всеки отделен случай ще зависят от разполагаемото време, силите и средствата, а така също и от характера на местността и важността на отбраняваните позиции или райони.

В условията на допир с противника войските, естествено, не разполагат с достатъчно време и средства и затова трябва да правят единични и двойни стрелкови окопи, окопи за огневите средства, артилерията, минохвъргачките и танковете, а така също и най-прости укрития за защита на личния състав и материалната част. Подобни инженерни съоръжения по мнението на военните специалисти осигуряват защита за личния състав на разстояние от 800 до 900 метра от епицентъра на въздушния взрив на ядрен заряд от среден калибър. Тези най-прости съоръжения намаляват радиуса на поражение за личния състав два до два и половина пъти в сравнение

По материали от чуждия печат.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

с опасността, която го грози, ако е на открита местност.

Изграждането на съоръжения с по-значителни защитни качества срещу ядрено оръжие се смята практически за твърде сложна задача. Това се обяснява с високата динамичност на военните действия и трудностите при използуването на механизми и инженерни машини в такива условия. Обаче специалистите не изключват възможността да бъдат използувани закрити съоръжения с трайни защитни свойства. Такива съоръжения могат да се изграждат от инженерните поделения на командните пунктове и на други обекти, но предимно в тила на войските.

От печата е известно, че военните специалисти усилено работят за създаването на леки, преносими конструкции, съставени от многократно използуваеми елементи, при построяването на укрития и части от защитните съоръжения. Предполага се, че широкото използуване на тези конструкции и съоръжения от нови материали ще осигури бързо оборудване на позициите — за 6—8 часа.

Както се знае, новите материали особено пластмасите имат редица преимущества. Повечето пластмаси са два пъти по-леки от алуминиевите сплави и пет-шест пъти по-леки от стоманата, чугуна и медните сплави. Някои пластмаси не отстъпват по здравина на металните сплави; други пък са толкова еластични и жилави, че могат да издържат на силни удари.

За да се повишат защитните свойства на откритите съоръжения (единични окопи и траншеи), в американската армия е разработен опитен образец на куполообразно пластмасово покритие, което лесно се пренася и може многократно да се използува. То тежи само 2,3 килограма и може да издържи върху си допълнителен пласт земя от 45 сантиметра, с което дозата на проникващата радиация се намалява 8—10 пъти.

Разработен е също така пробен образец на индивидуално закритие за единичен окоп. То прилича на чадър от найлон с пластмасови спици. Такъв „чадър“ тежи 1,8 килограма и когато се сгъне, се превръща в малък макет. Може да издържи отгоре си земна покривка от 45 сантиметра. Съобщава се и за покритие с куполообразна форма с диаметър на основата 1,22 м и височина 30 сантиметра. То тежи 9 килограма, изработено е от влакнисто стъкло и полиефирни смоли.

По мнението на американските специалисти ефикасно средство за защита на личния състав от поразяващите фактори на ядрения взрив могат да бъдат и стандартни сглобяеми убежища от лек тип. Най-подходящи се смятат тези от вълнообразно профилирана стомана.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Такива вече има в швейцарската армия (вж. снимката). Те са 4 метра дълги и 3 метра широки. Могат да се сглобят за 15 минути.

В армията на САЩ за твърде обещаващо се смята убежището от лек тип с цилиндрична форма и диаметър 2,3 метра. То също е изработено от вълниста стомана и побира 12 души върху нари, разположени на два етажа. От елементи, изготвени от подобна стомана, могат да бъдат построени и сводообразни убежища, дълги 6,1 или 12,2 метра и широки съответно 2,7 и 5,5 метра. Над тях може да има защитен пласт земя с различна дебелина — от 46 до 106 сантиметра. А американските специалисти твърдят, че 60-сантиметрова землена покривка предпазва личния състав от ударна вълна с налягане до 4,5 килограма на квадратен сантиметър.

Стандартните убежища от вълниста стомана могат да се правят в специален изкоп или на повърхността на земята. Надземните убежища естествено изискват много по-малко работа. Те се изграждат обикновено в гористи местности, по обратните скатове на височините, в естествени земни вдлъбнатини, както и в случай, че нивото на подземната вода не позволява да се правят нарочни изкопи. Стандартните убежища от вълниста стомана намаляват степента на поразяване на личния състав от 4,5 до 5 пъти в сравнение със случаите, когато хората се намират на открито. Ако има време, убежищата могат да бъдат снабдени със специални филтровентилационни уредби и с херметически завеси за вратите.

Наред със сглобяемите съоръжения предвижда се широко да се използуват и пневмосъоръжения — главно за защита срещу радиоактивните отпадъци. В армията на САЩ е конструирана „пневмобарака" с дължина 24 метра, широчина — 12 метра, и височина — 6 метра. „Пневмобараката" има форма на свод с обвивка от найлон. Сводестата форма се получава, като обвивката се напомпа чрез специални компресори.

Обаче специалистите смятат, че пневмосъоръженията не са много ефикасни. В сравнение с тях по-големи защитни свойства притежават съоръженията, направени от стъклопласти. Стъклопластите като материали с най-голямо бъдеще в областта на защитните съоръжения се използуват във вид на слоести панели (плочи), които имат голяма механическа якост и служат за конструктивни елементи.

Наред с укритията за личния състав се търсят защитни средства и за военната техника. В едно английско списание се описва конструкция от три еднакви сферически ку-

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

пола, предназначени за радиолокаторите на станцията за откриване на балистически ракети в графството Йоркшир (Англия). Всеки купол представлява пресечено в основата си кълбо с диаметър 42 метра и с височина 35 метра. Куполът е построен без никакви вътрешни свръзки от плоски многослойни пластмасови панели и в основата си е усилен от с.оманен пръстен. За да се сглоби един купол, са необходими 1 646 панела от десет различни типа. Тази конструкция издържа удар на въздушна вълна със сила, равна на напора на вятър, движещ се със скорост 60 метра в секунда.

Както отбелязва печатът, изпробвани са били освен това и укрития от пенопласт, които според американските специалисти ще намерят широко приложение при укрепяването на тиловите райони. Укритието от пенопласт може да бъде сглобено и при полеви условия. За целта се използува обикновен брезент, разкроен по такъв начин, че като се напомпа с въздух, приема формата на полусфера; сетне върху тази полусфера с помощта на механически пулверизатори се нанася слой течен пенопласт. След като се втвърди (за това е нужен около един час) пенопластът лесно може да се реже. В състава на пенопласта при нужда се прибавя и оцветител, за да се придаде на съоръжението цветът на околната местност.

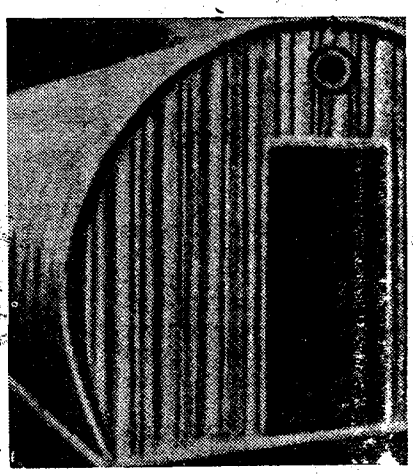

Американските специалисти смятат, че използуването на сглобяеми металически елементи ще позволи времето, необходимо за построяване на защитни съоръжения, да се съкрати четири пъти, а употребата на пластмасови елементи — осем пъти. При това общото тегло на всички конструктивни елементи, нужни за инженерното оборудване на района за отбрана на пехотна рота, няма да надминава 2,5 тона. В чуждите армии и особено в армията на САЩ се отделя голямо внимание на усъвършенствуването на методите за бързо изграждане на укрития, като се използуват нови, много здрави строителни материали.

(Из. в. „Красная звезда")

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

НИКОЛАЙ ЙОРДАНОВ

Син на партията

След като щателно провери документите ми, дежурният офицер ме поведе към казармените помещения.

— Та при нас ви изпращат, а? Добре, тук има какво да се види. Имаме прекрасни летци, а командирът ни е незаменим.

Дежурният офицер, нисък, набит момък с обгорело от вятъра лице, видимо беше разположен към разговор, но аз почти не го слушах, защото погледът ми бе грабнат от множеството диаграми, плакати и лозунги, поставени от двете страни на алеята.

Казармените дворове до един си приличат със своята строга уредба, с чистотата, но тук, струва ми се, някак всичко е по-меко, по-приветливо. Живата ограда от двете страни на пътя, шарените цветни лехи и фигури, плацът със стройно наредените уреди за физкултурни упражнения — всичко до най-малката дреболия говори, че тук има грижлив стопанин.

Горещо и душно е, следобедното слънце сипе жар над полето. На аеродрума като огромни сребърни птици блестят самолетите.

Когато влязохме в двора, настигна ни потънала в прах зелена газка, остро изскърца и спря до краката ни. От колата чевръсто слезе млад висок мъж, с работно облекло, с офицерска фуражка. Дежурният офицер отдаде чест, после ни запозна.

— Нашият командир. Другаря го пращат от София да пише за нас.

— Добре дошли и прощавайте, че днес нямам нито минутка свободно време. Другарю капитан — обърна се командирът към дежурния офицер — погрижете се за храна и легло на другаря.

След тези думи майор Благоев се запъти към щаба.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

— Огън човек, не признава почивка. Довечера ще имаме нощно летене и затуй бърза да провери в ред ли е всичко — рече дежурният офицер.

През време на вечерята в чистата офицерска столова и после на път за блока, където ми бе определена стая на спане, аз чух възторжени думи за командира, за летеца, за човека и комуниста — майор Любен Йорданов Благоев.

Цяла нощ над селото се носеше тревожният вой на самолетните мотори — ту оглушителен, ту рязък и пресечен.

Работният ден на летците започва преди изгрев слънце. Съквартирантът ми, млад червенобузест летец, бръснейки се, говореше:

— Трудно ще хванеш нашия командир. Не се застоява на едно място.

В думите на летеца се уверих малко по-късно. От сутринта до следобед напразно вървях по следите му. Не можах да го срещна и поговоря.

— Той едва ли ще се съгласи да пишете за него — каза скептично секретарят на Комсомола.

Най-после привечер намерих майор Благоев в една от канцеларията.

Седим един срещу друг, мълчим, разглеждаме се като чужди. Лице смугло, край очите ситни бръчици, в краищата на устата две големи запетайки.

— Като във всяка професия, и особено авиаторската, човек трябва да влага и ум, и сърце в работата. Обичам самолетите, познавам ги...

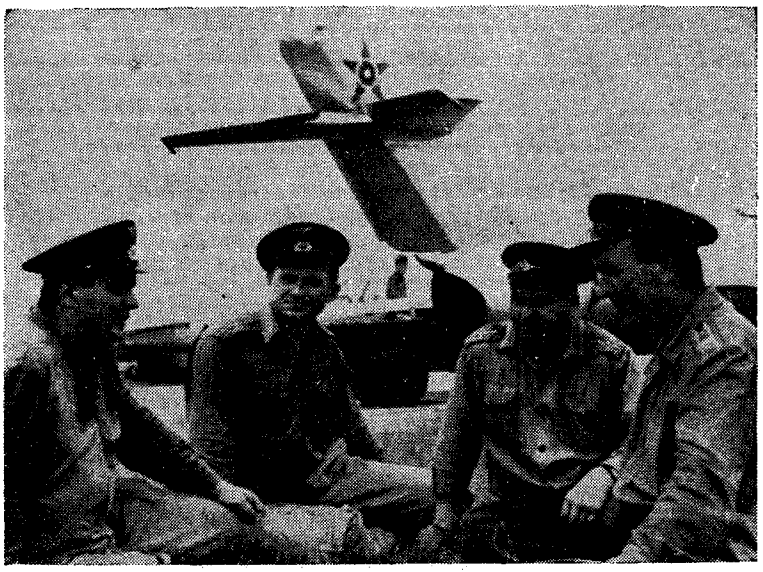

След полет. Първият вляво — майор Благоев

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

— Как станахте летец?

— От малък забиждах на птиците, искаше ми се да летя като тях.

Майор Благоев и до ден днешен не може да забрави своя роден край. Снежните чела на Рилските върхове, бистрите потоци, които пеят. . . Но дългът къде ли не води човека, из кои ли незнайни краища, при какви ли непознати хора?

Летецът първи клас Любен Йорданов Благоев е роден през 1929 година в село Крапец, Перницки окръг. Сега селото е под водите на язовир „Студена". Баща му—миньор и стар комунист, участвувал в Септемврийското въстание, майката — домакиня — грижела се за петте невръстни деца и обработвала малкото декари ниви.

Споменът за бащата-комунист още гори в сърцето му. Полицейски обиски, арести, побоища — това е главното в живота на бедното миньорско семейство. Децата от малки заживяват с идеите на баща си, с неговата вяра.

Майор Любен Благоев е не само известен летец, но и отличен шофьор

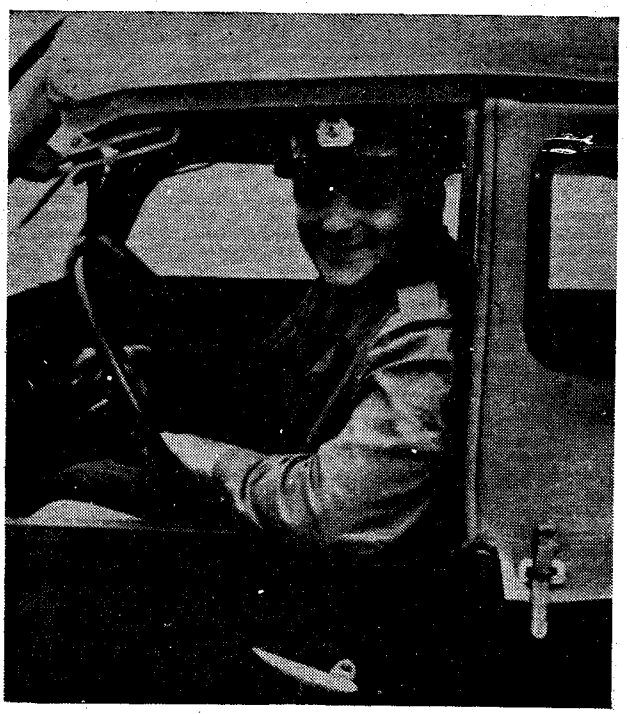

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

▲ **Летателният ден е бил тежък, уморителен, ала майор Благоев напуска самолета доволен — всички задачи са били изпълнени!**

Наближава 9 септември 1944 година. Червената армия е преминала Дунав и победоносно навлиза в нашата страна. Работническите центрове са на своя боен пост. Един от ръководителите на пернишката стачка е Йордан Благоев — бащата на летеца. На 7 септември през нощта в навечерието на победата из засада полицията убива непокорния миньор. Остават пет невръстни сираци. Любен е най-големият.

Радостта от победата за миньорското семейство е помрачена, но Любен не губи вяра в бъдещето. Той става миньор. Партийната организация при мината бързо оценява качествата му и го изпраща да се учи в Суворовското училище. После следва училище за пилоти, което завършва с отличен успех. Мечтата на Любен се сбъдва. Той вече лети. Бащата работеше в тъмните подземия на минните галерии, синът му се вдигна в небесните родни простори!

Един случай в неговия живот на летец е особено характерен. Неотдавна поделението е трябвало да получи самолет от съседно летище. Според практиката следвало командирът да го приеме и изпробва. Във въздуха самолетът се запалва. Майор Благоев получава заповед по радиото да скочи с парашут. Но летецът, верният син на партията, запазва пълно самообладание, приземява машината и я спасява.

При такива летци като майор Благоев българското небе ще бъде в безопасност, а мирният труд на хората — спокоен.

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ЛЕТЕЦЪТ ВЛИЗА В ПАРТИЙНИЯ СТРОЙ

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Дюлгеров и Каменов правеха „имелман“. Ние с Неделчев седяхме в беседката пред щаба. Слабият вятър, който духаше сутринта от изток, бе стихнал съвсем и сега над цялото поле, над бетонните писти и над сградите трептеше нажеженият въздух.

Неделчев току-що бе слязъл от самолета. В същност той се завръщаше от стратосферата, обжарен от слънцето, невисок, но тежък като чугунена отливка. Осъществил бе прехват, водил бе въздушен бой. . .

— Там поне е хладно. . .

— Предостатъчно, минус 60 градуса. Хубаво, че кабината е херметизирана, иначе. . .

„Имелманът“ ни отвлича вниманието. Това е чудно красива фигура. Внезапно долетял от висините, самолетът пикира и след това стремително и право нагоре полита като сребърна стрела, завива по гръб, прави спирала. Подема нагоре летците извършват точно пред стартовия команден пункт, недалеч от нас. И понеже звукът като опашка следва самолета, в момента, когато той се извисява, не се чува никакъв рев и дори най-малък шум. Също като на филм, когато е прекъснало озвучаването.

Подновяваме разговора едва когато завършва упражнението.

Гласът на моя събеседник е дрезгав и силен. Глас, който се надвиква с вихъра на соплото, който хиляди пъти е отговарял краткото и категорично „разбрано“. . . В този глас няма извивки и отсенки. В него има увереност!

— Тук 211, разрешете запуск!

— Разрешете излитане!

— Тук 211, задачата изпълнена, разрешете снижение!

Така тринадесет години. . . Хиляда часа в тясната кабина на реактивния самолет, в двубой със стихиите. Часове! А секундите, частите от секундите?

Спомня си. . .

Изпробва самолет, излязъл от ремонт. В началото всичко е нормално, но когато достига 1 500 метра, машината започва да се тресе, вибрациите се засилват, бордното табло започва да играе така, че летецът престава да вижда уредите. И докато съобразява на какво може да се дължи това, двигателят изведнъж спира. Зловеща тишина обгръща сребърната птица. Летецът бърза да съобщи на командния пункт по радиото за аварията. Но земята не отговаря. Ра-

Секундите на излитането! . . Решаващи, скъпи секунди!

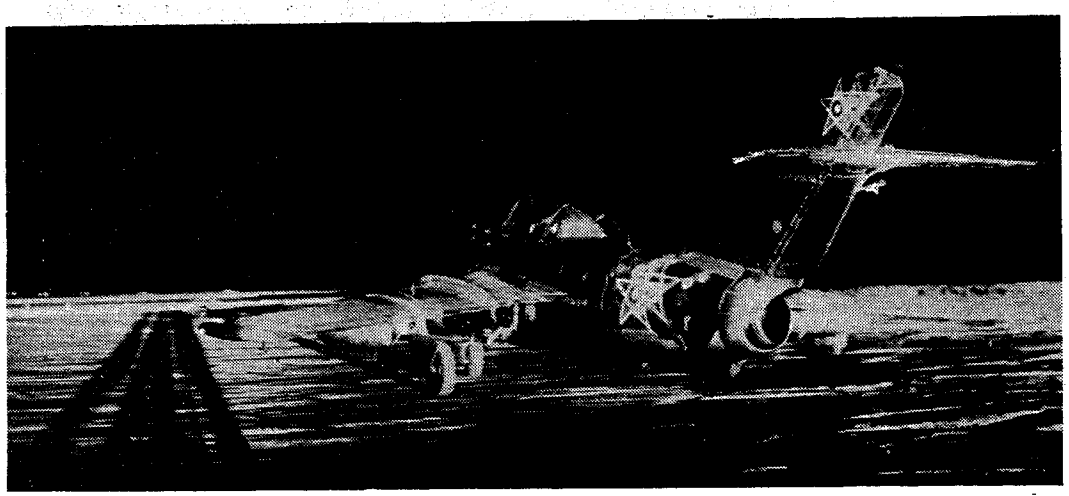

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

диото не излъчва. Птицата е мъртва!. . . Ала там е човекът.

Никога Неделчев не е допускал, че може да се случи подобно нещо с реактивен двигател. Да се запали машината, да се разруши — да! И как да действува в такъв случай е мислил. Но да замлъкне тази огнена хала!. . .

Планира — ъгъл, скорост. . . По всички правила на снижението. Целта е да се добере над аеродрума. И по възможност — на по-голяма височина. Мъртвата птица послушно отвежда своя стопанин до четвъртия завой на „кръга". На 300 метра от пистата дава команда за спускане на колесника. Ново изпитание — десният колесник и носовото колело не помръдват. Отваря ги аварийно, минута преди да стигне пистата. Но клапите отказват да се разтворят и самолетът докосва бетона далеч зад знака за кацане. . .

В авиацията е така: всяка нередност, колкото и малка да е тя, води до други, често пъти фатални. Поради отказа на клапите самолетът се приземява едва към края на пистата, гдето летецът внезапно съзира самолет. Сблъскването изглежда неизбежно, но Неделчев с рязък завой излиза извън бетона. Там пък — прожектор! Нова светкавична маневра, докато носовото колело на самолета заорава в купчина пясък и се счупва. Машината спира, завързаният за седалката летец полита напред. С инстинктивно движение ръката закрива главата и тъкмо навреме, защото ударът е достатъчно силен, за да го повали на място.

Отново тишина — този път сънна, голяма, ласкава. . . И в нея се втурва нечий разгневен глас:

— Момче, щом не си разчел правилно кацането, защо не мина на втори кръг?

Това е полковникът от горния щаб. Да, наистина тук на земята не знаят за премеждията му. Нищичко не знаят. . .

— Кацам аварийно, другарю полковник. Двигателят спря.

Полковникът сам проверява. Моторът не помръдва. Маслото изтекло и разбило мощния двигател...

— Юнак! Долетя. . .

Едва по-късно, на път за авиоградчето, Неделчев чувствува отмала, болки стягат гърдите му и един възторжен, екзалтиран вътрешен глас му вика: „Хей, момче, нима си на земята? Къде, нима към къщи отиваш?. . . Яка глава. Ще има още да пати!. . ."

Спомня си. . .

Той е командир на ескадрила. Заедно със своя заместник КаменТрендафилов излитат двойка на прехват. Когато стига осмия километър височина, завладява го особена веселост, бодрост. Едно завидно самочувствие прави всичко да изглежда просто и лесно. „Ей сега ще прехвана целта — мисли той — и. . ." Какво ще стане после Неделчев не успява да уточни. Изпада в безсъзнание. Събужда се, когато висотомерът сочи 3 000 метра. Летецът търка очи и не може да разбере: как така изведнъж се намери толкова ниско? И тъкмо се кани отново да набере височина, индикаторът му казва истината: не идва кислород към маската. Опитва шланга и открива, че е скъсан в основата си, сякаш отрязан с бръснач. Ето каква била работата! Той е спал смъртен сън и е дошъл в съзнание благодарение на това, че самолетът е слизал, а не се е изкачвал. И през всичкото време ръката му не е изпускала лоста за управление и газ и е подавала нормално. . . И пак вътрешният глас се обажда басово: „Яка глава! Няма да свършат скоро патилата ти!"

Спомня си!. . .

Стотици хиляди километри над родните предели, стотици часове бойно дежурство, излитане по тревога, грижи за новите другари. . . Спомня си и родното село Момино, уморителния упойващ труд на полето, който го изравнява с възрастните, шумните панаири, на които неговият баща показва юнач-

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

ната си сила, като тръшка един след друг на земята най-здравите си съселяни. . .

Когато на човек предстои да влезе в комунистическата партия, той сам трябва да се огледа от всички страни, та щом строгият глас го запита: „Кой си ти, готов ли си да се бориш за великото дело на комунизма?“, той да отговори с вълнение, но и с много дързост:

„Аз съм син на своя народ и той ме праща при тебе, в твоите железни редове, за да се боря и ако трябва — да умра за делото на комунизма.“

Застанал пред прага на партията, и летецът майор Стоян Неделчев може да каже:

— Аз винаги съм бил с тебе, приеми ме! Аз зная да летя, зная да се бия с твоите врагове, дошли по въздуха, готов съм всичко да дам за небето и за земята на България. Вече съм на 33 години, може би късно идвам при теб, но затова пък моята зряла сила няма никога да ти измени.

Над летището трепти мараня. Бумтежът на керосина е стихнал, дневното обучение е свършило. Започва подготовката за нощните полети.

Паузата се запълва от многогласата песен на щурците, която сякаш извира от топлата пазва на земята.

Лято.

Очерк от подполковник ЛЮБОМИР РОБЕРТОВ

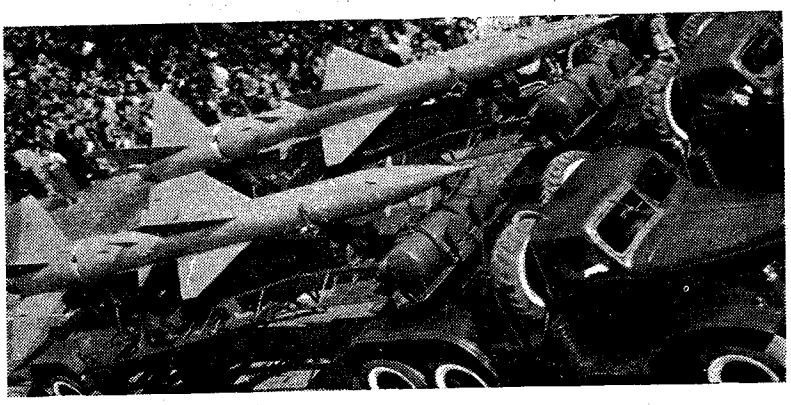

София, 9 септември 1961 година. Минават ракетите!

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

Червеният ракет

Скица

От подполковник ЙОСИФ ДАРЕВ

Служеше си в Н-ския аеродрум Георги Янев. Изпълняваше добре своите задължения и в поделението имаше име на добър и дисциплиниран войник. Обичаше редникът своята специалност на финишьор.

Финишьор? Още на пръв поглед това напомня за войник, изпълняващ служба, подобна на спортния съдия, който стои зад бялата линия и с един замах на флага отбелязва последната обиколка в колоездачното състезание. . .

И редник Георги Янев държи флагчета, но те са разноцветни — бяло и червено. Той има и ракетен пистолет, който зарежда според случая с бял или червен ракет.

През този следобед пистолетът на редника беше празен. Флагчетата, отпуснати към земята, не се разклащаха. А финишьорът, изпънат като струна, следеше с бинокъл приближаващата се четворка реактивни изтребители. Сребърните чертички постепенно наедряваха и в бинокъла се очертаваха стройните силуети на самолетите.

Далече от летището те наведоха тъпите си носове и се насочиха към бетонната писта. Колкото по се приближаваха, толкова лицето на Георги повече се удължаваше и очите му се разширяваха. Не бе се излъгал. Първият слизаше с прибран колесник.

Редникът размаха червения флаг, но четворката продължаваше да наедрява. Тогава финишьорът грабна ракетния пистолет, напълни го и стреля във въздуха. Засечка. . . Той отново напълни и дръпна спусъка. Пак засечка. „Отиде самолетът!... Отиде човекът!“ — мина му през ума и отново напълни. Този път над бялата писта пламна червената луковица на ракетата. Летецът от първия самолет видя сигнала и над самата писта изтегли машината.

Но в следващия миг редникът, който едва беше успял да въздъхне, забеляза, че и колесникът на четвъртия изтребител не бе спуснат. Тогава той напълни пистолета и отново червената диря на ракетата проряза синевата. Редник Георги Янев беше изпреварил летеца и скоростната машина. Тя вирна нос и се стрелна нагоре.

Съветският офицер Дардъкин подарява часовника си на своя спасител младши сержант Георги Янев

Финишьорът въздъхна и поиска да избърше потта, която се стичаше по двете му страни на тънки вадички, но ръката му замръзна

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

във въздуха. Първият самолет пак идваше с прибран колесник. „Какво става? Нима апаратите не работят, нима летецът е решил?. . . Не, това е невъзможно!...“ и пак дулото на ракетния пистолет замери небето.

Отново самолетът се извиси и като направи кръг, се насочи към аеродрума. Но този път колесникът беше спуснат и приземяването възможно. Два самолета и два живота бяха спасени. . .

Полетите свършиха. Финишьорът прибра флагчетата, пусна ракетния пистолет в кобура и си замина към далечния казармен блок.

Четвъртият летец отведе самолета до стоянката, хвърли бонето и се отправи към старта. Но там не намери никого. Неговият спасител си бе отишъл.

На другия ден офицерът Дардъкин, съветският летец от четвъртия самолет, намери финишьора. Той го прегърна, свали от ръката си часовника и го подаде на войника.

Няколко дни по-късно командуването на Военновъздушните и противовъздушните сили на България награди доблестния войник с парична награда и му присвои званието младши сержант. А Централният комитет на Димитровския съюз на народната младеж му връчи почетна грамота и фотоапарат.

Заслужени награди. . .

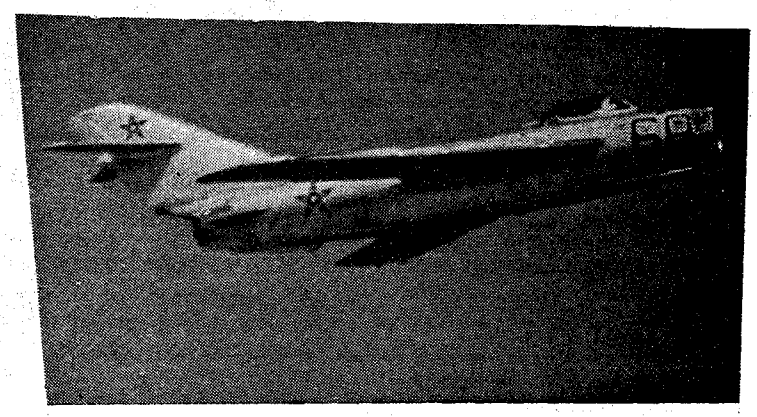

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School